

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

Tituli Libri Tertij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

CONSTITVTIONVM, ET DECRETORVM

Synodaliū Prouinciæ Mediolanensis

Liber Tertius.

Quæ ad beneficiorum Collationem, & prouisionem in
eisq; conferendis, & collatis symonię labem,
& auaritiā vitandā pertinent.

S Y M M A R I V M.

- 1 Beneficiorum collatores, ad eaq; præsentandi ius habentes, et eorum ministri nihil accipiant. 32.
- 2 A quibus item conditionibus in conferendo, & præsentando ab-
stineant.
- 3 Contrafacientium, & beneficia iisdem cōditionibus acceptatiū pœne.
- 4 Bulla Pij IIII. de confidentijs tollendis, ubi, & quando publicè
legenda.
- 5 Altera Pij V. Constitutio, qua ipsa Pij IIII. continetur, quotan-
nis in Synodo promulganda.
Bullarum ipsarum tenores. De Constit. num. 28.
- 6 A præsentatis iusiurandum exigendum.
- 7 Formula eiusdem iusiurandi.
- 8 Iurispatronatus occasione, res pluris minimè vendenda.
- 9 Simoniacæ pænes vexationis redimendæ causa prohibita.
- 10 Simoniæ pænis, qui teneantur. 12.
- 11 Statuta, & constitutiones ecclesiarum, quibus noui canonici sex mē-
sibus inseruire ante teneantur, quā distributiones præcipiant,
abroganda.
- 12 Illasq; sic abrogatas seruantes, vt puniendi.
- 13 Huius rei fraudi, vt occurratur.
- 14 Statuta, priuilegia, constitutiones, & consuetudines, quibus cauetur,
vt beneficiorum fructus, & distributiones episcopo, vel canonicis,
vel alteri dentur, rescindantur.
- 15 Eorum fructuum loco, nihil Sacristiæ dandum.
- 16 Etiam vigore cuiuscumque statuti, post editionem Tridentini Conci-
lij confecti.

- Episcopus } ipsos fructus retinentes, & exigentes, quibus con-
 17 } Capitulum } suris, & pœnis subijciantur.
 } Alij q; Eccles.
- 18 Ab ijs censuris quis absoluat.
 Constitutio Pij V. reuocatoria priuilegiorum recipiendi fructus.
 De Constit. 39.
- 19 Vbi Sacristie aut fabricæ ante Concilium Tridentinum concess-
 riuntur fructus, & distributiones eorum pars dimidia tantum at-
 tribuenda.
- 20 Constitutio, vel consuetudo, vt nouus canonicus suæ præbendæ fructus
 primi anni fabricæ Ecclesiæ soluat, vt seruanda, si ei præbendæ onus
 pensionis impositum sit.
- 21 Ad cuius item præbendæ rationem soluenda.
- 22 Fructus ad sacristiam, & c. pertinentes, in alios usus non erogandi.
- 23 Quando in usus alios conuertere liceat.
- 24 Canonici supernumerarij non præbendati, quando prohibentur, &
 quando permittuntur.
- Præbenda Theologalis, Pœnitentialis, & c. cui conferenda, & à quo edi-
 ctum proponendum. De edicto proponendo. 6.
- Theologalem præbendam obtinens, quid præstet. De Præbend.
 Theol. 5.
- 25 Beneficia Ecclesiastica ambitiosis precibus petentium, & antequam
 vacent, postulantium, pœna.
- 26 Ea, mercedis loco, sibi ab Episcopi familiaribus non proponenda.
- 27 Quibus tamen familiaribus conferri possint.
- 28 Per cessionem vacantia, suo familiari, aut cedentis consanguineo per
 Episcopum non conferenda.
- 29 In cessionibus beneficiorum admittendis, cautio ab Episcopo adhi-
 benda.
 Constitutio Pij V. de non admittendis resignationibus. De Con-
 stitue. num. 12.
- 30 Beneficium certum ordinem, certasq; conditiones requirens, cui non
 conferendum.
 Beneficij conferendis, quod examen faciendum. De examine præ-
 ficiendi. & c. in fi.
- 31 Beneficij titulus à quibus exhibendus, pœnaque non exhibentis.
- 32 In beneficiorum collatione nihil accipiendum, & sigilli nomine.
- 33 Notarij merces quanta in conscribendis collati beneficij litteris.
- 34 Beneficij possessio, vt capienda pluribus ecclesijs, & prædijs sub eo-
 dem existentibus.
- 35 Beneficiorum vacationes, & prouisiones in certo libro notandæ.
 Benef-

36 Beneficiatorum littera à quibuscumque obtinentibus Episcopo non neganda.

37 Testimonium approbationis sua beneficiatus non cogendus exhibere, cum idem approbavit, qui collaturus est.

Beneficij, quod à minore obtinetur, administratio nemini committenda, sine permisso Episcopi. Que pert. ad honorum. 9.

38 Mandatis de providendo in forma dignum ad duos executores directis, quae cautio adhibenda.

Beneficij Ecclesiastici bona, iurave usurpantes excommunicatione incurunt. De benef. iurisp. nu. 10.

Beneficij, qui privari possint. De vita & hon. cler. nu. 106.

INTER DICIMVS, & ijs, qui ius habent conferendi quęcumque beneficia Ecclesiastica, seu eis providendi, aut ad ea eligendi, presentandi, vel nominandi, & eorum ministris cuiusvis generis, nè quidquam per quamvis causam eius rei gratia ab aliquo, cui ecclesiasticum beneficium quavis ratione tribuatur, nè sponte

1. quę perti. ad col. benef.

quidem datum, accipiant.

2 Neve ita detur beneficium cuiquam, ut is ad nutum eius, qui dederit, vel cuiusvis alterius postea cedat.

Neve in eo dando vlla fructuum pars ab Episcopis, & inferioribus, contra factorum canonum instituta, quavis etiam pietatis specie reseruetur.

3 Qui ex ijs, quos diximus, secus fecerit, iure, ac facultate eligendi, nominandi, vel presentandi deinceps uti non possit.

Qui vero beneficium conditionibus eiusmodi acceperit, sciat ex factorum canonum decretis, se nullum in eo ius adeptum esse, atque ideo fructus suos non facere: quosve perceperit, sine conscientiae labe retinere non posse; ad eorumque restitutionem compellatur.

Omnes item ij ceteras penas dent simoniacis à sacris canonibus, & Constitutione Sanctissimi D.N. Pij III: constitutas, & quas Episcopi præterea de ijs sumendas iudicaverint.

Bulla Pij 4. edita 16. cal. Noueb. 1564 1. ibidem. 3 de ijs, quę pert. ad ord. sacr. &c.

4 Eandem Pij Quarti Constitutionem Episcopi semper in diocesana Synodo, ac bis quotannis in celebrationibus suę diocesis oppidis publice recitari iubeant.

5 De confidentijs constitutio, quã summus Pontifex, Pius V. tulit, quotannis in Diocesana Synodo descripto recitetur, ac promulgetur, loco illius à Pio III. confectę, ea de re sanctionis, quę tota posteriori hac continetur.

6 Neminem autem vel presentatum, vel notatum, vel electum, vel ab

1. ibidem.

inferioribus prouisum prius admittant, aut instituant Episcopi, quā infra scriptum iusiurandum ab eo exegerint.

7 Ego N. presentatus, vel electus, &c. ad beneficium iuro per sacrosancta Dei Euangelia, quæ meis manibus tango, neque me beneficii obtinendi causa, aut, ut ad id præsentarer, vel nominarer &c. neque quemquam alium meo nomine, aut consentiente, vel sciente me, quidquam collatori, patrono, seu alij cuiquā ea de causa promississe, aut dedisse, aut compensasse, vel apud quemquam deposuisse.

Neque mutuo dedisse, vel locasse, vel prius mutuo datum, commo datum, locatum, aut quocumque modo debitum remisisse, aut relaxasse.

Nec de domibus, terris, prædijs, redditibus eius ecclesie, fructibusve, decimis, aut oblationibus eiusdem præteritis, presentibus, ac futuris, donationem, remissionem, locationemve fecisse, promississe, aut iniuisse, aut alium, mandante, vel consentiente me, promississe, fecisse, aut iniuisse. Ita me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

1. que pert.
ad benef. col.

8 Episcopi munus erit cauere, ne propter iuris patronatus occasionem pluris aliquanto res, cui illud ius annexum est, vendatur, aut transferatur; si qui verò nihilominus ita vendiderint, pœnas contra simoniacos editas incurrant.

9 Ne redimendæ vexationis specie in causis beneficiorum simoniacæ pactiones intercedant, nemini licere volumus. ad redimendam vexationem, ne in casibus quidem iure permissis, pecuniam dare, quidquamve pacisci, aut transigere, nisi Episcopi consensus accesserit. Cuius partes erunt, & perspicere diligenter, an subsit aliqua fraus: & ubi re fraudare carere, & iure permissam esse cognouerit, non denegare ei, qui petierit, facultatem se à vexatione liberandi: qui contra quàm decretum à nobis est, fecerit, Episcopi arbitrio plectatur, & quod actum fuerit, irritum sit, ac nullum.

1. ibidem.

10 Ut oīs ad simoniam aditus intercludatur, statuimus, ut non solum auctores simoniæ, sed eius internuncij, & interpretes, notarij etiā, qui simoniaca instrumenta cōficiunt; iisdem pœnis teneantur, quibus ad dicti sunt ij, qui per simoniam contraxerint.

Ijs etiam pœnis comprehendi volumus eos, qui scientes inter eos, qui contrahunt, simoniacam pactionem intercedere in eorum gratia sua beneficia obligant.

2. tit. 3. dec. 3.

II Sacri Tridentini Concilij auctoritate, & Cathedralium, & collegiarum ecclesiarum statuta, constitutionesve quascumque; etiam iure iurando, & quauis auctoritate communitas, consuetudinesque; illas, et immemorabiles, quæ etsi minus expressam simoniam, at sordidam tamen auaritiam præ se ferant, antiquamus, abrogamus, atque rescindi-

Sess. 14. c. 14.

rescindi-

rescindimus; quibus illud inductum est, ut qui nuper in canonicorum Capitulum aliorumve Ecclesiasticorum hominum Collegium adscriptus, Capituli que, aut Collegij iudicio ad ea Canonalia, aut alia, quae ad eos pertinent, obeunda munera idoneus comprobatus est; sex tamen mensibus, qui probationum nomine vocantur, choro inseruire antebeat, quam distributiones quascumque etiam quotidianas percipiat; aliisque canonicis, vel aliis eiusdem Collegij hominibus accrescat, quae portio sibi, eo temporis spatio inseruienti, iure obueniret. Illudque in perpetuum iubemus, vt in alicuius Ecclesiae Canonico Capitulum, aliudve Ecclesiasticum collegium cooptatus, cum admittus, comprobatusque erit ad muneris sui functiones, is statim particeps sit residentiae fructuum, quotidianarumque distributionum, quae ab is, ad quos spectat, eidem praestentur pro ratione Canoniarum horarum, quarum officium deinceps in Ecclesia ille obierit.

12 Quicumque illas constitutiones, statuta, & consuetudines, hoc decreto, abrogatas, seruarint; contra eos simoniae poenis, quae canonum iure, & Summorum Pontificum constitutionibus statuta sunt, ad Tridentini Concilij praescriptum, agatur.

Ses. & c. eod.

13 Ne huic autem decreto fraus fiat, hoc statuimus, ut quoties is, qui in eiusmodi Collegium cooptandus erit, eiusdem Collegij praefectum conuenerit, ad se probandum, huius probationis examē intra octo dies de eo habeatur; alioquin probationis ius Episcopi sit.

Quod si octo illis diebus, habito examine, is probatus non sit, sibi que persuadeat id iniuste factum esse, ad Episcopum confugiat, qui habius de eo examinis quaestionibus, si iniuste repulsam illum tulisse animaduertit, Capitulum, Collegium ve compellat ad eum recipiendum.

14 Auctoritate Concilij Tridentini, & Constitutionis a Pio III. Pont. Max. editae, iam nunc statuta, priuilegia, consuetudines, & illas denique cuiusvis Ecclesiae constitutiones rescindimus, planēque abrogamus, quibus cautum est, vacantium in ea Ecclesia dignitatum, Canoniatuum, praebendarum, portionum, beneficiorum, atque adeo officiorum fructus, uel distributiones etiam quotidianas, quae inde primo vacationis anno, aut longiori, breuiorive tempore obuenerint, mensae Episcopali, vel canonicali, aliquo loco omnes, vel partem aliquam obuenire, attribuiue, aut in communes vsus cedere, aut inter alios canonicos, ministrove illius, alteriusve Ecclesiae diuidi. Haec tamquam rescissa, penitusque sublata eiusdem Pij Pontificis sanctione, declaramus nulla esse, nulliusque planē roboris.

5. quae ad benef. coll. att.

15 Nec verò loco eorum fructuum, qui eo nomine, vsupra attribuebantur, ne consensu quidem capituli ab Episcopo statui liceat, ut deinceps, quae illiusmodi dignitates, canonicatus, beneficiae qualia qualia sunt

sunt

sint, consequentur; aliquid vel minimum soluant, conferantve in *Sacristia*, aut *fabrica*, aut alterius eiusmodi operis.

16. Quod si post Tridentini Concilii editionem, id usquam in provincia statutum, decretumve vlllo modo sit, nē tamen quicquam eo nomini accipi, exigi, aut persolui vlllo pacto, ratione ve liceat, quacumque consuetudine, decreto, statuto, non obstante, nisi Summi Pontificis auctoritate munitum, corroboratumve sit.

Quamobrem nec Episcopus, neque capitulum, collegium, aliive Ecclesiastici ordinis homines, quorum interest, istiusmodi fructus, distributionesve nē vlllam quidem eorum partem retineant, neve illorum cessionem petant, exigantve, nec aliud quicquam, nē eo quidem nomine, quod pradia meliora reddita sint.

Neque etiam ab iis, qui illa beneficia etiam a Sede Apostolica, obtinuerint, iurandum exigant, ut tale quicquam obseruent; neve illis ipsis, qui non paruerint, moram, impedimentumve afferant, quo minus illorum possessionem assequantur.

18. Meminerint porro omnes quicumque cōtrafecerint, ex illa Pij V. Sanctione, si Episcopus est, suspensionis, si Capitulum interdicti, si alius quispiam excommunicationis pœnam statim subire; cuius vinculo tandiu, irretitus est, quoad restitutione primum facta, beneficium relaxationis, absolutionisve à Sede Apostolica obtinuerint.

19. Vt verò sex ante Tridentini Concilii editione mensibus, *fabricæ*, aut *Sacristiæ*, alteriusve *pij loci* vllibus distributiones eiusmodi, & fructus concessi reperiantur, eorum pars tantum dimidia eidem, vel *Sacristiæ*, vel *fabricæ*, vel *pio loco* attribuat: reliquam autem partē omnem ad illius pontificiæ sanctionis præscriptum ii capiant quorum beneficia sunt.

2. tit. 3. decret.
4.

20. Quibus in Ecclesiis ea, vel constitutio, vel consuetudo est, ut Canonicus nuper creatus, quos fructus præbendæ suæ primo anno percipiet, eos omnes, vel aliquam eorum partem *fabricæ Ecclesiæ*, aut *Sacristiæ*, aliive *pio loco* soluat, in posterum illa ita seruetur, ut si ei præbendæ onus pensionis, vel reservationis fructuum omnium, alicuiusve partis eorum impositum est, is pro rata solum fructuum, quos liberè percipiet, soluat, fideiussore tamen caueat, se reliquam item fructuum illius præbendæ partem soluturum, quamprimum, vel morte, vel concessu, remissioneve eius fructus reservati sunt, quive pensionem obtinet, adipiscetur.

Eam vero fructuum partem, quam solvere debet, nē solvere prius cogatur, quam illorum percipiendorum dies venerit; sed aut fideiussorem det, se eo ipso tempore statim soluturum: aut Episcopus apud aliquem illos sequestri nomine asseruari curet, donec quod *pijs illis locis*

locis debebitur, persolutum erit.

21 Quibus in ecclesiis optionis ius est, ubi dimidia pars fructuum præbende in illius vacatione, uel Sacristie, uel fabricæ Ecclesiæ soluitur, ea pars pro ratione præbende, quæ primo vacavit soluitur.

Idque ab omnibus præstetur, qui ordine deinceps singuli occasione illius vacationis, uel ad eam ipsam obtinent.

vel ad alias consequendas, quæ occasione optionum successiue vacant, ita ut unusquisque soluat pro rata tantum accessionis reddituum, sibi illo ipso optionis iure facte.

Hæc porro solutio, ubi quisq; primi anni fructus, ex præbenda quæ sibi iam optauit, perceperit, statim ab eo præstetur.

Reliqua item, quæ de parte fructuum dimidia persoluenta olim de ceteris prouincialibus constituta sunt, ad eorum præscriptum ferentur.

22 Curet autem Episcopus, ut fructus, & cuiusuis generis prouentus ad Sacristiam pertinentes, nè in alios sumptus, nisi in ipsius Sacristie usum emergerent, ideoque quotannis agnoscat, quomodo distributio & quas in res erogati illi sint.

23 Liceat tamen eidem Episcopo de Capituli Consilio eos fructus in fabricæ, uel rei alterius, ad eam ipsam Ecclesiam spectantis, usum aliquando conuertere, si modo Sacristie minus tunc opus esse iudicabit.

24 Perlatum ad nos est, in nonnullis prouinciæ huius Ecclesiis clericos aliquos, quo ob beneficia, officiaue, quæ in ijs obtinent, non solum in choro ad esse, sed alia ministeria, aliaque functiones clericales, ibi præstare debent, a Capitulis certo illi canonicorum numero adiungi, eamque ob causam, supra numerarios uocari, hocque ipsum fieri, nulla eis collata præbenda, nulloque sepe attributo cuiusuis generis emolumento, centum, ij autem eo solum titulo contenti, cum id sibi sumant, ut inferiora ministeria, quæ antea obire consueuerant, præstare plane recitent, hæc sanè incommoda, grauiam illa quidem, accedunt, quod & ecclesiæ debitis munerum sanctionibus fraudantur, & diuinus cultus minuitur, & labefactatur, & ordo ecclesiasticus, cum unus plurium partes, officiumque præstare non possit, contra ac legibus canonum cauetur, non sine magna offensione, perueritur, & perniciosè ambitionis occasio hominibus Ecclesiasticis manifestò datur.

His porro incommodis, atque ad eo malis, decreti huius prouincialis auctoritate occurrendum censuimus. Itaque si quos aliquando, ut iure permixtum est, canonicos supra numerarios creari contigerit, id illis solum cautis, ac penè necessariis, iisdemque comprobatis, & per raro quidem fieri statuimus.

At uerò qui in ea ipsa ecclesia beneficii, quod ibi obtinet, causa, opera,

5. quæ ad benef. coll. att.

2. ut sup. tit. 3. decr. 4.

5. quæ ad benef. coll. att.

pera, ministeriumve nauare debet, quod cum canonicali officio, & gra-
du non conueniat, neque præstari simul possit, supra numerarium ho-
ri, crearive prohibemus.

1. quæ pert.
ad benef. col-
lat.

Quicumque verò ita adscriptus est, nè à muneribus, ministerijsve,
quæ priorum beneficiorum nomine in ea ecclesia à se præstari debent,
illa præstet, & fructuum mul-

tipet, aut inminuis vilo modo lit: imò ut in a p...
ta, & omni alio iure, ut canonibus, decretisve Tridentinis cautum est,
Episcopus omninò agat.

25 Qui beneficium ecclesiasticum uacans, multis, & ambitijs pre-
cibus per se, vel per alios petierit, eo facto ita reddatur indignus,
per biennium in eum neque illud, neque aliud beneficium conferri
possit.

Eandem pœnam illis proponimus, qui beneficia Ecclesiastica, que
nondum vacent, postularint; præter eas, que à sacris canonibus huic in-
quitati constitutæ sunt.

26 Monemus, & obtestamur Episcopos, aliosque quibus est ius confe-
rendi beneficia, ut familiaribus suis certam mercedem constituent, nè
illi hoc subsidio destituti, beneficia ecclesiastica tamquam suæ operæ,
& laboris pretium, præcipuè sibi proponant.

27 Fraudari tamen Ecclesias nolumus probatorum hominum mini-
sterio, si qui sint in eorum familia, quorum doctrinæ, & pietati vtiliter
sacrum munus committi possit.

5. quæ ad be-
nef. coll. att.
pert.

28 Beneficia quæcumque sint, etiam parochialia, que per cessionem
vacant, Episcopus nè suo, aut cedentis consanguineo nec vero item suo
familiarì conferat, prouideatve, ut Pii V. Pontificis Apostolica sanctio-
ne vetitum est.

Nec verò alicui familiarì, propinquoue suo ad illius beneficii con-
cursum aditum patefieri permittat.

Quod si aliter umquam factum erit, cum omnis collatio, prouisio
rescilla, irrita, nullaque sit, tum præterea illius Pontificis sanctionis pe-
næ eo nomine constitutæ locum habeant.

2. tit. 3. dec. 2

29 Caueant Episcopi, nè passim, atque in distinctè omnes beneficio-
rum Ecclesiasticarum cessiones admittant; sed in ijs solum casibus, qui
Summi Pontificis Pii V. litteris expressi sunt, meminerintque, excom-
municationem, que earundem litterarum sanctione contrahitur, Apo-
stolicæ sedi referuari.

5. quæ ad be-
nef. coll. att.
Ses. 24 c. 12.
de refer.

30 Si capellania, etiam simplex, aliudve beneficium, etiam iuris pa-
tronatus ex præscripto erectionis, fundationisve, aut alterius constitu-
tionis certum ordinem, aut aliàs conditiones requiret in eo, de quo uel
collationis, uel institutionis, uel alio nomine prouidendum est illud be-
neficium, nè Episcopus deinceps, etiam patronum consensu permittat,
con-

concedatur, vt quisquam sine Sedis Apostolicæ dispensatione illud beneficium assequatur, quod verè eo ordine non sit initiatus, quamuis ætate congrua sit pro illo ordine suscipiendo, neque qui alijs conditionibus præditus non sit, & quas illa, vel erectio, vel fundatio, uel constitutio requirit.

1. c. 25. c. 5. de
ref. 1. c. 22. ca.
4.

31 Quæ deinceps Ecclesiastici beneficii possessionem adipiscetur, eius beneficii titulum is, etiam ante non monitus, ad mentem ordinario suo ostendat: quod si secus fecerit, dimidia parte fructuum, & prouentuum vnius anni mulctetur, qui ex eo beneficio singulis annis percipiuntur; tum omnibus iuris remedijs titulum exhibere cogatur.

2. tit. 3. dec. 1.

Quod Concilio Prouinciali secundo sancitum est, vt qui Ecclesiastici beneficii possessionem adipiscuntur, eiusdem beneficii titulum etiam non moniti, mensis spatio, ordinario suo ostendant, hoc decreto constituimus, Canonicos etiam tam Cathedralium, quam Collegiatarum Ecclesiarum comprehendere, in quibus iure legitimo, præbendarum optiones fiunt, ita ut a die adeptæ possessionis, optionis instrumentum in Cancellaria Episcopali intra præscriptum temporis spatium exhibere debeant omnino; alioquin contra eos pœna eodem decreto contra beneficia obtinentes sancita, ac alijs arbitrato ordinarii agatur.

5. quæ ad ca.
pert.

32 Vt auaritiæ omnis non modo labes, sed suspicio, vel minima ab Episcopi domo, atque ab omni etiam Ecclesiastico foro tollatur; nè deinceps in beneficijs conferendis; aut quauis prouisione dandis quicquam villo cuiusvis generis, nè sigilli quidem nomine accipi, exigive ab ullo liceat, omni prorsus, si quæ huic decreto repugnet, consuetudine, & superiorum Conciliorum decreto antiquitato, & abrogato.

4. de benef.
coll. & prou.

33 Notario tamen, cui pro muneris sui laboribus certa merces nulla constituta est, aliquid pro opera, quam in litterarum scriptione ponit, accipere liceat, ad taxam ab Episcopo præfigendæ præscriptum: ita tamen vt pro omni vniuscuiusque beneficii collati, vel prouisionis nomine dati, scriptura à se confecta, aliove quouis nomine, vel prætextu, plus aureo nummo ad summum nè capiat.

Hoc decreto derogatum est alteri Concilii prouincialis primi, quæ pert. ad collationem beneficiorum? Notariis, cuius tenor videatur infra tit. de Cancellario, & notariis, num. 19.

34 Nè pro beneficii Ecclesiastici possessione adipiscenda, plus quàm par est, impensæ quis in compluribus instrumentis, eo nomine conficiendis, vel exscribendis faciat, cum eius bona variis locis sita sunt;

sunt, id propterea decernimus, & declaramus liberum esse unicuique cui beneficium aliquod collatum, aut quouis prouisionis nomine datum est, illius solum Ecclesie, altarisve, in quo beneficij titulus est, & illorum tantum eiusdem beneficij prædiorum, bonorumve quæ ipse maluerit, possessionem capere: modo eam capiat, tabulis publicè a notario confectis.

35 Liber conficiatur, isque in omni Episcopali archiuio asseruetur, in quo libro diocesanorum beneficiorum cuiusuis generis, cum uacationis certa dies, ratio, modusque, describatur, tum collationes, ac prouisiones, ut uocant, quæcumque sint, vel à summo Pontifice, vel ab Episcopo, vel ab ullo quouis alio factæ, litterarum, diplomatumve exempla, vel sententiæ summam explicatæ, prout potius esse Episcopus censerit, in eundem referantur. Item seruetur de litteris ordinum, quibus singuli eiusdem diocesis clerici initiantur.

36 Capitula uerò, & quicumque sint, qui cuiusuis generis dignitates, Canonicatus, aut alia quæcumque beneficia obtinuerit, litteras, diplomata, tabulasue ipsas beneficiorum, quæ quouis etiam unione iure possident, Episcopo, etiam priuatum postulanti, sine mora exhibeant. E quibus tabulis tum si quid oneris, obligationisue illis inesse apparuerit, tum quicquid aliud expedire idem Episcopus censerit, id distincte, explicatèque exscribi iubeat.

Hocque omne, ut ab iis, ad quos spectat planè præstetur, idem omni ratione efficiat.

37 Nemo cui beneficium parochiale, alteriusue cuiuscumque generis confertur, approbationis de se, etiam institutis examinis interrogationibus, factæ, litteras, testimoniumue scriptum exhibere, ab Ordinario, cællariove cogatur, cum qui beneficium collaturus, aut cuiusuis prouisionis nomine daturus est, ille ipse ordinarius est, qui eum approbabit.

38 Fraudes sæpè per eos committi animaduersum est, qui mandati litteras Apostolicas quas uocant, de prouidendo, infirma, dignum, impetrarint, ad duos, qui illas deinceps exequantur scriptas, ita ut, si unus præstituto tempore non exequatur, alter exequi debeat, si enim ab uno quoniam idonei non sint, reiecti, ad alium tacita, quam tulerunt, repulsa, confugientes, beneficij, & quod sibi conferri uolunt, collationem non idonei aliquando surripiunt. Quamobrem omnibus, singulisque notariis, cællario, actuariisque prohibitum deinceps sit, nè si eiusmodi delegatæ executionis acta confecerint, eorum partem, nisi prioris iudicis exequentis consensu, concessiue ad canonum præscriptum adeant: sed temporis, in mandati litteris præfiniti, spatio confecto, acta omnia, & singula ab se ob eam causam conscripta, illis ipsis ad alterum istiusmodi executionis iudicem dent, pœnis propositis, arbitrato Episcopi irogandis.

gandis: ut hic quid à priore iudice actum, decretumue sit, scire possit: nè in beneficio conferendo, surreptio, obreptione indebitè in sit, indeque propterea lites existant.

De beneficijs iurispatronatus.

S V M M A R I V M.

- 1 *Ius presentandi, eligendi, & nominandi habentes, nihil accipiant.*
A quibus etiam conditionibus presentando abstineant. Quæ ad benef. collat. pert. num. 2.
Instituendum à presentato presentandum, & cuius formula. Ibidem. 6. 7.
- 2 *Presentatus a quocumque per Episcopum comprobandus.*
- 3 *Institutio aliter facta, nulla.*
- 4 *Presentati non idonei reperti, reiiciendi.*
- 5 *Qui autem indicandi idonei.*
Edictum in vacatione præbende Theologalis, pœnitentialisve iurispatronatus a quo proponendum. De edicto proponen. 5.
A quo item emittendum, eum alia beneficia iurispatronatus tam ecclesiastici, quam mixti, vacant. Ibid. 6.
- 6 *In beneficijs iurispatronatus mixti, idem servandum quod in beneficijs iurispatronatus ecclesiastici.*
- 7 *Beneficiorum, quorum ius collationis, institutionisve ad inferiores Episcopos spectat, lites, iurispatronatus, causæ omnes, ac controuersie ab episcopo cognoscendæ.*
Beneficium iurispatronatus, certum ordinem, certasque conditiones requirens, cui non conferendum.
Quæ ad benef. coll. pert. 30.
- 8 *Res iurispatronatus annexa pluri vendi nequit ob annexionem eiusdem.*
Contra facientium pœnæ. Ibid.
- 9 *Iurispatronatum ab Episcopo recognoscenda.*
- 10 *Iurispatronatus habentes, si bona, iurave eiusdem usurparint, excommunicationem incurrunt.*
- 11 *Decreti huius publicatio cum alio Concilij Tridentini.*
Ibidem.

1. quæ pert.
ad benef. col-
lat.

Interdicimus, & ijs, qui ius habent conferendi quæcumque beneficia ecclesiastica, seu eis providendi; aut ad ea eligendi, præsentandi, vel nominandi, & eorum ministris cuiusvis generis nè quidquam per quamvis causam eius rei gratia ab aliquo, cui ecclesiasticum beneficium quavis ratione tribuatur, nè sponte quidem da-

tum accipiant.

2 Quod Tridentinis decretis, de eo, qui præsentatus est, per Episcopum comprobando, etiam si ad inferiores institutio pertineat, constitutum est; id beneficijs, ite vel simplicibus, vel curatis, vel alijs cuiuscumque generis, in quibus etiam electionis, præsentationis institutionisve ius, monachis, alijsve cuiuscumque ordinis regularibus, cæterisque com-

petit, locum habere Episcopus meminerit.

3 Quare, si quæ hæctenus institutio, sine Episcopali comprobatione facta comperitur, eam irritam, inanem, ac planè nullam declaret. Ac nè impostero ita fiat, caueat quam diligentissimè.

4 Pro autoritate, canonum iure, & à Concilio Tridentino sibi tradita, Episcopus, si idoneos non compererit, a patronis etiam quibuscumque præsentatos, nè prober, admittatve, neve instituat, nec verò eis vllò quovis nomine provideat, sed planè illos repellet.

5 Idoneos porrò nè censeat, quos experimento examinis interrogationibus diligenter factis, & doctrina, & cantus peritia, & alijs qualitibus; ad rectè, ritèque obeunda munera, ei beneficio, ad quod præsentantur, incumbentia, coniunctave necessarijs, præditos esse non videbit.

sef. 24. c. 12.

Neque illos item, quos pro illius beneficii ratione, legitima etate, sacrorum canonum iure, Concilioque Tridentino præscripta, esse, ex legitimo documento, testificationeve non cognoverit.

5. quæ ad be-
nef. coll. pert.
Sef. 24. c. 18.

6 In beneficijs, etiam parochialibus iuris patronatus laicorum simul Ecclesiasticarumque hominum, illud Episcopus seruet, atque exequatur, quod de beneficijs, quæ iuris patronatus Ecclesiastici sunt, Concilii Tridentini decretis cautum est. Id ipsum quoque præstet, etiam si ex vna parte ad ecclesiam, & verò ex duabus ad laicorum hominum electionis spectet.

7 Episcopus, quoque beneficiorum quorum institutionis ius, collationisve ad quoscumque exemptos, aliosve episcopo inferiores pertinet iuris patronatus lites, causas, & controuersias omnes, quæcumque sint, cognoscat, & definiat: clericum autem præsentatum, qui institutus erit, ad inferiores institutionis tantum causa remittat: nisi iidem inferiores iurisdictionem ordinariam haberet, cuius rigore de controuersijs

sijs super iure patronatus alioqui cognoscere possent.

8 Episcopi munus erit cauere, ne propter iurispatronatus occasionē pluris aliquanto res, cui illud ius annexum est, vendatur, aut transferatur: Si qui verò nihilominus ita vendiderint, pœnas contra simoniacos editas incurrat.

9 Episcopi intra sex menses vniones perpetuas, etiam Ecclesijs iurispatronatus factas, & ipsa patronatus iura ex præscripto Tridentini Concilii recognoscant; & traditam eiusdem Concilii decretis de illis rationem diligentissimè seruent.

10 Vniuersitates, laicivē homines, etiam qui iurispatronatus habent, qui bona, censum, iurave beneficij Ecclesiastici, aut loci pij, quocumque modo vsurpauerint, aut eorum possessionem detinuerint, anathema, & aliàs pœnas subeant decreto Tridentino constitutas, non obstante quocumque antiquo vsu, possessioneue.

11 Hoc verò decretum cum illo vulgariter redditum, populo edici, atque promulgari sæpe iubemus, quo diligentius tale crimen caueatur.

Quæ huic titulo congruere præsumunt videantur tit. superiores.

1. quæ pert. ad collat. benef. scilicet. 25. c. 9.

1. quæ pert. ad honorem & c. scilicet. 25.

3. de eccl. eorum sup. & fructibus.

Scilicet. 22. c. 11. Scilicet. 25. de reform.

De edicto proponendo pio examine eorum, quæ præficiendi sunt ecclesijs parochialibus, & quib. conferendæ sunt præbendæ Theologales, pœnitentialesque.

S Y M M A R I U M.

- 1 Edictum proponendum in examine præficiendorum eccles. parochial.
- 2 Tempus ei rei exequenda præscriptum.
- 3 Edictum non omitten. in ecclesiarum curatarum permutatione.
- 4 Concurfus loco, quando priuatum examen si eri possit.
- 5 Edictum ab Episcopo proponendum vacante præbenda Theologali, vel pœnitentiali etiam si alteri quam Episcopo collatio pertineat. Illud etiam ad pedem emittendum in vacatione parochialium, quarum conferendi ius ad alium, quam Episcopum spectat.
- 7 Et in vacatione parochialium iurispatronatus eccles. uel mixti.

1. de edicto prop. in examine eorum qui præf. sūt paroch. eccl. Scilicet. 24. c. 18.

Via Sacrum Tridentinum Concilium ad provinciales Synodos illa, cognitionem reiecit, an expediat; vt ijs, qui proficiendi sunt parochialibus Ecclesijs, ad examen vocandi sint per edictum, re diligenter considerata, statuimus: vt cum primum Episcopus parochialem Ecclesiam vacare cognouerit, intra triduum ad cathedralis, & vacantis Ecclesiæ ianuam publicum edictum per totos decem dies,

R dies,

dies, vel aliud longius tempus, eiusdem Episcopi arbitrio, propositum esse iubeat; quo omnes intendant, qui volent examinari, vel alios examinandos nominare: ut transacto prestituto tempore, examen officii possit: ac deinde orato regi ex ea formula, quæ in dicto Concilio præscripta est, idoneus rector præficiatur.

5. quæ ad benef. collat. attin.

3 In ecclesiarum curatarum permutatione eorum Ordinario faciendam, nè locum habeat, quod primo prouinciali Concilio decretum est, de proponendo edicto examinis causa, in vacatione Ecclesiarum parochialium.

Si tamen vel parochialium hominum multitudo valde inæqualis est, vel qui permittant, quo tempore parochiales illas ecclesias adepti sint, examen præscriptum non subierunt, fiat tunc de illis experimentum examinis, sed absque concursu. Idem examen sine concursu adhibetur, de eo, qui beneficium simplex commutat, cù alio, quod cura in animarum habeat; si quando eiusmodi permutatio coram Ordinario fieri iure potest.

Ibidem: Sess. 24. c. 18. vers. si tamc.

4 Quamuis Pij V. constitutione, sublata non sit facultas illa, quæ in Ecclesiis parochialibus conferendis data est, tum Synodo prouinciali addendi, ac detrahendi præscriptæ formæ examinis, tum vnicuique Episcopo, si certis quibusdam de causis pro sua conscientia, cum deputatorum Consilio expedire censuerit, loco concursus priuatim aliud examen in eundi: videat tamen Episcopus, nè facultate sibi data abutatur, neque verò illam adhibeat villo modo, nisi opus esse viderit certis illis expressis causis.

5. Ibidem.

5 Vbi primum præbenda, uel Theologalis, vel pœnitentialis vacauerit, etiam si illius conferendæ ius ad alium, quam ad Episcopum, præterquam ad Sedem Apostolicam pertineat, edictum de more proponatur, quo ad concursum euocentur, quicumque sint, qui illas muneris causa examen subire velint, aliosve nominare, qui subeant. Confecto autem constituti temporis spacio, vniuscuiusque eorum, qui illo nomine conuenerint, periculum, experimentumve in litteris, ac doctrinæ omni, vel diligentissima percunctationum, questionumve ratione fiat, Episcopus, adhibitis sibi pro arbitrio suo aliis peritis, probisque uiris, tum etiam de illorum vita, moribus, etate, gradu, ordine ceterisque conditionibus, ad tale munus necessariis, accuratè perquirat. Tum demum Episcopus ipse solum rebus iis omnibus accuratè perpensis, maturè in domino deliberet, & liberè deligat, quem pro conscientie suæ religionem digniorem, aptioremque existimet, cui tale munus tantique ponderis rectè committatur.

Qua in deliberatione idem videat, ut quod præsertim ad pœnitentiarium attinet, cum peritiam necessariam spectarit, tum maxime

vite innocentiam, morum grauitatem, spiritualium exercitationum studium, & vsum diuurniorem in audiendis confessionibus, exercitiorum, prudentiam, ceterasque religioſe pietatis virtutes perpendat. Ei autem, quem potiffimum elegerit, nec verò alii cuiquam conferatur ab eo, cui ius competit, etiam ſi capitulum ſit.

6 Vacante eccleſia parochiali, cuius conferendę ius non ad Epum. diœceſanum, ſed ad aliam, etiam ab Episcopali iurisdictione exemptũ & regularem item ſpectat, edictum de concurſu proponat Episcopus diœceſanus, & quicumq; examẽ eo noie ſubire volent, ad ipſũ cõueniant, qui exploratione per examinatores Synodales facta, ex probatis digniorem, & magis idoneum deligat, cui vacans illa eccleſia ab illo cõferatur, cuius ius eſt: ſi ſecus fiat, collatio reſciſſa, nullaque ſit.

Sec. 24. c. 18.

7 Eadem ratio omnis adhibeatur in parochiali eccleſia vacante, quę iuris patronatus eſt eccleſiaſtici, vel mixti, cuius inſtitutio non ad Episcopum diœceſanum, ſed ad alium quemcumque, etiam exemptum, & regularem item, uſuprà pertinet: ita tamen, vt quem Episcopus diœceſanus digniorem elegerit, is à patrono præſentetur ei, ad quem ſpectat, inſtitutio.

Si verò ad Summum Pontificem inſtitutio ſpectat, uel quia in menſibus reſeruatis vacauit, uel alia cauſa, tunc Episcopus digniorem eleget, ex præſcripto earundem litterarum Pii V. à Summo Pontifice inſtituendam. Interea uero dum huius generis examina, & approbationes ſiunt, & inſtitutio locum habeat, idem Episcopus diœceſanus idoneũ Vicarium qui onera uacantis illius Eccleſię ſuſtineat, attributa ei congrua, pro arbitrio ſuo fructuum portione, conſtituat, donec ei rector præficiatur.

Sec. 14. c. 28.

De examine eorum, qui præficiendi ſunt parochialibus, & curatis aliis eccleſiis, quibusque alia beneficia conferenda ſunt, inſtitutiove facienda eſt.

S V M M A R I V M.

Examinatorum officium in ijs approbandis, quibus animarum cura committenda eſt, quibusque beneficia alia conferenda ſunt, quale.

Quę ad ordinis ſacram. pert. 46.

Examiniſ initio oratio de ſpiritu ſancto recitanda, & quę. De foro Episc. 2.

Exam. periculumq; adhibendum in ijs admittendis, de qb. reb. fiat in quibus item probentur ijs, quibus alia beneficia conferenda.

R 2 Liber

*Liber examinum provisionum ecclesiarum parochialium, quę po
examen conf. De cancellario 30.*

*§. de exam. ra l
tione, §. De
iis vero.*

Veratur igitur ab eis parochialibus præficiendis,
experiundoque cognoscatur in primis.

An apti ad sensus percipiendos, non solum, qui
ad grammaticę intelligentiam sumuntur; ve-
rum etiam interioris illos, sanctioresque tam ad
Christi, Ecclesięq. mysteria, & ad spiritualium

vitz modum pertinentes.

An sermonem contexere, habereve sciant.

An si quos habuerint, sumpserint, aut quam illis contexendis
scribendisve rationem adhibuerint, & verò si quos apud se conscrip-
tos tunc habeant, eos ostendant, atque tradant.

An in eo genere aliquid ex tempore possint; tunc ex temporaneo
breuique sermone periculum fiat, quantum concionando valeant.

Atque si tractationis quidem verbi Dei. vsu peritorum parochum.
Ecclesię parochialis, quę committenda est, ratio deposcit; examen ali-
qua ex parte, quę potior examinatorum iudicio videbitur, ineatur ad
interrogationum normam, concionatorum, examen constitutam.

Queratur præterea, an aliàs vniquam animarum curam gesserint;
quod si affirmant; tum interrogentur etiam, & vbi gesserint, & cur in-
de discesserint.

An intelligant quanti illud sit, animarum curam suscipere, rursum
gerere, quęque partes, ac virtutes illę sint, quibus bonum vigilantem
animarum curatorem prædictum esse oporteat.

An item norint impedimenta omnia, quorum causa interdicitum
est, nè quis sacramenta ministret, & nè quis suscipiat.

An sacramentorum, præsertim verò, quorum ille minister est, vim,
& naturam intelligant; atque hæc sigillatim imprimis interrogentur.

Quę vniuscuiusque sacramentorum materia; quę forma item.

Quę eorum efficiens causa, & principalis.

Quę causa efficiens instrumentalis.

Quę causa finalis.

Quę eorum differentia.

Qui effectus, quive fructus.

Qui eorum ritus, quęve cęrimonie.

An maximè omnium peritiam teneant audiendę sacre confessi.

Quos huius generis libros, atque adeo sumas habeant.

Tum periculum fiat, quàm valde casuum conscientię vsu periti sint,
quàmque tum in illis, tum in alijs id generis peritè veritati præter-
timitque in Ecclesiasticis constitutionibus, quę ad rectum vitz vsum,
popu-

populique Christiani mores, & Virtutes pertinent.

An nouerint casus, sanctissimo Papæ, & Episcopo item a iure, & ab homine reseruatos.

Atque adeò diligentius, prout opus erit, de singulis interrogentur, quæ infra præscribentur rationi examinandi confessarios sacerdotes.

Videant præterea examinatores, an aliquam sacrorum Canonum, notitiam habeant, & præcipuè quod ad Tridentinum, & Prouincialia Concilia, Synodosque diœcesanos attinet, an illi hæc norint, quæ sequuntur.

An scilicet doctrinam de præcipuis Christianæ religionis, articulis, quos œcumenica illa Synodus Tridentina contra hæreticos definiuit.

An item quæ de residentia præscripsit.

An quæ etiam de parochis, parochialibusq. ecclesijs, & de diuinorum officiorum cultu, cæterisque eiusdem generis statuit.

An quæ præterea de clericorum honestate sanciuir.

An cætera denique quæ, vel ad cleri, vel ad populi disciplinam, vel ad aliarum rerum reformationem cõstituit, quæ parochi scire, beneq. posse inter sit.

Ex prouincialibus Concilijs sigillatim quærant.

Quæ de clericalis vitæ honestate, & de parochorum officiis constituta sunt.

Quæ item de Sacramentorum recta administratione, quæ de Missæ sacrificio, quæ præterea de diuinis officiis.

Quæ etiam de Sacramentalibus, & quæ de festorum dierum ueneratione, quæ de ecclesiarum cultu, quæ de scholis doctrinæ Christianæ, quæ de populi Christiana institutione, morumque disciplina, deque alijs ad parochialis vitæ munus potissimum pertinentibus, sancita sunt.

Ex Synodis diœcesanis, eam ipsam, certis capitibus, distinctam examinandi rationem ineant, prout genus decretorum est, quæ in illis Episcopus confecit.

2. Qui causa beneficii, cuiusuis generis, quod tamen curatum non sit ad examen accedit, de eo hæc inuestigentur.

An canonicarum horarum officium ex Breuiarii instituto, rubricisq. rectè recitare sciat.

An doctrina, disciplinaque omni instructus, quam ordo deposcit, quo in irari debet, pro beneficii, officij, dignitatisue ratione, cuius causa examen instituitur.

An peritiam item teneat functionum, quas illius beneficii, dignitatis munerisue ratio postulat.

An teneat quæ scitu necessaria sunt ad functiones illas, vel ordinis, vel beneficii rectè, ritèque præstandas, etiam quæ ad rectè carenti modum, rationemve pertineant.

4. de benef. coll. ac provis.

Quæcumque, & examinis, & approbationis, & collationis, provisionisve ratio, omnifque alia diligens cautio, in Ecclesijs parochialibus, cuiquam ex decreto Tridentino sancita, adhiberi debet; illa ipsa omnis in capellanis, cæterisque beneficijs ecclesiasticis, quocumque nomine nuncupatis; immò verò in ipsis etiam ecclesijs, vel cathedralis, vel collegiatis portionibus, quibus ab institutione, vel consuetudine, aliove quouis iure, & nomine, onus, munusve, animarum curæ, vel exercendæ, vel coadiuvandæ incumbit, aut coniunctum est conferendis, in aliove provisionis eorum modo, teneatur, ac servetur omninò.

5. Quæ ad benef. coll. att.

Cum aliquis examinatur ad aliquod beneficium ecclesiasticum, cui providendum sit, de eo experimentum fiat examine non solum in literarum scientia; sed etiam in cantus peritia ad illius beneficii functiones, ritè, rectè obeundas; tum præterea in usu, ac notitia, quam in recitandis diuini officij horarijs precibus habeat.

De examine, eorum recognoscendæ doctrinæ, & progressionis causa, quibus animarum cura, & alia spiritualia munera, officiaq; committi possint.

S V M M A R I V M.

Examinatorum officium in indagando cleri in studijs progressu, quale.

Quæ ad ordinis sacram. pert. num. 46.

- 1 Examen doctrinæ tantum, progressionisve recognoscendæ causa, ut fiat.
 - 2 Classes quattuor eorum, qui doctrinæ experiundæ causa examen subeunt.
 - 3 Qui primæ classis.
 - 4 Quæ secundæ classis.
 - 5 Quæ tertiæ classis.
 - 6 Qui quartæ classis.
 - 7 Qui inferioris classis.
- Liber examinum factorum ad inuestigandam cleri in studijs progressionem à cancellario habendus. De Cancellario. 30.

Vm non certæ curæ, alteriusve beneficij, vel officij, munerisve, sed doctrinæ tantum, aut in litterarum studiis progressionis recognoscendæ causa examinem alicuius instituitur, diligenti etiam illa, præcipuaque disquisitione, & interrogationibus, supra variè descriptis, pro vniuscuiusq; conditione indagetur illius doctrina, & in mini-

5. de exam. rat.

steriis ecclesiasticis peritiæ, atque vsus.

2 Horum verò classes quattuor saltem, vel etiam plures constitui poterunt, quibus pro peritiæ ratione, experimento illorum facto, adscribantur.

3 Primæ classi adscribantur, qui, & perfectè concionandi peritiæ, & conscientie casuum explicationibus se tales ostendant, qui alius nullis prodesse, atque præesse possint, proindeque idonei sint, non modo ad parochi, sed etiam ad Præpositi, Vicarii foranei, vel Visitatoris munus, vel ad pœnitentiariæ etiam, aut doctoralis, aut Theologalis præbende obeundæ officium dignitatemve, etiam in Ecclesia Cathedrali, assequendam, atque ad alia id generis.

Supra que ad ord sac. pert. &c.

4 Secundæ classi erunt ascribendi, qui si minus, vt illi concionari perfectè, at mediocriter, tum etiam de suggesto possint: quique in casuum conscientie summis studiosè versati sint; & verò Catechismi etiã Romani doctrinam diligenter teneant.

5 Tertiæ erunt classis, qui intelligentiæ tantum assequuntur, vt si minus accurata, doctaque concione, at sermonem de altari saltem habere, ac Euangelium, prout vsu venerit, enarrare, & explicare possunt, & administrationis sacramentorum, & casuum conscientie vsu ita periti sint, vt qui frequentius incidere solent, eos aliquo studio adhibito enodare, atque explicare aptè queant.

6 Quarta classis, qui si non magno litterarum studio, aliquo tamen vsu apti sunt ad aliquam Euangelii breuem explicationem, notitiam quandam habent rerum ad docendum populum, quæ saluti necessaria sunt, & ad sacramentorum administrationem, casuumque conscientie explicationem pertinent: ita vt ijs, ob sacerdotum paucitatem, necessariamque causam, aliquando curatio aliqua spiritualis, pro loci ratione, præsertim ad tempus committi possit.

7 In inferiori classe reliqui ascribantur, quorum nulla ratio omnino haberi debeat in curatione animarum committenda, sacramentiq; ministrandi facultate, neque in sermonibus ad populum habendis.

*De parochiis, & parochialibus iuribus,
& officiis.**S V M M A R I V M.*

- 1 Beneficium parochiale obtinens quod iuramentum præstet.
- 2 Fidei professionem emittat. De profess. fid. 5.
- 3 In parochiali resideat, etiam si canonicus sit.
- 4 Etiam si parochialis ab inferiore, & regulari collata sit.
Coadiutor, quoque 8 & 23.
Eorumque substituti, 9. 10.
- 5 In ædibus ecclesiasticis habitantes, & seq. ac. 23. & 25.
- 6 Ceteraq. præstantes, ad quæ tenentur, & quæ nam illa sint.
- 7 Idque per seipsos.
Non residens, ut punitur. Ibid.
Utque etiam non seruiens per seipsum per alia faueris, 6. 7.
- 11 Ne à residentia distrahatur parochus, cantoris, & musici munus non
suscipiat.
- 12 Neque ludum litterarium exerceat.
- 13 Neque contubernales alat.
- 14 Ne item ad seminarij curam
- 15 Vicarij munus. } adhibeatur.
- 16 Ad sanctæq. Inquisitionis officium, & alia.
- 17 A residentia non excusatur parochus ob senectutē, uel infirmitatem.
- 18 Neque ob inimicitias leues.
- 19 Canonicus Curatus, Beneficiatusve festis diebus in parochiali resideat.
- 20 Parochiali Ecclesia existente, ubi minor populi pars, ibi parochus nihilominus habitet.
- 21 Domum parochialem non habens, illam conducatur, & cuius sumptus, 23.
- 22 Idem de socio, vel coadiutore.
- 23 Aedes ubi desunt, à quibus ædificandæ.
- 24 Parochi quibus dati coadiutores, ipsique coadiutores æquè resident, in parochiali.
- 25 Parochiali domo incapace existente pro ambobus, quid agendum.
- 26 Parochiarum distinctio, ut faciendæ.
- 27 Parochi ubi plures, parochia certis limitibus distinguenda.
- 28 Eorum munus, ut partiendum: quidque faciendum, ubi officiorum distinctio rectè fieri nequeat.

Altero

- 29 Altero eorum im pedito, illius munus ab altero explendum.
- 30 Partitio ipsa, ubi commodè fieri non possit, quid ab Episcopo statuendum.
- 31 Extraordinaria emolumenta, ut diuidenda.
- 32 Hebdomadarum partitio, Missarum, & functionum parochialium, sublata.
- 33 Parochialibus numerosum populum habentibus, coadiutores dandi.
- 34 Parochia noua, quando instituenda. Etiam si Regularium essent. 35.
- 36 Parochialium Ecclesiarum nouiter erectarum sacerdotibus, quæ portio assignanda.
- 37 Vicecurato Ecclesiæ Cathedralis, & collegiatæ, quid dandum. Parochiales, alijs parochialibus uniri, quando possint. 34.
- 38 Parochiales Ecclesiæ tenues, quomodo augenda.
- 39 Populus censuris, & pœnis ad id compellendus. Parochiales Ecclesiæ collapsæ, ut reficienda. De eccl. instaur. 2. Parochialibus Ecclesijs vacantibus, quid ab illarum Vicarijs agendum. 54.
- 40 Ille per sex menses non commendanda.
- 41 Vacazione earum durante Vicarius constituendus, & qua mercede supra. 37.
- 41 Ad eas, ut conueniant fideles Episcopi cura.
- 43 Formula litterarum Monitionis de conueniendo ad parochialem.
- 44 Parochus, quod testificationis genus edere possit è suis libris parochialibus.
- 45 Dominicis diebus festos dies denunciet, orationes, indulgentias, processiones, mortuorum officia.
- 46 Eisdem diebus, quid etiam populum moneat.
- 47 Vesperas canat. Et quibus adiutoribus; Quando tantum recitet.
- 48 Parochi regulares, quæ, & ipsi præstent iisdem diebus.
- 49 Audita parochiani sui morte, quid faciat parochus.
- 50 Clericum habeat, & qualem: & qualis inferuiens alteri sacerdoti. De Missis sine cantu. 62. 63.
- 51 Quibus diebus, & quibus in ecclesijs Missa, & horæ canonicæ à parochis cantandæ.
- 52 Quibus item adiutoribus. Quoties etiam celebret in sua parochiali. De Missa parochiali, num. 1. Et quando concionetur. Ibid. De præd. Verbi Dei. 4.
- 53 Parochi insigne in via, officijsq; Ecclesiasticis, quale.
- 54 Parochi ægotantis cura in pertinentibus ad salutem animæ, quibus commit-

- committenda, eiusque mortue exequiæ.
- 55 Parochi viciniore officium erga eundem in pertinentibus ad salutem corporalem.
Eo mortuo, à quibus funus agendum, Missæq; celebrande anniversariumque agendum. *suprà numero 54. Et de off. anniver. 3.*
- 56 Parochialium officiorum liber Metropolitanæ curæ edendus.
- 57 Parochus nouus, ut à populo excipiendus.
- 58 Litteræ pastorales, ad populum de modo excipiendi parochi noui.
- 59 Oblationum institutum retinendum, introducenda ve, & quibus diebus ecclesijsq; oblatio agenda.
- 60 Quo ordine, quaque ratione id præstandum, & que musica instrumenta non adhibenda. *De Pior. locor. adm. 51.*
- 61 Sacerdos oblationem accepturus, ubi sistat, quo vase utatur. 60.
Quot vasa ad eum usum parata. 61.
Quodque vas osculandum præbeat. *Ibidem. Et de Missis sine cantu. 68.*
- 62 Oblationes à fidelibus piè offerenda.
- 63 Offerentium commemoratio facienda.
- 64 A quibus illæ non accipiendæ.
- 65 Quibus illæ debentur.
- 66 Quibus eas exigere non licet.
- 67 Pactiones de oblationibus vetitæ.
- 68 Offerentij tempore faciendæ.
- 69 Oblationem facturi, Missæ intersint.
- 70 Extrà Missarum solennia qua ceremoniæ accipiendæ.
- 71 Quoque diei tempore.
- 72 Quæ oblata vendere non licet.

Tertium, de 1
parochis, §.
eod.

VICVNQVE parochiali ecclesiæ præficiendus erit, is primum Episcopo, ut iam in nonnullis huius provincie Ecclesijs consuetudo est, iuret, se sanctæ Sedi Apostolicæ, & Episcopo, eiusque item successoribus obedientem fore.

Tum præterea se, ad Tridentini Concilij præscriptam rationem, residentem in ecclesia futurum, quam obtinuerit.

2 Tum iura etiam illius ecclesiæ, se pro viribus conseruaturum, ac defensurum esse.

Bona deniq; eiusdem se absq; legitima auctoritate non alienaturum, quæ verò antea ab ijs, qui illius curâ gesserunt, iniuste, vel vendita, vel alio quouis modo alienata sunt, ea quantum in se est, recuperaturum.

Quicumq;

3 Quicumq; canonicus, parochialem Ecclesiam obtinet, etiam si v-
nionis iure, non quidem perpetuò, sed tantum dum ipse viuit, canoni-
catus, vel præbende, quam obtinet, coniunctam teneat: in ea tamẽ pa-
rochiali Ecclesia, vt Summi Pontificis Pij V. constitutione fancitũ est,
resideat; nulli q̃ue parochiali muneri desit.

3. ibidem.

4 Episcopi cura sit, iure agere, vt cui parochialis Ecclesia, intra diœce-
sis suę fines posita, ab alio inferiore, etiam regulari, qui illius confere-
re ius habet, collata est, is in illius statione resideat, personalis q̃ue resi-
dentie munera præstet. Nec verò id ad illum inferiorem, qui contu-
lit, spectat.

5. de Residen-
tia, §. eod.

5 Rectores parochialium, seu curatarum ecclesiarum, quicumque
sint, in earum cõdibus tantum habitent; ibi q̃ue cibum, & somnum ca-
pian: nisi aliud Episcopus censuerit ex causa necessaria.

1. de Cleric.
cõdibus.

6 Vtũ compertum est, non sine magno detrimento salutaris anima-
rum gubernationes parochos, dum alia munera quęstus cupiditate, a-
liave causa ducti suscipiunt, exercentve, multiplicem illam, & assiduã,
quam animabus sibi commissis debent, sollicitudinem, parochiales q̃;
curas, & officia sepẽ intermittere, interdum q̃ue etiam planẽ deserere,
aut certẽ ita aliquãdo distrahi, & auocari, impediriue, vt illa nempe suo
tẽpore, neque qua debent, ratione, & cura præstent, ac festis præsertim,
alijsq; diebus, quas maximẽ horas, & in confessionibus audiendis, &
in sacre Eucharistię Sacramento ministrando, & in eorum Sacramen-
torum frequenti vltũ non instituendo, aut conseruando solum, sed etiã
augendo, & in pascendis verbo Dei fidelibus, & in frequenti sacrificij
Missę oblatione, & in vesperarum officio canendo, & in Christianorũ
rudimentorum doctrina tradenda, & in componendis controuersijs,
conciliandisq; suorum populorum inter se animis, & in alijs denique
parochialis curę officijs, ijs opportuno tempore præstandis, ponere de-
berent, eas horas ob quęstus studium, aliamve causam traducere, vel ad
diuina officia, canonicaue horarias præces in alia Ecclesia, in qua præ-
sertim iam canonici sunt, obeundas, vel ad musici partes, officium q̃ue
gerendum, vel ad litterarum ludum exercendum, ac ad disciplinas
etiam profanas pueris, adolescentibusve tradendas. Quamobrem hæc
decernimus.

4. de paro-
chiis, &c.

Qui dignitatem, vel canonicatum habet, & parochus etiam est, aut
alia quacumque ratione animarum curatione astrictus est, si in cõdibus
parochialibus non habitari, ibi cibum, somnumq̃ue capiendo, vt de
parochis superioribus Concilijs prouincialibus, & in hoc etiã decretũ
est, aut si officijs suprã descriptis, alijsve, quę tamquam animarum cura-
tor parochusq̃ue in Ecclesia sua parochiali præstare debet, obeundis ali-
quo modo defuerit, aut ea non statis, & ab Episcopo præscriptis horis,

au

aut non illa, qua ceteri parochi debent, ratione omnino præstiterit: Episcopi arbitrato, & pœnis parochi iam constitutis, & grauioribus mulctetur, puniaturve ex præscripto etiam sanctionis à Pio V. Pont. Max. eo de genere, octauo Idus Iulij 1568. editæ.

Sess. 6. c. 2.
Sess. 7. cap. 3.
c. Quia non-
nulli, de cler.
non residen.
Const. Pij V.
cupientes, de
Contlicatio-
nibus, nu. 29.
Sess. 3. 1. ca. 1.
de Refor.

7 Parochialis curæ munera, atque officia non per alios, sed ipsimet parochi, animarumve curatores obeant, ac præstet, nisi sint qui aliquando iusta causa ab Episcopo approbata, impediuntur, aut etiam prohibeantur. Si quis non paruerit, tum fructibus beneficii mulctetur, pro rata temporis, & officij sui prætermisii, tum alijs etiam pœnis plectatur, arbitrato Episcopi.

8 Sacerdotes capellani, alijve, quocumque nomine nuncupati, etiam canonici Ecclesiæ Cathedralis, collegiatæve, qui vel institutione, uel consuetudine, vel alio iure, parochum, aliumve animarum curatorem in eo curationis munere adiuuare debent, ab Episcopo in illius Ecclesiæ, ubi eiusmodi cura geritur, statione manere, residereque ac sua munera per se obire cogantur.

9 Quod super aliquam causam, parochis, aut ijs capellanis aliquando in debito Ecclesiæ munere præstando, aliorum opera uti liceat, hoc eodem residentiæ personalis iure eque illi adstringantur, qui in eorum locum substituti, ei parochiali, alijve eiusmodi Ecclesiæ vicariam operâ, ministeriumve præstare debent.

10 Nec uerò eorum quemquam facilius, quàm ipsos parochos, rectoresve ab Ecclesiæ cura, stationeq; parochiali abesse, neque rursus illi suo minori deesse Episcopus patiat, cum hi quoque eadem residentiæ, & muneris sui præstandi lege astricti teneantur.

11 Ne item parochus, vel alius qui uis sacerdos, qui animarum curam quocumque nomine gerit, cantoris, aut musici munus, partesve in Ecclesiâ Cathedrali, nec uerò in alia suscipiat, exerceatve, nisi aliud ob causam Episcopus iudicauerit.

12 Neque prætereà litterarum ludum domi suæ, aliove loco aperiat, exerceatve, nisi ob parochi inopiam aliquando aliud Episcopus scripto concesserit: qui tamen hoc munus extra parochiæ suæ fines exercendi, nullo modo facultatem det.

13 Neque pueros, sibi in disciplinam traditos, certa pacta mercede, domi suæ uillo modo suscipiat, atque alat. At clericos, qui sibi adiumento sint, litteris, disciplinaque ecclesiastica erudire curet, item pauperes aliquos parochialis curæ suæ pueros, qui ad idem aspirant, quive aliam nullam facultatem prima ipsa litterarum rudimenta percipiendi habent, si eius rei potestatem, scripto exaratum, ab Episcopo habuerit.

5. de Residen-
tia.

14 15. 16 Neve ad Seminarij quidem curam, uel ad Vicarij munus, vel

vel ad sancte etiam Inquisitionis officium, nec verò ad aliud quicquã opera sacerdotis curam animarum gerentis, Episcopus ita vtatur, vt ab Ecclesia, beneficiove, in eius curam tradito, diutius absit, ac muneri debite residentie personalis desit.

17 Ne parochus, animarumve curator ob senectutem, aut ob aduersã valetudinem, cœlive grauitatem, ab eo residentie munere excusetur. Si verò eius inualetudo id generis est, quæ curari possit: atque eo loci, vbi ecclesia parochialis sita est, non datur, & aliunde facultas medici, & medicamentorum, tunc parochus ex infirma illa valetudine laborãti, Episcopus curationis causa facultatem dare possit, qualiceat ei tribus, quatuorve mensibus ad summum, loco propinquiori, in quo eius modi necessaria non desint, manere, vbi valetudinem curet. Interea ad illius Ecclesiæ parochialis curam gerendam Vicarium Episcopus constituat, parochi sumptu.

18 Nec præterea similitatis, odijve solum causa parochum ab ecclesiæ parochialis statione, locove abesse permittat, ac ne inimicitarum quidem, quæ vel leues, uel fictæ sint, causa, prætextiue. Si verò vniquam grauis illæ erunt, ac ueræ, ortæque postquam parochialis curæ munus obit, idque sine culpa parochi, permittere Episcopus poterit illum inde abesse, locoque propinquo, vbi tuto sit, morari, eo solum tempore inimicitarum, nõ tamen ultra annum, etiam si diuurniores annõ sint inimicie.

19 Cùm antea iure canonum, tum nuper Concilij Tridentini decretis, & Synodorum prouincialium constitutionibus iustum est, vnumquemque parochum animarumve curatorem in ecclesia, sibi commissa, Dominicis, aliisque præcipuè festis diebus statura hora Missæ sacrificium celebrare, Sacramentorum administratione, verbi que Dei prædicatione populum pascere: doctrinæ Christianæ rudimenta docere, vespertinas preces, aliaque diuina officia canere, vel recitare; publicam sæpè orationem, ac processiones uarias cum populo suo obire, pacem conciliare, controuersias componere, pauperum, & egenorum, miserabiliumque hominum curam paternam gerere, aliaque munera studio, & accuratè agere, quæ cum parochialis officij ratione coniuncta sunt; tum illis diebus maximè, in quibus populus artibus, operibus, & negotijs mundanis non est distentus, occupatusve, facilius, ac fructuosius præstare possunt. Quæ omnia, prout cautum est, & quemadmodum certe oportet, constituto tempore is parochus exequi nullo modo potest, qui non sine animarum, sibi commissarum, detrimento constitutis illis horis parochiali ecclesiæ non inseruit, sed ea relicta ad ecclesiã Cathedralẽ, uel collegiatam, ubi canonicatum, aut aliud residentie beneficium iam obtinet, frequẽter nimis accurrit, non sine ea auaritiæ suspicione,

Sess. 23. c. 7.
de Refor.

11. q. 3. gloria Episcop.
43. diu. sicut.

suspicionē, & cupiditatis illarum distributionum, quas capiet; propterea quod ibi in diuinis officijs, Missaēque solenni praesens adit, festo praesertim die quo pluribus in ecclesijs, vel duplicata, vel certe maiores, quam alijs diebus dari solent. Quamobrem hoc decreto Episcopos id monemus, ne quem parochum, animarumve curatorem, qui in Cathedrali, collegiatave ecclesia dignitatem, aut canonicatū habeat, aliudve beneficium, aut officium, cui personalis in choro residentie onus iniunctum sit, deinceps, dominicis, festisve diebus, ecclesiae commissa statione relicta, in choro illius Cathedralis, collegiatave praesentem, adesse, distributionumque quotidianarum participem vilo modo, partove fieri patiantur: sed parochiali ecclesia, stans horis, operam, curam, muneraque suscepti parochialis officij usque ad eod praestare cogat, ut ei nulla stata hora desit, nullumque officium omnino praetermittat, suae cure, sollicitudinique commissum.

20 Ecclesia parochialis, si eo loco sita est, vbi minor pars hominum parochialium habet, multoque plures illi sint, qui extra vrbis, municipij, locive moenia, vbi illa est, domicilium habeant; eo tamen loco parochus in statione parochiali maneat, ubi ecclesia est. Parochialibus vero, qui longius absunt, Episcopi officio, & auctoritate succurratur ad Concilij Tridentini praescriptum.

3. de parochis

21 Si quis parochus, etiam vrbanus, parochiale domicilium non habet, vbi habitat: intra illius fines domum conducatur, quam proximè potest ecclesiae, cuius curationi praestit: si intra fines domus non est, quam conducere possit, extra, vbi propius ecclesiae potest, conducatur: idque iudicio Episcopi.

4. de parochiis.

22 Quod Concilio Prouinciali tertio de vrbibus parochis, parochiale domicilium nullum habenti, conducendis, decretum est; idem etiam de socijs, adiutorisve, ad munus parochiale ob quavis causam ei adiuncti, dativae habitatione decernimus, & constituimus.

23 Episcopus vero cum ijs, quibuscum oportet, omni iure agat, ut eades ecclesiae parochiali, quam maximè potest vicinas, & parochis, & coadiutori, & quamprimum illi tradat: aut, si ita opus esse censuerit, edificent: intereaque domicilij conducti pensionem, sumptumve vni, & alteri item suppeditent.

Parochum autem, qui quacumque de causa parochialis curationis socium, uel adiutorem habet, tum ipsum, tum illum ite in habitatione parochiali manere, ac residere cogat, & fructuum multa, & alijs praerogativa pœnis, arbitrato suo irrogandis.

3. de parochis
§. eod.
Ses. 21. c. 6.

24 Parochus, cui ob imperitiā, aliāve ob causam sacerdos alius socius, & coadiutor adiunctus est ad parochiale curam gerendam, ipse et in propria ecclesia residens adit, & officia, quorum munus eis interdicitur

non

non sit, gregi sibi commisso is etiam prester.

25 Si vero pre domicilij parochialis angustia unus, & alter item, illius habitatione uti, episcopi iudicio, nullo modo potest, tum eorum alteru, quem ipse Episcopus, proposita sibi maiori illarum animarum, utilitate, delegerit, in domo parochiali, alterum in domicilio proxime coducto, aut tradito habitare, residere Episcopus iubeat, cuius sit efficere, ut id omne, & de domo eorum alteri tradenda, edificandave, & de ea interim conducenda, plane a quibus debet, presterur.

4. de parochiis, &c.

26 Parochiarum distinctio, que familiis, non certis finibus, facta est, & parochis ad Sacramentorum administrationem, & populo ad illorum susceptionem magnum incommodum afferre solet. Quare Episcopi, sublata intra sex menses diuisione parochiarum per familias facta, eas certis limitibus, terminisque describant.

1. de ijs, quæ ad Sacram. adm. gen. pt. Sess. 24. c. 13.

27 Que in ecclesia duo, pluresve parochi in animarum cura gerenda constituti sunt, tum ex parochialibus, uel portionibus, uel functionibus, quas prestare debent, sepe inter eos rixæ, contentiones, ac dissidia, & spiritalia populis diuina existant; indeque populis offensionum exempla, scandalaque afferantur; Episcopus, ut huic rei, a parochiali cura alienæ, & parochorum disciplina indignæ, occurrat, certos parochialis uiciniæ limites pro illorum numero, & edibus, aut uijs perpetuo distinguat; quos ita distinctos in curam eorum unicuique pro limitum distinctione tradat, ita ut intra suos quisque fines parochialem curam gerat.

4. ibidem.

Sess. 24. c. 13. ver. in iis.

Si que vero parochialia officia in illa ecclesia obiri oportet: quorum officiorum functiones recte diuidi non posse, aut non expedire censuerit, illa ab iis singulis eque, communiterve prestari decernat.

29 Distributa autem parochialis curæ officia, si eorū unus, aut impeditus est, aut adiutore, adiumento uel ob fidelium, qui sue curæ sunt, multitudinem, aliam uel ob causam opus habeat, ab altero, alij uel, sine ulla mora, exceptione, excusatione uel, prout Episcopus, uel statuerit, uel iusserit, obeantur item, ac prestentur.

30. 31 Vbi uero ea perpetuæ parochialis curæ partitione minus salutariter prospectum, consultumque fore idem censuerit, eorum unum, morum grauitate, curæque gerendæ peritiâ, atque usu prestantem, alteri, absque preficiat. Emolumenta item extraordinaria, aliaque id generis, unde discordiarum semen in illis existit, in unum, ut nonnullis locis moris est, collata, certo statuto tempore inter eos diuidi iubeat, aut aliqua denique ratione, quam potiore duxerit, obuiam eat istorum, & discordiæ, & negligentie, qua fit, ut alter in alterum sepe parochialis muneris curam rejiciat.

32 Nec uero ullo unquam modo patiatur, permittatur, illos certa quadam

quadam

quadam hebdomadarum partitione, aliave ratione inter se inita, minus Missæ sacrificij in parochiali ecclesia fieri di, aut reliquas parochialis officij functiones, quæ ab utroque etiam diebus eisdem vultur præstari possunt, ita inter se diuidere, ut ab uno tantum eorum, alternatim scilicet, vel per hebdomadas, uel alia temporis uicissitudine præstentur. Non enim ferendum est, ut cui Ecclesiæ parochiali complurium sacerdotum, ministrorumve stipendia, alimentave olim attributa sunt, quo diligentius, & cautius illorum copia tum diuinorum officiorum cultui, tum alijs ministerijs, ad spiritualem populi curam necessarijs, opportunisve cōsultum esset; illi, aut auaritiæ studio, aut dissidio, negligentiaue ducti, vel onus sibi impositū minoris, quàm par est, assimantes, perinde ei ecclesiæ deseruiant, ac si non plures, sed unus tantū parochus, animarumve curator constitutus in illa esset.

1. de ijs, quæ
ad Sacramen-
torū admini-
gen. pert.
Sess. 21. c. 4.
1. ibidem.

33. Quod præterea Tridentina eadem Synodo decretum est, ut ecclesiarum rectoribus tot sacerdotēs adiungantur, quot, & ad Sacramenta parochianis administranda, & ad diuinum cultum satis esse possunt, id Episcopi omni diligentia exequantur.

sess. 21. ca. 4.
ver. in ijs ve-
rò.
6. de parochia
& parochijs.

34. Quæ parochiales ecclesiæ partem habent sui populi extra mœnia urbium, uel oppidorum, uel alibi, quo fiat, ut parochus, præsertim noturno tempore, illis hominibus Sacramenta commodè administrare non possit; in illis Episcopi, aut eam partem commodiori parochiæ uniant, aut etiam in uitis Rectoribus, & Constitutione Alexandri III. & decreto Concilij Tridentini, nouas constituant parochias.

1. vt supra.

35. Quibus locis, ex Concilij Tridentini præscripto parochias nouas institui, erigive liceat; Episcopus etiam in parochijs, quæ Regularium quouis modo sunt, illas constituat, certa fructuum portione attributa, ad præscriptum Constitutionis Pij V. Pontificis.

sess. 21. cap. 4.

36. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt ecclesijs recenter erectis præficiendi, congruens assignetur portio, arbitrio Episcopi, ex fructibus, ad ecclesiam matricem, quomodocumque pertinentibus, & si necesse erit, compellant populum ad ea subministranda, quæ sufficiant ad uitam noui Rectoris sustentandam.

9. tit. 1. dec. 8.

37. Quæ ecclesiæ uel cathedrales, uel collegiatæ peculiarem parochiam habent, neque eius parochiæ curatio ad certas personas ex officio pertinet, in iis curet Episcopus, ut quibus ea ipsa cura committeretur, certum stipendium, aut emolumentum ad eorum uitam honeste sustentandam, ipsius Episcopi arbitrio, à Capitulo, uel ab iis, ad quos spectat, attribuatur.

4. de parochiis, &c.

38. Illud Episcopus sollicitudinis studio exequatur, ut quibus ecclesijs parochialibus, inopia laborantibus, nulla adhuc ratione satis suppeditatum est adiuuenti; iis, aut beneficiorum ecclesiasticorum adiunctio-

ne, unioneve, aut primitiarum, decimarumve attributione, aut parochialis viciniae incolarum symbolis, collectisve, aut alia, quae sibi videbitur, commodiori ratione omnino succurratur, ad Concilij Tridentini prescriptum.

Sess. 21. c. 4.
Sess. 24. c. 13.

39 Cum Ecclesiae alicuius parochialis, eiusque Rectoris necessitati Episcopus primitiarum, decimarumque assignatione, aut parochialium symbolis, collectisve, providendum esse ex decreto Tridentino censuerit, ad id prestandum illos ad eiusdem Tridentini, & Provincialis decreti prescripto compellat, propositis arbitrati suo poenis, atque etiam interdicto generali, praesertim ubi ipsi parochiales id prestare promiserint, sponderintve.

6. de parocho &c.

Sess. 21. c. 7.

40 Ecclesiae parochialis, ne deinceps cuiquam per sex menses commendetur; sed uel titulo conferatur; uel, si iuris patronatus est presentatus, electusve, qui ad illius curam gerendam idoneus, disquisitione de more facta, repertus est, ad Concilij Tridentini prescriptum instituat.

4. de benefc. collat. &c.

cap. nonis, de elec. in 6.
Sess. 24. c. 18.

41 Interea vero dum uacat, ex eiusdem Concilij decreto, Vicarius constituitur, qui illam regat.

42 Curandum est omni diligentia, ut salutarem fructum capiat fidelis populus ex laboribus, & officijs, quae a parochio diebus Dominicis, & festis inter Missarum solennia, aut diuina officia, uel alia quacumque occasione prestari, etiam ex Tridentino Concilio debet. Quamobrem Concilij etiam Tridentini auctoritate, ut in ecclesiam parochialem frequenter, saltem Dominicis, & maioribus festis diebus fideles conueniant, Episcopus eos, quorum pastorem curam gerit, diligenter, ac sepius moneat; litteras propterea eo de genere ab eodem Episcopo edendas, ac etiam instructiones, nostra cura, ad communem provinciae usum conficiendas, sepe populo, prout usu uenerit, parochus descripto recitabit.

4. quae pt. ad Missae Sacr. Sess. 22. de obser. & eu. in celeb. Missae.

Et canonum ratio, & disciplina Ecclesiastica id maxime postulat, ut ad ecclesiam parochialem fideles quam frequentissime conueniant, id quod ab Episcopis accurate eos moneri oecumenica Synodus Tridentina, pie, salutariterque, decreuit. Eius decreti auctoritate, ut pro eo, quod debemus, plane obtemperemus, in usumque; provinciae nostrae inducamus, quod bene agendi rationibus, usuique; optime consultum esse animaduertimus; litteras monitionis eo de genere infra explicatas hoc Provinciali Concilio sexto edimus, quas in omni parochiali totius provinciae nostrae Ecclesia certis festis diebus, quos pro suae dioecesis ratione Episcopus praescriberit, de more promulgari decernimus: quod diligentius parochiales admoniti, cum officij religiosi partes facile intellexerint, quas suae quaeque ecclesiae parochiali debent, incitata quadam uoluntatis propensione exequantur, quod de Sacrosancti illius Con-

6. De Parocho, &c.

cilij sententia eos salutariter, & quam sepius ne monitos esse volumus. Id verò non hac nostra solum Prouinciali cohortatione, monitioneque contenti, prouinciae nostrae Episcopi praestandum erent; sed omnia alia praecipua pastoralis cura ratione, quam eius rei vsui accommodatiorem, potioreque esse censuerint.

Porro monitionis huius nostrae litteras, quò facilius, planiusque populus intelligat, indeque partes officij sui, non solum cognoscat, sed rectè exequatur, eas in vulgarem etiam sermonem totas de verbo ad verbum conuertit, vel summam vulgariter explicari, & ita fidelibus enunciari, iidem curent, prout diocesis suae rationibus magis expedire viderint.

6. Formula
lrr. Monit. d
Conc. ad par.
E:cl.
c. Vt Dñicis,
de paroch.

9. q. 2. c. in do.
minicir -

Sess. 22. de ob.
ser. & c.

Sess. 22. c. 8.

43. Fuit olim tantum apud antiquos patres ille frequens in Ecclesiam propriam parochialem fidelium conuentus, vt ad hanc disciplinam populi Christiani institutione valde accommodata retinenda, certis Decretis, cautio aliqua adhibita sit. Primò. n. hoc iustum est, vt Dñicis, festisque dieb. parochi antequam Missam celebrent, Plebè interrogent, an alterius parochiae fidelis adsit, qui proprio contempto presbytero ibi Missam audire velit, què si inuenierit, statim inde eijciant, & in parochialem suam Ecclesiam ad Missam audiendam redire compellant. Deinde illud plane vetitum fuit, alienae parochiae fidelè à parochio ad Missam non recipi, nisi in itinere fuerit, & placitum ibi habuerit. Cuius veteris disciplinae restituentem in usumque; reuocandè desiderio, flagrans olim Summus Pontifex Urbanus V I. eo de genere Apostolica sanctione diligentissime cauit: & nuper sacra Tridentina Synodus œcumenica ab Episcopis fideles non solum hoc moneri voluit, vt frequenter ad proprias parochiales ecclesias saltem Dñicis diebus, festisque; maioribus accedant: sed illud et diligenter ostendit, vnumquemque; teneri, vbi commodè fieri potest, Parochiae suae interesse ad audiendum verbum Dei, ac proinde id praeterea statuit à Parochis, animarumve curatoribus inter Missarum solènia aliquod ex ijs, quae in Missa leguntur, exponi, & sanctissimi illius sacrificij mysterium aliquod explanari, plebes sibi commissas salutaribus verbis pacisci, easdemque docui, quae scire omnibus necessarium est ad salutem, in lege Domini erudiri, & sacra eloquia illis explanari, tum in vnaquaque ecclesia parochiali pueros fidei rudimentis instrui. His igitur eiusdem Tridentinae Synodi decretis, & veteri salutari exemplo adductis cum populum Urbis, Diocesis, Prouinciaeque Mediolanensis nostrae, rebus ad salutem necessariis instructum per bona opera ad primum sempiternum perducere summo opere in Domino cupiamus, hac nostra monitione eos uniuersos, & singulos cohortamur, ac per viscera misericordiae Iesu Christi obsecramus, atque obtestamur, vt quamuis in suis vicinis, oppidis, & suburbis, oratoria, capellas, aliasve ecclesias habeant,

vbi

vbi sanctissimo Missæ sacrificio interesse possint, frequenter tamen Dominicis saltem, alijsque solemnibus festis diebus ad suam quique parochialem ecclesiam conveniant: vbi à parcho, cui eorum cura commissa est, verbo Dei pascantur, fidei Christianæ rudimentis, alijsque animarum salutis necessarijs præceptis erudiantur, ad sanctissima Sacramenta religiosius percipienda instruantur, ad eorundemque frequentem usum, ut illa sacra Synodus optat, paternis eius cohortationibus, in dies magis inflammentur, tum ab eodem item audiant, qui dies festi, si qui in hebdomadam inciderint, colendi, quæ vigiliæ, ieiuniaque servanda sint, discant ab ipso: item quæ Christianæ pietatis officia in illis religiosè colendis præstari oporteat: ac quæ præterea supplicationes, processionesve, aut stationes, orationes, indulgentiæ, iubea indicantur, quæ matrimoniorum denunciationes fiant, quæ item pro ratione temporum admonitu, iussive Episcopali ad diligentiorum eorum institutionem promulgentur. His, atque adeò alijs fructibus, qui ex paternis parochi, velin cohortando, vel in monendo officiis existunt, eos carere continget, qui ad Missam ijs diebus in suam parochialem Ecclesiam non conveniunt. Immo verò, quòd hoc audiendum illis diebus Missæ parochialis munus à fidelibus minus diligenter præstatur, & à quibusdam planè negligitur, multa incommoda inde existunt. Hinc in plerisque sæpè fidei articulorum, & Dei, sanctæque matris Ecclesiæ præceptorum, quæ ad salutem consequendam Christianum hominem nosse oportet imperitia, festorum dierum cultus neglectus, debita Christianæ pietatis opera non exculta, non cognita, Christiana familiarum institutio, languescens sacerdotum parochorum omne officium, eorum aliquis contemptus, sanctissimorum institutorum, & sacrorum canonum violatus usus: hinc denique in Ecclesijs parochialibus, quæ à maioribus tanto pietatis studio exædificatæ sunt instaurandis, ornandis, sanctis, relictis que habendis cura, multis ex partibus neglecta, in illisque nulla, aut penè exigua Ecclesiastica ad divina officia obeunda necessaria suppellex. His tot, tantisque malis, atque incommodis unusquisque occurrere studeat, id diligenter exequendo, quòd sanctorum patrum suadet auctoritas, quòd Tridentina Synodus moneri iubet, quòd ex illius iussu nos de uniuscuiusque vestri salute solliciti paternis vocibus cohortamur, & monemus in Domino.

Nec verò quemquam aliquod, vel ex parochialis ecclesiæ aliqua distantia, vel ex pluvia, frigore, etiam, temporumve vicissitudine existit incommodum ab hoc officio deterreat: Immo verò ad illud diligentius exequendum, prout in Dño cõfidimus, se quisque eorū accedat necesse est, qui salutis sue memores huius rei gravitatè, eorum, quæ cõmemorata sũt, rone perpendent, quique aliquò secum animo reputabunt, nõ solũ parochialè

ecclesiam sibi datā esse, in qua primū baptisatio suscepto Christo Dño renati, alijsq; Sacramentis aluntur ad perpetuam salutē; sed parochum ēt sacerdotem sibi loco parentis esse debere, quem diligant, colāt, atque obseruēt: hoc sibi proponētes illū pro fidelibus sibi cōmissis apud Dñm internuncium, ac deprecatorem esse, diuinę legis interpretē, dispensatorē mysteriorū Dei, Christianę vitę, & morū disciplinę magistrum, a quo oē petant piē, recte q; agendi consiliū, ac deniq; ministrū fore, quę ad salutē eis necessaria sunt. Huic aut nostrę monitioni etsi omnes pro p̄cipua suę salutis cura audientes esse debent, in primis tamen patres familias, tutores, ludimagistros, ceterosq; aliorum moderatores, curacione p̄fectos cohortamur, diuinę contestatione admonemus, vt de sua, & aliorum, quorum curam gerunt salute solliciti, primum ipsi hęc paterna monita amplectantur, tum illos ēt crebris cohortationibus, ad illa exequenda inflamment: id quę curent, ut non solum Missę, & diuinorum officiorum tempore illi in parochialem ecclesiam conueniant; verū etiam, vt institutas, in ea doctrinę Christianę scholas, statis illis diebus frequentent.

3. si parochis 44 Parochus ne vllum testificationis genus ē libris suis parochialibus descriptum, cuiquam tradat, nisi Episcopi concessu.

Id verō nisi scriptum aliquod sit, quo, potenti testificatio fiat de eius etate, uel natalibus.

45 Dominicis diebus, parochus non solum festos dies populo denunciet, sed ēt illum sep̄e doceat, quę officia, tum in illis, tum in eorum vigiliis colendis ab eo religiosē p̄stari oporteat. Eidem p̄terea significet, atque indicat Stationes, & Indulgentias, quę Episcopi iussu promulgandę erunt, & publicam, si quę aliquando, ob aliquam causam indicta est, orationem, & processiones, & officia mortuorum in sua parochiali Ecclesia obeunda, si quę eiusmodi in eam hebdomadam inciderint, vt fideles parochi sui voce moniti, aut illis interint, aut si minus possunt, facta sanctorum illorum officiorum significatione campanarum sono, cum iam ante commoniti intelligant, quę precatōnes, quęve officia in Ecclesia fiant, ipsi etiam quamuis absint, uel domi, uel alio loco, vbicumque sint, piē Deum precantur.

6. quę ad sumera pert.

In omni Ecclesia Cathedrali, & Parochiali singulis Dominicis, anniuersaria, quę in hebdomadam proximē sequentem, in ea Ecclesia celebranda erunt, fidelibus denuncientur. Idem de septimo, & trigésimo, & alio eiusmodi officio p̄stetur: qua in denunciatione, parochus cohortatione illos excitet ad orandum pro mortuis, proposita etiam huiusmanę vitę conditione.

3. vt supra.

46 Et quoniam p̄cipit Apostolus, vt fiant omnium primum obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus

hominibus, pro Regibus & omnibus, qui in sublimitate constituti sunt, & quietam, & tranquillam vitam agamus in omni pietate, & castitate; Ideo parochus, fideles ijs ipsis Dominicis diebus hoc moneat, ut antequam ab Ecclesia discedant, pro omnibus infra descriptis, ter orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam sanctè precando dicant.

Pro fidei Christianæ, & sanctæ Ecclesiæ propagatione, & pro summo Pontifice Romano.

Pro Episcopo suo, & reliquis pastoribus animarum.

Pro Principibus, & Magistratibus.

Pro peccatoribus, ut flagitiorum suorum pœnitentes, à Deo veniã petant, & à malè agendo auersi, ambulent in uia Domini.

Ut heretici redeuntes ad sanitatem Catholicæ Ecclesiæ præceptis erudiantur.

Ut infideles ab impietatis errore liberentur, & Christi Domini fidem amplectantur.

Pro defunctis, præsertim quorum corpora in illa parochiali ecclesia quiescunt, ut à pœnis Purgatorij liberentur.

Tum prætereà, si quod malum, uel calamitas impendet, itidem faciat.

Tum denique si quid est, quod vel Episcopi admonitu, iussuue, uel suæ parochiæ hominum, aliquo incommodo laborantium, rogatu, uel alia eiusmodi causa, tunc maximè sanctis orationibus opus esse animaduertit.

47 Parochus in sua quisque parochiali Ecclesia singulis festis diebus stata hora uesperarum officium peragat: idq; eârõne, ut si unū pluresue habeat, quibus adiutoribus utatur, illis officij psalmos, & preces, ut ritus est, canat: sin minus quempiam adiutorem habet, uoce alta, & clara ita recitet, ut ab iis, qui præsentibus in Ecclesia adsunt, exaudiatur.

Id uerò caueat, ne quicquã, uel minimū, quod ad statam illius uespertini officij rationem pertinent, ulla causa omittat.

Quib. uerò adiutorib. id faciat, uide tit. Quæ ad ord. sacr. pt. nu. 98.

48 Tridentini Cõcilij auctoritate Ep̃s regulares, ad quos aiarũ cura, quouis iure pertinet, cõpellat, ut in ecclesijs, in quibus aiarũ cura exercenda est, Dominicis, & alijs diebus eodem Concilio præscriptis, sacrã concionem habeant: doctrinæ Christianæ pueris rudimenta tradant, tum alia parochorum munera præstent.

49 Cùm nullũ pietatis officijũ Parochus in eorũ, qui fidei, curæq; suæ cõmissi sunt, salute adiuuãda, prætermittere ullo umquam tpe debeat, tum hoc etiam, audita parochialis cuiuspiam incolæ morte, præstet, ut statim psalmum, De profundis, sanctè dicat, & omni animi pietate,

3. ut suprã.
Sess. 5. c. 2.
Sess. 24. c. 4.

menteq; suppliciorationem, ad hoc officij genus pertinētem, habeat, vt diues in misericordia sua Deus, illius animę misereatur, cuius et ipse in die irę rationem est, redditurus. Vt verò à fidelibus pro mortuo oratio fiat; idem signum det campanę sono quo significetur, Aue Maria.

3. ff. parochis
cap. 3. De vita
& hon. cler.

50 Clericus, quem apud se parochus habuerit, eiusmodi sit, vt non solum Missę inseruire, sed alia etiam omnia præstare possit, quę veteri canone decreta sunt.

4. quę perti.
ad sacr. ord.

In omni verò parochiali Ecclesia clericum talem parochus habeat, vt est canonū iure, & prouincialib. nris Concilijs præscriptū: si aut parochus, præ parochialis ecclesię tenui redditu, clericū sibi altari ministrantē sustentare non pōt, neq; alij sunt, qui sustentent, pupuli sit, totā sustentationem, aut partem, quę deest, subministrare.

4. de paroch.

51 Cum omni pietatis rōne coniunctum est, diuinarum precū horaria officia, sicut in ceteris, ita in parochialibus ecclesijs solēniter anniuersarijs potissimū solennitatib. concelebrandis, per parochos præstari, cū & id antiqui instituti fuerit, & populum festis illis, præsertim celebritatib. eò cōuenire sanctū sit; & vt idē in usum reuocetur, per epōs diligenter fideles moneri sacra Tridentina sanctione semel, atque iterum cautū sit. Quare die Natali Dñi, festo item Circumcisionis, quī est octaua, in Epiphania, Pascha Resurrectionis, Pentecolte, & Ascensione, in Annunciatione, & Assumptione B. Marię Virginis, die natali sancti Io. Baptistę, Beatorum Apostolorum, Petri, & Pauli, & in solennitate omnium Sanctōrum, ac festo die Sancti, Sanctęque cuius nomine ecclesia parochialis nuncupatur, à paroco, & Missę sacrificium, & matutinum, reliquaq; precum diuina officia, vt in ecclesijs collegiatis sit, solenni ritu fiant, cananturve, in ijs scilicet ecclesijs parochialibus, vbi id decenter præstari posse Episcopus censuerit.

4. de parochijs, &c.

52 Ijs verò ipsis diebus, mox suprā præscriptis, singuli sacerdotes, & reliqui inferioris ordinis clerici, in parochialem ecclesiam, intra cuius fines habitant, si eo tempore diuinis officijs in alia ecclesia interesse non debent, ad Matutinum, & ad reliqua horaria diuinarum precum officia, Missarumque solennia celebranda conueniant.

si quis ty.

de parochijs

de parochijs

53 Parochi in vrbe, & in oppidis, saltem insignioribus constituti, vt à reliquis sacerdotibus animarum curam non gerentibus, internoscantur, caputium, quod est proprium eorum in signe in humeris ferāt, cū domo exeunt, suprā exteriorem vestem cum processiones, aliasq; eiusmodi publicas actiones obeunt, suprā superpelliceum, liceat tñ Epō ab hoc decreto eximere, qui in ecclesijs Cathedralib. dignitatē, canonicatumve itē legitimē obtinent, quādiu illam, illumve retinebunt, non autē si qui deinceps vlla quauis causa, modove obtinuerint.

2. ti. 2. dec. 15

54 Parochum vrbanum egrotatē, & is, qui uicinior est parochus, & cleri

cleri in illa regione, ubi eger est, Præfectus; diœcesanum verò itidem, & vicinior parochus, & Plebanus, uel Archipræsbyter, uel Præpositus in cuius Plebanie, aut Archipræsbyteratus, Præposituræve finibus egrotus habitat, statim inuisant, cum eius egritudinem, morbumve acceperint, tunc post crebrò ad eundem ueniant, illaque omnia officia præstent, quæ ad animæ salutem ei tum maximè necessaria sunt, sacrâ Eucharistiam, & cum opus erit, sacrum extremæ vnctionis oleû idem Parochus vicinior eidem ministret, & illius morientis animam Deo religiosè precibus commendet. Eius mortui funus vniuersi illius regionis, in qua ille habitabat, Præposituræve, Plebanatus, aut Archipræsbyteratus Parochi obeant, nisi foraneus illius regionis Vicarius minorum numerum statuen dum censuerit.

Primo item post eius obitum die, eorum vnusquisque pro ipsius animæ salute Missæ sacrificium faciat. Quòd si eo die pro mortuis fieri ex Ecclesiæ instituto vetitum sit; alio proximo die, quo interdictum non sit, omnino fiat.

Decem præterea ad sum mû dierû spatio oēs in ecclesiâ cõueniant, quæ eis à clericorum regionis Præfecto, aut Vicario foraneo præscribetur. Quæ in ecclesiâ pro mortuo Rectore Missam conuentualem solèni ritu celebrent: tùm supplicationibus, & precibus Deum piè, sanctèq; orèt, vt orbatò gregi rectorem dare velit iuxta cor suum.

Quicumque verò eiusmodi pietatis officia præstiterint, eorum nomine, causave nihil, neque exigant, nec petant.

Is verò cui vacantis ipsius parochialis Ecclesiæ administratio commissa est, fideles illius parochiæ incolas sæpè hortetur, vt omni intima animi pietate à Deo Rectorem precentur, qui illius Ecclesiæ curationem gerere rectè possit.

55 De cura parochi ægrotanti præstanda in ijs, quæ ad salutem animæ pertinent iam pridem in altero Concilio prouinciali constitutum est. Et quoniam charitatis officium est, rationem et haberi curationis corporis, hoc decreto itidè statuimus, vt cum parochiæ alicuius sacerdos in se brim, morbumve incidere, si præsertim suorum neminè habet, cuius opera, adiumentove subleuetur, propinquior parochus nullum à se officium desiderari patiat, quod ad eius valetudinem rectè curandam necessarium fuerit. Atque in primis Vicarium foraneum, si parochus ægrotus in diœcesi est; si in vrbe, Episcopum, de eius ægrotatione certiores faciat.

56 Quò instructiores in suis officijs parochi sint, ob eamq; rem diligentiores: cura Metropolitanæ sit, ut quemadmodum canone Toletano inscribitur, officiorum parochialium liber conficiatur, atque emittatur ad communem parochiarum prouincialium usum.

6. d. Parochi & parochiis.

6. ibidem.

chom!

5. quæ ad be
nel, colla. att.

57 Cùm animarum salutis, vitæq; spiritalis curâ parochi paternâ gerant, illis, tâquàm parentibus debeat amor, obseruâtia, cultus, atq; obedientia. Si igitur hoc ipso honore dignatur, illud certè etiam acquissimū est, atq; ad eò cum omni rōne coniunctū, vt cùm primum eorū aliquis ad ecclesiæ sibi in titulum, curamve tradita, stationem venerit, ali qua externæ obseruantie significatione ab ijs suscipiatur, ad quorum parochialem curam accedit. Quare fideles, vbi primum ab Episcopo litteras formatas acceperint de parochio, qui parochiali eorum ecclesiæ prefectus fuerit, diem certum statuunt, quo ei aduentanti frequentes ad parochiæ fines obuiam facti, eundē, vt moris obitum fuit, suscipiāt, atque ad ecclesiam deducant, perpetua illū dilectione, amore, obedientia, atque obseruantia prosequentes.

58 Litteræ autem firmatæ, quas Episcopi nomine Cancellarius de parochio conscribat, eiusmodi erunt, quæ à Vicario foraneo aliove publicè legantur.

Filij dilectissimi. Vestra istj parochiali ecclesiæ parochus prefectus est, psbyter N. quem ætate, vita, moribus, doctrina, virtutum disciplina, prudentia, alijsq; rebus ad istius parochialis curæ bene gerendæ rōne opportunis idoneū esse, examine rectè confecto, cognitum est. Vestra igitur partes sunt, debito honore, ex decreti prouincialis præscripto illum suscipere, neq; solum externa quadā obseruantia, sed intimo, atq; ex animo illū loco parentis diligere, & colere, præceptisq; eius, atque nominis concordia voluntate, libentiq; animo parere. Quod sanè facere cùm vestra potissimum intersit, tum quò accuratius faciatis, nos Episcopali nostra auctoritate, paterna charitate vos vniuersos, & singulos monemus. Valere in Domino.

4. de Paro-
chijs, &c.

59 Oblationum institutum iam pridē ab Apostolis vsq; tpibus Apostolico et canone sancitū, sanctissimorumq; Pontificum Melchias, Fabiani, & Gregorij Constitutionibus, & Conciliorū præterea decretis communitum, quo grauius his temporibus à fidei, doctrinæq; Catholicæ hostibus exagitur, & languescente pietatis studio, quò magis à fidelibus negligitur, hoc diligentius seruari, atque ad executionis vsum, ubi intermissum est, reuocari conuenit, cùm præsertim, & ad diuinum cultum illud pertineat, & populis salutare sit, ad expiandæque peccata utile. Quare Episcopi in sua quique diœcesi, & suis, & concionatorum sermonibus, & omni alio persuadendi, cohortandique officio, omniq; iuris ratione illud, ubi est, retineri; ac ubi negligitur, restitui studiosè ad sacrorum Canonum præscriptum itacurent, vt in solennitatibus scilicet Domini, diebusque Dominicis, ac festis item, quos coli, aut præcepti, aut consuetudinis est, omnis Christianus aliquid, prout pro sua quisque pietate deuotione

deuotioneque maluerit, Deo offerre procuret: idque in Ecclesia, vel cathedrali, cum ad Missa sacrificium, quod solenniter celebratur, vel in parochiali cum a paroco conuenit.

60 Quo in officio seruetur, ut quod antiqua ecclesiastica consuetudinis est, primo mares, deinde feminae offerant.

1. que pert. ad bonorum &c.

Cum pro cuiusque ecclesie consuetudine populus ad oblationes inuitatur, id grauius, & modestè faciendum est.

Nec eo uasis, aut sacculi genere pecuniam accipiant, in quo quid quisque dederit, cerni possit, ut fideles pietate adducti, non pudore quodammodo coacti, elemosynam afferant.

Qua cum ad subsidium sacerdotum, vel aliorum pauperum, uel ecclesiarum reparationem, & ornatum sit instituta, eam populus libera liter prebere debet.

4. ut supra.

61 Sacerdoti, Missam celebrati, oblationis accipiendae causa ab altari paulum se remouere licet: at inde longè discedere, ac per ecclesiam uagari eamque quasi circuire, nullo modo liceat.

Ad eum autem usum parata sint uasa duo, tam in cathedrali, & collegiata, quam parochiali ecclesia.

Instruct. sup. eccl. lib. 2.

Ne patena, cum oblatio fit, sed Crux, aut sacra aliqua imago offerentibus, fidelibus ad osculandum praebatur.

3. de iis, que pert. ad Missa sacrif. 4. ut supra.

62 Quo gratias autem Deo sit, quod offerunt, ad id prestandum accedant fideles intima animi pietate, spiritali hilaritate, sancta charitate, omni que christianae deuotionis testificatione.

63 Offerentium autem, prout sanctae institutionis est, commemoratio in Missa sacrificio fiat.

64 Ab iis uero oblationes ne accipiantur, ut antiquo etiam canone uentum est, qui scilicet inter se iniquo animo dissidentes, inimicitias exercent, qui uisurarii, meretrices, sacrilegi, raptores, qui uel alio nomine publicè, notoriè que criminosi sunt.

c. oblationes dist. 90. c. q. a in omnibus de usur.

65 Quicquid porro oblatum erit, praeter illorum dierum oblationes, oblationum uel partes, que ad Episcopos ipsos iure spectant, quae uel ad sacerdotes, uel ad Ecclesias, uel ad ecclesiarum fabricas, uel ad scholas, uel ad eiusmodi pia collegia, Episcopali, aut alia legitima auctoritate, concessuue proprie, ac expresse iam pertinent, aut in posterum quouis modo, aut iure spectabunt, id omne, si in Ecclesia cathedrali oblatio fit, in illius ecclesie, alteriusue pii loci, aut operis usum, ut Episcopus iusserit conuertatur; si uero in parochiali, aliaue ecclesia offertur, quidquid datum, oblatumue erit, parochi sit, in cuius parochiali, aut in alia ecclesia, intra parochiae fines sita, oblatio fiet.

4. ut supra.

66 Capellanis uero, aliisque sacerdotibus, & aliis ite, praeter cathedralis

ec.

Ecclesijs, earumque fabricis, ac scholis, pijsque eiusmodi collegijs, atq; alijs quibusvis, ius parochiale non habentibus, oblationes deinceps inter Missæ sacrum accipere, aut exigere omninò interdictum sit: nisi quibus hæc facultas ab Episcopo, aut aliàs legitimè data erit.

67 Si cum parcho de oblationibus diuidendis quiscumque pactio fecerit, ut sibi, aliique sacerdoti liceat oblationes recipere contra quam præscriptum est, hæc pactio irrita sit, ac planè nulla: neque propterea aliter, quam supra præscriptum est, oblationes alii exigere, accipere liceat; tum præterea parochus ipse, & alius Ecclesiæ rector, & sacerdos item, aliusve, qui pactum inierit, qui ve pactio consenserit, grauius puniantur.

68 Quæcumque deinceps oblationes, siue pecunia, siue cereis, siue alio elemosynæ genere in Missæ sacrificio à populo fient, & fiant, & à Sacerdote accipiantur, dum canitur Antiphona, quæ offertorium appellatur.

Quod si Missa non conuentualis nè semper tamen, tum etiam fiat, accipiaturve proximè, antequam hostiæ, & calicis oblatio fiat.

69 Si quid verò aliquando non intra Missarum solennia, sed alio tempore offerri contigerit: curet Episcopus restitui sanctum usum, & oblationi illi, & offerentibus benedicendi statuta prece, atq; oratione in libro sacerdotali, aut rituali præscripta.

70 Qui verò oblaturi sunt, Missæ sacrificio, in quo oblatio fit, & abinitio piè, deuotè que inter sint: nec verò inde abeant, nisi, ubi per actio sacrificio benedictionem sacerdotalem demum acceperint, quæ in fine Missæ de more fit.

71 Videat Episcopus, ut elemosynarum, & alius cuiusvis generis pijs oblationibus quæcumque à populis fiunt, certam rationem præscribat: qua, & mane potius, quam a prandio fiant: & illæ non popularibus spectaculis, non commestationibus, aut tumultibus, non clamoribus, aut prophanis actionibus, quæve ullam offensionis speciem præbeant, sed precibus, Litanijs, Hymnis, atq; ijs pietatis officijs præsententur, quæ decent, iusmodi religiosas actiones, officiaue, & quæ respondent veteri sanctitati, ac disciplinæ huius instituti.

72 Ne imagines cereæ, uoti causa, ecclesijs, pijsque locis oblatæ venditari vlllo modo possint, ac nè contractæ quidem, etiam vetustate temporis, nisi concessu Episcopi, in usum Ecclesiæ conuertenda.

Nec verò ullas eiusmodi, vel alterius generis oblationes, vel elemosynas, antequam illæ sexceptæ sint, vendi, locari, aut contractus vlllos, pactioesve etiam secretas eius generis iniri cuiquam, etiam parcho, vlllo pacto, modove liceat, pena graui proposita, Episcopi arbitrio irroganda.

Que huic titulo congruere possunt ad parochos pertinentia, videantur in titulo de vita, & hon. cleu. De Canonical. & paroch. adibus, & in indice verbo. Parochus.

De Vicariis perpetuis, & Temporalibus coadiutoribusve.

S V M M A R I V M.

- 1 *Stipendium Vicecurato Cathedralis, collegiatæque ecclesie attribuendum. Stipendij ipsius summa ex decretis Provincialib. arbitraria. Ibid. & De benef. plural. num. 2. & de parochijs. 41. Ex constitutione vero Pij V. ad aureos quinquaginta redacta. De constit. 51.*
- 2 *Vicarij perpetui in Ecclesijs Monialium Monasterijs annexis constituendi.*
- 3 *Vicarij temporales ecclesijs parochialibus vacantibus deputandi, qui & qua mercede. De Parochijs, 40. 41. & Conc. Trid. sess. 7. c. 2. sess. 7. c. 5. 7. sess. 21. c. 6. sess. 24. c. 18. sess. 25. c. 16.*

VÆ Ecclesiæ, vel cathedrales, vel collegiatæ peculiarem parochiam habent, neque eius parochiæ curatio ad certas personas ex officio pertinet, in ijs curet Episcopus, ut quibus ea ipsa cura committetur, certum stipendium, aut emolumentum ad eorum vitam honestè sustentandam, ipsius Episcopi arbitrio, a Capitulo, vel ab ijs, ad quos spectat, attribuatur.

2. tit. 1. dec. 8. Sess. 7. c. 7. Sess. 14. c. 9.

2 In parochialibus Ecclesijs, quæ Monialium monasterijs annexæ sunt, perpetui Vicarij ex formula Tridentini Concilii præscripta, ab Episcopo constituentur.

1. de Concio nat. & c. Monial. Sess. 7. c. 7.

De beneficiorum permutatione.

S V M M A R I V M.

- 1 *Permutatio ecclesiarum parochialium quando examen requirit.*

IN

s. quæ ad be
nes. collat.
attin.

IN Ecclesiarum Curatarum permutatione, co-
ram ordinario faciēda, nē locum habeat, quod
primo prouinciali Cōcilio decretum est de pro-
ponendo edicto examinis causa i uacatione ec-
clesiarum. Si tamen uel parochialium hominū
multitudo ualde inæqualis est, uel qui permu-
tant, quo tempore parochiales illas ecclesias a-
depti sunt, examen prescriptum non subierunt, fiat tunc de illis experi-
mentum examinis, sed absque concursu,

Idem examen sine concursu adhibeatur de eo, qui beneficium sim-
plex commutat cum alio, quod curam animarum habeat: si quando
cuiusmodi permutatio coram ordinario fieri iure potest.

De beneficiorum pluralitate.

S V M M A R I V M.

- 1 Parochialia beneficia plura obtinentium pœna.
- 2 Fructus ipsorum quibus attribuendi.
- 3 Beneficia quæ incompatibilia.
- 4 Beneficium secundum obtinens, ut puniendus, si primi beneficii cen-
sum exegerit.
- 5 Duo beneficia simplicia, quando sine dispensatione Sedis Apostoli-
cæ obtineri possunt.

1. de Resid.
Ses. 7. c. 4. y.
Ses. 24. c. 17.

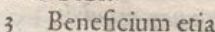
Ivicumque plures parochiales ecclesias retinere
intra tempus à Sacro Tridentino Concilio præ-
stitutum non dimiserunt, eos Episcopi intra
duos menses beneficiis omnibus ecclesiasticis
iam ipso iure priuatos esse declarent.

c. Ordinarii
de off. ord. in
6.

Ifructus uerò, & quos ex eodem decreto suos fa-
cere non potuerunt, & qui deinceps quamdiu
uacauerit ecclesia percipientur, fabricæ, uel ornamentis eorundem be-
nificiorum, uti magis expedire censuerit episcopus, iam nunc attribui-
mus excepta tamen congrua portione, idoneis Vicariis ab episcopo af-
signanda: quos ipse facta declaratione, statim in illis ecclesijs constituere
debebit.

4. de benef.
collat. & pro
uif.
Ses. 24. c. 17.
de Ref.

IBeneficium etiam simplex obtinenti, quod ad uitæ sustentationem
satis est, si alterum simplex aut ecclesia etiam parochialis, aliudue bene-
ficium cuiusuis generis conferatur, ubi is alterius beneficii cuiuscumq;
generis illud sit, possessionem pacificam adeptus est; aut si per eum ste-
terit,

erit, quominus duobus mensibus, quos à die, quo alterum collatum est, præstitimus, illam adipiscatur, primum ipso iure vacare censeatur: cui vacante prouideatur. Cum ex Tridentini Concilii sententia vnū, & alterum item ab illo simul retinere nullo modo liceat.

4 Beneficii quacumque auctoritate deinceps collati, vnde satis ad victum sumitur, possessionem pacificam quis adeptus, si nulla sibi facultate, dispensatione ue legitima concessa, beneficii prioris, quod obtinebat, censum exegerit, ea pœna illi sit, ut quod exegerit, illius duplū ad Ecclesię vsum restituat, tum alia ratione etiã mulctetur, plectatur-ve Episcopi arbitratur.

4. Ibid.

5 Quod Synodi Tridentinæ auctoritate quarto concilio prouincia- li nostro permissum est, simplex beneficium habent; alterum etiã eiusdem generis, quod personalis residentię manus non requirat, ob honestam illius vitæ sustentationem conferri, id ita locum habeat, ut nè tamen eo prætextu, causave vitæ honestæ sustentandæ, plura, quam duo, beneficia simplicia vni, eidemque conferri liceat, sine concessu, permis- sive Sedis Apostolicæ.

Sess. 24. c. 17.
5. quæ ad be- nef. coll. att.

De beneficiorum unionibus.

S V M M A R I V M.

Quæ, & quot beneficia Seminario applicanda. De Semin. cler. 9.

Quando illa potius Ecclesiæ parochiali, quàm Seminario vnienda.

Ibid. num. 10.

Vno beneficiorum Seminario fieri etiã potest, antequam vacent.

Ibid. 9.

Vnionis ipsius vis. Ibidem.

Vniones perpetuæ ab Episcopo recognoscendæ.

Parochiæ vnus pars, quando alteri parochiæ vnienda.

De Parochijs. 34.

PISCOPI intra sex menses vniones per- petuas, etiam ecclesijs iuris patronatus factas, & ipsa patronatus iura, ex præscripto Tri- dentini Concilii recognoscant: & traditam eiusdem Concilii decretis de illis rationem di- ligentissimè seruent.

1. quæ pert. ad hon. &c. Sess. 7. c. 6. scilicet. 24 c. 13. Sess. 25. c. 9.

De

De pensionibus, & pensionariis.

S V M M A R I V M.

Pensionis extinguendæ causa, quid seruandum. Que ad benef. col-
pert. 9.

Pensionis onere grauata præbendam obtinens, quid agat, ubi pri-
mi anni sue præbendæ fructus ecclesiæ soluendi sint. Ibid. 20.

Pensionarij, ad recitandum officium paruum Beate Virg. obligati.
De constit. 23.

Pensiones Cancellarijs Episcopalibus assignatæ tolluntur. De cancella-
rio 27.

De examine, & Inquisitione in promouendis ad
Cathedrales Ecclesias.

S V M M A R I V M.

1 In provinciali Synodo præscribenda examinis, & inquisitionis formu-
la promouendorum ad cathedrales.

2 Formula eiusdem examinis, & Inquisitionis.

3 Inquisitio diligens de fide, vita, & moribus, à quo fiat, & a quo de-
eisdem testificatio fiat. 7.

4 De natalibus etiam ætate, corporis habitu.

5 De doctrina item, & quale examen in eo fiat.

6 Fidei professionis emissio.

Formula prædictæ a Pio V. confirmatio. De constit. 3.

1. de exam. I
& Inquis. in
promou. ad
Cath. Eccles.
Ses. 24. c. 1. de
Ref. sel. 6. c. 1.

Voniam statuit sancta Tridentina Synodus, ut
in provinciali Synodo forma examinis, seu in-
quisitionis, aut instructionis natalium, vitæ, æta-
tis, doctrine, atque aliarum omnium qualitatū,
quas sacri canones, & ipsa Tridentina Synodus
in promouendo ad Episcopatum postulant, præ-
scribatur, nos hanc formulam Sanctissimi Do-

mini nostri arbitrio comprobendam proponimus.
2 Cum examen de aliquo ad Episcopatum provinciæ nostræ pro-
mouendo, faciendum erit. Episcopus, in cuius diœcesi is maiorem eius
anni partem versatus fuerit, mandato à Summo Pontifice accepto, ex
quinque

quinque probatis, & doctis, ac iuratis, omnique exceptione maioribus
testibus, de eius fide, vita, & moribus cognoscat in hunc modum.

- An sit bonæ existimationis.
- An hæresis nomine, aut schismatis suspectus sit.
- An hæreticorum libros legerit habeatve.
- An cum hæreticis versatus fuerit, aut eis aliquo modo fauerit.
- An statuto ecclesiæ tempore confiteatur, & Eucharistiam sumat, ac
Missa intersit.
- An sacris ordinibus sit initiatus, & quampridem.
- An sit criminofus, vel vitio, aut infamia notatus.
- An cum aliquo inimicitias gerat capitales, & præsertim in loco Epi-
scopatus.
- An filios habeat non legitimos, & cuius ætatis, & quot.
- An familiam suam prudenter, & catholicè regat.
- An bigamus sit.
- An excommunicatus, aut suspensus.
- An apostata.
- An ei publica pœnitentia imposta fuerit.

4 De Natalibus verò, ætate, gradu, & corporis habitu à duobus,
vel tribus testibus fide dignis, vel ex instrumentis publicis hoc modo
cognoscat.

- An legitimo matrimonio natus sit.
- An hæretici filius, neposve.
- An trigésimum annuum confecerit.
- An in vniuersitate studiorum magister, siue doctor, aut licentiatus
in Sacra Theologia, vel iure canonico meritò sit promotus, aut pu-
blico alicuius academiæ testimonio idoneus ad alios docendum o-
stendatur.

ead. sess. 24.

c. 1.

e cum iniun-
ctis. de elect.

Et, si regularis fuerit, an à superioribus suæ religionis similem fi-
dem habeat.

An aliquo vitio, vel insigni deformitate corporis, & in qua par-
te laboret.

An comitali morbo tenetur.

5 De doctrina autem sic periculum faciat.

Adhibitis tribus Theologiæ, totidemq; viris pontificii peritis, quos,
si sibi non fuerint, ex vicinioribus locis accersat, promouendum vnde-
cumque euocatum interroget.

Quid differant inter se sacramenta veteris, & nouæ legis.

Quot sint ecclesiæ sacramenta, & quo modo singula nomenclentur.

Quæ sit eorum materia, forma, minister.

Quod officium presbyteri, Diaconi, & Subdiaconi, quodve
minq-

minorum ordinum.

Quæ præcepta diuina, quæue consilia euangelica.

Duos item locos ei proponet interpretandos, alterum veteris altorum noui testamenti, a mane ad vesperam dato spatio cogitandi.

Quibus interpretatis, percunctantibus etiam aliquid de iure pontificio, ita respondebit, ut etiam si Theologus sit, tamen se iuris canonici in iis, quæ ad Episcopi munus pertineant, non omnino rudem esse ostendat.

6 His confectis, ex formula præscripta a Sanctiss. D. N. coram eodẽ Episcopo fidei professionem faciat.

7 Quod si promouendus in pluribus ciuitatibus, vel diocesisbus proximū triennium moratus fuerit, eius fidem, vitam, & mores etiam Episcopi in quorum locis sex menses manserit, a Summo Pontifice admoniti, vel ab eo, qui processum confecerit, rogati, suo testimonio comprobent, idque scriptum ad eundem mittant, a quo processus confectus sit.

Is vero acta hæc omnia in publicum instrumentum relata, ad Sanctissimum Romanum Pontificem, ob signata quamprimum mittat.

De loco episcopalis Cathedralis in Cathedrali Ecclesia.

S V M M A R I V M.

I Episcopalis Cathedralis, vbi in ecclesia collocanda.

Ad illius ornatum, nec pallia, nec alia Altaris indumenta adhibenda. De Missis sine cantu. 41.

3. de iis, quæ
pert. ad orn.
& cult. eccl.

I qua in Cathedrali Ecclesia Episcopalis Cathedralis loco depresso est, vel ita collocata, vt in populi conspectu non sit; id curet Episcopus, vt quod & à patribus, & a beatissimo patrono nostro Ambrosio institutum est, & ab Urbano primo Pontifice Maximo declaratum, illa ponatur conspicuo, & eminentiori loco: vt inde velut è throno speculationis suæ, ipse populum intueatur; rursusq; ab eodem conspiciatur.

De

De uita, & honesta. Episcoporum, & certis-
Episcopalibus officiis.

S M M A R I V M.

- 1 *Vita Episcoporum qualis.*
- 2 *Episcopi dignitatem suam qua ratione retineant.*
- 3 *A Principibus honorandi.*
- 4 *Eis clericus maledicens, ut punitur.*
- 5 *Laicorum nimiam familiaritatem.*
- 6 *Atque conuiuia vitent.*
- 7 *Idem, alijque inferiores qua formula iusiurandum praestent.*
- 8 *Vestitus eorum qualis.*
- 9 *Annulum unum adhibeant. Eoque quando utantur. 10.*
- 11 *Mula, equusue episcopalis, ut induendus, quibusque ephippijs, & calcaribus utatur Episcopus. Quot item equos alat. 18.*
- 12 *Rochetum quando, & ubi induat.*
- 13 *Tunica talaris qualis, & quando cum mozeta, ac Rocheto induendas. 12.*
- 14 *Vestes priuatae quales.*
- 15 *Viatoriae item quales.*
- 16 *Quales ieiuniorum diebus, & in ecclesia adhibenda. 17.*
- 18 *Supplex episcoporum qualis, qualisque cubiculorum apparatus.*
- 19 *Domus qualis item: quaeque picturae, & imagines in ea.*
- 20 *Mensa qualis: eiusque benedictio ante, & post. 23.*
Qui ad eam non recipiendi. 22.
- 21 *Lectio in ea, & qualis.*
- 24 *Familia in regenda episcopi officium familiae ipsa quota.*
- 25 *Familiares quales.*
Clerici familiares, quibus in rebus non occupandi.
- 26 *Eidem familiae qui praeficiendus.*
Qui etiam deligendus ad deferendum episcopo, quae emendanda sunt. 36.
- 27 *Familiares arma non ferant.*
- 28 *Illorum qui vestitus.*
- 29 *Reliqua familiae disciplina.*
- 30 *Institutio.*
- 31 *Custodia.*
- 32 *Visitatio.*

- 33 Confessariorum deputatio.
- 34 Aegrotantium cura.
- 35 Familiarium merces.
- 36 Fraternalis correctio institutuenda, certaeque regule praescribenda de familia disciplina.
Regula ipse in tabella redacta, publice proponenda.
- 37 Episcopi officium, & mores.
- 38 Orandi certa hora ab eo constituenda.
- 39 Orationisque vespertinae institutum introducendum.
- 40 Preces horarias quomodo recitet, & seq.
- 41 Festis diebus ecclesiae non desit. Impeditus domi officium opportunitate citet.
- 43 Confessarium habeat aequalem.
- 44 Lectio, & studium sacrarum litterarum.
- 45 Audientia qualis.
- 46 Quae per se, & quae per Vicarios agat.
- 47 Reliquum tempus, ut ab eo conseruandum.
- 48 Sacerdotes duo ab Episcopo deligendi, qui eum admoneant, quidquid in eo desideratur.
- 49 Episcopus item Prouinciae aliquis eligendus, cum quo pastorales administrationes communicentur, quod etiam fiat, cum ad Episcopum Prouinciae diuertitur. 50. in fin.
- 50 Episcopi officium erga negligentem coepiscopum.
Quod etiam erga familiam suam supra num. 36.
- 51 Cum coepiscopo, quae conferat.
Ea in re etrorum aliorum exempta.
- 52 Hospitalitas ab episcopis in quos exercenda. Quae pertinet ad bonos & c. n. 40.
Pupillarum, viduarum, & aliorum agentium quam cura gerat. 64.
Et de Causidicis, num. 8.
- 53 Hospitio excipiendis illustribus, & diuitibus, quid ab Episcopo seruandum.
- 54 Eleemosynis dandis, sit promptus Episcopus, eleemosynariumque deputet.
- 55 Episcopus hospes, ut excipiatur, ut etiam accedens ad actionem solennem extra Prouinciam. 62.
- 56 Coepiscopo aliqua difficultate laborati, ut subueniendum.
- 57 Nuncius ab Episcopo mittendus quotannis Romam.
- 58 Nuncii ipsius qualitates.
- 59 Officium Episcopi erga Metropolitam, aegrotantem, & defunctum.
- 60 Episcopus aegrotans quid agere debeat cum suo capitulo.
- 61 Quomodo etiam communicet.
Episcopi officium erga aegrotos, & moribundos. Quae pertinet ad sac. ext. vii. c.

Inc. num. 24.

- 63 *Presertim erga ecclesiasticos quoscumque, & qua ratione.*
- 64 *Eius cura de annonae tempore penuriae, & de pauperibus.*
- 65 *Subsidium charitativum, quando, & quomodo exigat.*

IE, ac sapienter Sancta Tridentina Synodus, duce Spiritu sancto, Ecclesie utilitate consuluit, cum Episcopis, & reliquo clericorum ordini certas officiorum vias, rationesque prescripsit, quibus intelligerent, se, cum in Dei militiam adscripti sunt, non ad commoditates, aut voluptates, sed ad labores, ac sollicitudines vocatos esse, & in iis numerari, quos dedit Deus, quosdam quidem Apostolos, quosdam autem prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem Pastores, & doctores, ad consumationem sanctorum, in opus ministerii, in edificationem corporis Christi.

1. vita, & honest. Episcopu, & cler. Sess. 25. c. 1. de refor.

Eph. 4.

Quare ipsis diligentissime providendum est, nea recta vivendi via, & ab officii sui ratione deflectant; neve quidquam preferant, quod non simplex, castum, integrumque sit, ut modestiae, frugalitatis, benignitatis, & quae nos Deo tantoper commendat, sanctae humilitatis, ac virtutum omnium ceteris exempla praebent: est enim vberissima docendi, ac pascendi ratio eorum, qui pietatem, quam profitentur, vitae integritate, & innocentia comprobant, & quaecumque verbis alios docent, ea factis exprimant suis, non iam quae sua sunt, quarentes, sed, quae Iesu Christi.

Id autem cum omnium clericorum professio requirat, tum maxime Episcoporum dignitas postulat, qui cum sint mundi lumina, religionis, ac pietatis exemplo ceteris praelucere debent: neque committere, ut ulla in parte Dei lucem, in ipsis collocatam proprijs tenebris obscurare videantur.

2. Tim. 3.

Qua in cogitatione obeundi sui muneris, illam Episcopi perfectam imaginem, digito Dei ab Apostolo descriptam, assidue sibi proponet, Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, non violentum, non percussorem, sed modestum; non litigiosum, non cupidum, sed domui suae bene praepositum. Haec autem clericorum, maximeque Episcoporum studia, & officia, si reliquorum oculis, auribusque obuersabuntur, profecto efficient, ut illi glorificantes Patrem, qui in caelis est, magis etiam vite exemplis, quam doctrinae praecipis ad imitationem virtutis incitentur. Itaque nos, qui eo Consilio hoc convenimus, ut quae a Sacra Tridentina Synodo sancita sunt, exequentes, provinciae nostrae mores ad

Ses. 22. c. 7.

optimam Christianæ religionis disciplinam conformaremus, ecclesiasticis hominibus certas rectè, pièque uiuendi formulas constituimus; quas partim à sacra Tridentina Synodo summatim expolitas, latius, explicauimus, partim sanctas ex veterum canonum fontibus, eiusdem Concilii auctoritate reuocauimus ad usum, utilitatemque nostrorum hominum: nonnullis etiam aditis, quæ maximè ad huius temporis, statum rationemque pertinere videbantur.

1. de dignitate ab Episcopo retinenda.

2 Alienum est valde ab Episcopali dignitate, si Episcopi in consuetudine Principum sese deprimant, & abijciant.

Nè igitur Principibus accumbentibus stent ipsi.

Nè eo quidem nomine, quod sumpto à Principibus cibo, Deo gratias agere debeant.

Neque inter Missam, pacem, aut Missale illis exosculandam præbeant.

Ses. 24. c. 17.

Denique seruent cætera omnia, quæ illis facta Tridentina Synodus ea de re grauissimo decreto præcepit.

Ses. & ca. eisdem.

3 Princeps autem summo studio cohortamur, ut meminerint Episcopos eos duces esse, quorum cura, & vigilantia fideles ad cælorum regnum dirigantur.

1. Ibidem.

4 Qui clericus episcopo, uel alii superiori cuiusuis generis, quem reuereri, & colere debet, maledixerit, episcopus in eum ex sacris canonibus animaduertat.

4. de episc.

5 Animi a laicorum familiaritate meminerint abstinere.

6 Laicalia conuiuia fugiant.

5. quæ ad cleric. discipl. att.

7 Quod ab Episcopis, Prælatiſue ob dignitatem, qua præcellunt et instituto fieri decet, ut manu ad pectus admota, si quando oportet iurandum præstent, id sanè ubique, & semper, ita ritè seruent, nisi causæ grauitas, prout iure cautum est, aliter postulat: cætera ridenda in tit. de vita, & hon. cler.

1. de episcopi vestitu.

8 Episcopus non prophano ornatu, aut apparatu, sed fidei, & uirtutis splendore sibi auctoritatem querere debet.

Itaque in vestitu sericum non adhibeat.

Non pretiosis pellibus utatur.

Vnguenta nè sumat, neue alias odorum suauitates confectentur.

9 Sit annulo episcopali contentus.

4. de episcopis, s. annulo autem.

10 Annulo autem episcopali semper utantur, & ubique tum domum foris, tum in sua, tum in aliena diœcesi, ut perpetuò se ecclesiæ sponſos meminerint.

1. vt supra.

11 Nè mulæ, aut equo episcopali stragulum, & ornamentum ex uilluto, aut serico, sed ex corio factum, aut lana adhibebit.

Ephippiis, aut calcaribus, aut frenis inauratis non utatur.

Lineam

12 Lineam tunicam, quam rochetum appellant, ex decreto Innocen-
tij III. in Concilio generali, in Ecclesia, & in publico habeat.

Rochetum etiam, & mozetam induant, cum per diocesim ite-
rati fuerint: interiorem vero tunicam brevioris, ac mantellum viatoriū
adhibeant liceat.

Si quando contigerit, vel legatum Pontificum, vel Cardinale S.R.E. 5. de Episco-
vel Metropolitanum huius provincie aduērare, aut diuertere in ali-
quam provincie diocesim, aut in ea diutius etiam commorari; tunc
Episcopus diocesanus, cum ei obuiam prodit, aut congressum, collo-
quiumve cum eo habet, aut denique in eius conspectu presens, siue
publice, siue priuatim adest, ne rochetum detectum ferat, sed superiori
veste contegat.

Eundem honorem tribuat, deferatue Apostolico, seu ecclesie Visi-
tatori, & illi item, qui in ea regione inter nuntius Apostolicus est.

13 Sine talari tunica, quae ad collum adstricta sit, ac mozeta, neque e
cubiculo exeat, neque quemquam nisi ex familia, admittat: neque cum
uestitum ante noctem, vel nisi dimissis omnibus, deponat.

Vestitu utantur ad Concilii provincialis primi prescriptum talari
scilicet tunica, collo adstricta, rochetto, & humerali indumento, quam
mozetam dicunt, ita ut ne domi quidem in ullius conspectu, se expo-
nant, nisi eo Episcopali uestitu induti.

Rochetum etiam, & mozetam induant, &c. supra num. 12.

14 Vestes, quibus priuatim utetur, tales omnino sint, ut modestiae, &
grauitati consulatur.

15 In itinere quoque tam in diocesi, quam extra, eum vestitū habeat,
ex quo illum esse Episcopum appareat, & supra num. 12. ver. rochetū.

16 Sexta quaque feria, tum praeterea in vigiliis, in Aduentu, in Qua-
dragesima, vestitum induant nigro colore, ijs diebus exceptis quibus
ex ritu ecclesiae nullum maestitiae signum vestibus ostendere debent: a-
liis autem, uiolacei coloris uestimenta adhibeant.

17 Cappam episcopalem, cum in Ecclesia, vel ad diuina officia, vel
ad conciones, vel ad sacras lectiones, vel ad alias eiusdem generis actio-
nes, accedunt, omnino induant.

18 In eius suppellectili nihil aureū, aut argenteū sit, praeter leuissima, ac
tenuissima quaedam instrumēta, ad cibū ori ad mouendum comparata.

Nihil auro, argento ve ornatum.

Nihil sericum, aut serico distinctum.

Non colorum varietas.

Non aulae, non tapetia.

Nihil acuticum.

Nihil varie textum.

5. de Episco-
pe, &c.

1. vt supra.

4. de Epis.

1. vt supra.

4. de Epis.

1. Ibidem.
De Episcopi
suppelle. def.
25. c. 1. de re-
form.

Nihil studiosius elaboratum.

Denique non pluris sit artificium, & manus pretiū quā rei necessitas postulet.

Simplici tantum corio, aut panno menfas, aliave sternere liceat.

Signa, & tabulas prophanarum rerum reiciat. *nu. 19.*

In aedibus duo tantum loca vestiri possint, quae attributa sint.

Episcopo alter eius valetudinis causa, alter eorum gratia, qui ad Episcopum conueniunt.

Liceat etiam & hospitem gratia, qui accipiendi sunt, habere necessarios apparatus, non tamen diuersi generis, nec maioris pretij, quā eos, qui ad ipsius usum conceduntur: ita ut in omnibus humilitas, & modestia episcopalis eluceat.

Equos nē alat, nisi necessarios.

19 Domesticam omnem luxuriam in aedificiis extruendis magnificentiam, picturas, & inania ornamenta, ac delirias excludat.

Caueat denique nē quid in eius domo appareat, quod nō simplex ac purum sit, quod nō Dei zelum, & omnium inanium rerum contentionem testetur.

Cum in iis, quae ad priuatum usum, cultumque requiruntur, eam moderationem adhibuerit, ut sordes, & superuacaneum sumptum fugerit, omnem operam, & artificij splendorem ad publicum Dei templorum cultum, & ornamentum conferat.

4. de Epis. Ab Episcopali domo absit omnis picturae ornatus, quae prophana sit.

In atrio Episcopos ordine pingi curer, qui praecesserunt; si minus omnes, eos saltem, qui sanctitatis, aut doctrinae, aut rerum episcopaliū gestarum laude clari sunt.

In cubiculis omnibus, reliquisque domus locis frequentioribus nē desit aliqua imago sacra.

In hortis, & edibus, aliisque ecclesiarum, aut ecclesiasticarum hominum locis, si signa, & cetera De vita, & hon. cler. num. 105.

1. de episco- 20 Accumbens Episcopus mensae benedicat.

pi mensa. Et quam decet frugalitatem, & temperantiam adhibeat.

3. de episco- In ea, praeter primam escam, & vnum iurulentum cibum, alterum la-
pi mensa. cticinium, & duo fructuum genera, unum, aut alterum, uel. ut aliquid
Sese, 29. c. 1. consuetudini, & hospitem stomacho indulgeamus, tertium ad summa
simplicis obsonij ferculum tantum ei apponi liceat; etiam quorumuis
hospitem causa.

Bellaria, placentae, omniaque saccharo artificiosè condita, ceteraque escarum lenocinia, exquisita etiam vinorum genera prohibentur.

Adhi-

21 Adhibeatur verò in eius mensa lectio sacrorum librorum; ut nonnius non solum corporis cibo; sed etiam epulis animæ recreari possint.

Lectio in mensa potissimum sit ex sacra scriptura, & pastoralibus libris, & vitis sanctorum Episcoporum, qui Episcopale munus egregie gesserunt. 4. de Epis.

Die autem consecrationis suæ, ut alias utiliter in Concilio Oxoniensi sancitum est, formulam illam promissionis suæ, in ipsa consecratione de pontificali libro prolata, annis singulis in mensa legi curent; tum certis etiam aliis solennibus diebus, ut diligentius præsentent, quò crebrius illa lectione quasi moniti, videant Episcopalis muneris partes.

Tridentini item Concilii decretum in sess. 25. editum, cap. 1. & Concilii provincialis primi sanctionem de vita episcoporum, & hanc præterea sæpe sibi recitari curent, tum maximè aliquando, quibus diebus, unà cum familia omni, cibum capiunt.

22 Parasiti sanniones, scurriles ioci, & maledicta non admittantur. 1. vt supra.

23 Quemadmodum autem benedictio cibi caput; sic actio gratiarum clausula esse debet; ut Dei laudes, sicuti par est, usquequaque celebrentur, & omnia eius benignitati accepta referantur.

24 Episcopus domui, ac familiæ suæ benè præsit, curetque, ut honestas decorumque seruetur tam in internis, quam in externis, qui enim domum suam regere nescit, nec Dei Ecclesiam rectè gubernabit. 1. de Ep'i familia.

Familiæ numerus is tantummodo sit, quo simul ecclesiæ utilitati, & Episcopi necessitati consulatur.

25 Eum autem vehementer hortamur, ut in familia, quamplurimos possit, habeat clericos, qui nonnisi clericali vestitu utantur, & in illis, si commodè fieri possit, minimum duos sacris initiatos, & bonæ existimationis; qui vigilantem, orantem, in opera misericordiæ incumbentem, ac diuinarum litterarum, mysteria scrutantem Episcopum studiosius attendant: eiusque actionum, & sanctæ conuersationis quasi testes sint, & imitatores.

Familia Episcoporum Ecclesiæ sumptibus sustentata, in domibusque ministrorum Dei educata, cæteris proposita esse debent, ad imitationem christianarum virtutum. Quamobrem eiusmodi sit, quæ præluceat vite, & morum exemplis. 4. de Epis.

In ea nè sint rixosi, impudici, blasphemii, factiosi, scurrè. sess. 2. de modo viuendi, &c.

Nè Episcopi consanguinei, nisi eadem viuendi disciplina, qua cæteri vtiuntur.

Neque item, qui parochialem curam gerunt.

Neque rursus, qui alio residentie munere adstricti; illis exceptis, qui licet Episcopo operam navent, possunt tamen debitas ministerii sui functiones in Ecclesia prestare.

Veruntamen nē, & facultati detractum idē sit, qua canonicos duos habere secum Episcopo, per sacros canones licet.

Cubicularii, præ cæteris ætate sint, moribusque graves, & boni testimonii.

c. ad audien-
tiam de cle-
ric. nō resid.

Ad sintque omninō ex primi Concilii decreto, clerici, qui Sanctæ Episcopalis vite, religiosarumque actionum sint, non solum testes, sed imitatores etiam; atque ad eū modi denique qui, ut an Sanctissimum Pontificem Eugenium III. S. Bernardus scitē scribit his verbis, præcipientem etiam frenarent, dormitantem, excitarent; quorumque liberias excedentem corrigeret, extollentem reprimeret constantia, & fortitudo nutantem firmaret, erigeret diffidentem; quorumque sanctitas ad omnia bona incitaret.

Qui clerici sunt, vel sacris initiati, vel sacerdotes, eorum opera ne Episcopi vtantur ad officij alicuius, quod sacerdotali, clericaliue ordini minus conueniat, actiones.

1. de Episco-
po familia.

26 Habeat deinde Ecclesiasticam personam, spectatam, & probatam, quæ præfecta sit moribus familiæ, ac de omnium salute sollicitam; spirituales curam sustineat, eamque bonis, & piis artibus, ac litteris præsertim sacris, pro cuiusque sensu, & intelligentia, erudiendam curet.

1. de Episco-
pi familia.

27 Familiars arma nē ferant, nisi in itinere, vel necessitatis causa; idque Episcopi arbitrato.

28 Sericum, aurum, & argentum, colorumque varietatem omninō excludentes, nigrum tātūmodo, vel fuscum colorem vestibus adhibeāt. Quibus scissis, aut prætextis ad elegantiam non vtantur.

Calcei inaniter non incidantur. Non sint turgidæ caligæ, non virgatæ, non sectæ, aut acupatæ, sed simplices, & vnius coloris, ac generis.

Denique talis sit domesticorum omnium vestitus, ut ex eo etiā appareat, illos esse ministros ministrorum Dei.

4. de Epis.

29 Nē quisquam de familia vllō vnquam die prætermittat rei diuinæ interesse, nisi necessariō impeditur sit ijs, quis de familia sunt, præsertim clericis, certus ieiunii dies in singulas hebdomadas instituat.

In Aduentu itē curetur, ut familia ieiunet, saltē feria quarta, & sexta.

Ieiunet familia pridie diei consecrationis Episcopi, in vigiliis itē Sancti Cathedralis Ecclesiæ, ac Patroni Ciuitatis, si quando non
huius

huius nomine nuncupatur Cathedralis.

Vnusquisque de familia singulis mensibus confessus, sacram Eucharistiam sumat, una cum reliquis, qui in familia sunt.

In Adventu, ut Siluerij Pontificis decretum est, & præterea in Quadragesima singulis diebus Dominicis, sacram Communionem salutariter accipere studeant, clerici præsertim, & vitæ spiritualis studiosiores.

Duobus ante diebus, quàm sacra communio fiat, paterna cohortatione ab Episcopo ea de re familia præmoneatur.

30 Singulis hebdomadis, bis minimum, qui de familia sunt rudiores, & Christianæ fidei doctrina, & litteris ab aliquo instituatur, cui id curæ Episcopus dederit.

Quo loco domestici, & exteri, domi ante cubiculū Episcopi cōueniant, eo loco liber, aut de vitis Sanctorum, aut de spiritualis vitæ exercitationibus conscriptus, in mensa sit, ut, qui conueniunt, lectioni incumbere possint: nec verò inanibus confabulationibus se dedant.

Dùm familia cibum capit, lectio etiam adhibeatur.

Ne familia otiosa sit, ne inertia, aut desidia dedita; sed, aut in obsequio Episcopi, aut in honestis exercitationibus occupata.

A nugis abstinens, silentiū, cum modestia cōiunctū, seruare studeat.

Abstineat autem vnusquisque qui in famulatu Episcopi est, cum à flagitiorum hominum consuetudine, tum à locis, vbi turpiter viuatur.

Ne quis præterea foris pernoctet.

Ne rerum nouarum curiositates sectetur. Ne, quæ iocularia sunt, quæ ridicula, vnde cachinni, risusque solutiores excitantur, loquatur.

Conuiuia publica, commessationes laicales, frequentemque laicorum hominum consuetudinem vitet.

Libros ne habeat de rebus iocosis, scurrilibus, ridiculis, obscænis impurisque conscriptos.

31. 32 Super custodia familiæ Episcopus perpetuo ster, tum etiã bis quotannis uisitet, semel ineunte quadragesima; iterum initio aduentus, eiusque mores paternè inuestiget, ac uideat, ut vnusquisque religiosæ, vitæque spiritualis institutis congruenter uiuat. Si quos ad Christianas uirtutes progredi compererit, eorum studia, progressionemve spiritualis vitæ adiumentis excitet, qui verò à bene agendi studio auersi sunt, illos moneat, atque obiurget; ac, si contumaces, incorrigibilesque inuenierit, domo eijciat.

33 Rursus Episcopus familiæ suæ confessarios sacerdotes, viros spiritualis vitæ usu exercitatos, constituat: quibus etiam tamquam clericis

clericalis disciplina, & sancta institutionis magistris illa utatur.

Episcopo Missam celebranti, vel audienti frequens familia adsit,

Cum in Ecclesia ad diuina officia ipse accedat, familiam quoque secum adesse iubeat.

Nihil denique omittat, ut omnes domestici in omni bene, sancteque, agendi officio se contineant.

34 Familiarium præterea, cum ægrotant, magnam habeat curam.

Provideat, ut illorum salutis animarum ratio in primis habeatur, tum valetudinis recuperationi per medicum consulatur: neque pretio impensis parcatur, ita ut ægrotantibus omnia ad conualescendum necessaria suppeditentur.

illos etiam aliquando inuisat, tum salutaribus consilijs, & benignitatis officijs consoletur, quod Episcopalis charitatis officium, etiam in finis familiæ suæ præstet.

35 Unusquisque autem de sua familia, ratione in mercede cõstimenda habeat, pro virtutum, meritorumque, & pro ecclesiasticorum fructuum dispensationis sibi creditæ ratione.

6. De Ep̄o ep̄i
seopali iurisd.
di. & foro.

36 Ut autem familiam suam in bene viuendi regulis, atque officijs perpetuò contineat, deligat aliquem ex suis virum prudentem, spiritualisq; vitæ studiosum, cui id planè mandet, ut quæ in moribus familiarie emendationem aliquando desiderat, ea quam primùm sibi referat animo simplici, ac puro, ut ipse, prout opportunum esse viderit, remedium adhibere possit.

At præterea quò diligentius familiæ suæ institutioni consulat, cum fraternam etiam correctionem in eam instituendam curet, tum verò frequentes spiritualium rerum collationes, & alias exercitationes, disciplinæ etiam regulas ex Concilioꝝ Prouincialium decretis præscribat.

Quas regulas in tabella ordine descriptas ipsi familiæ in cõspectu propositas certo loco affigi iubeat. Cum verò aliquem in ea adscribet, illas eidem proponat, antequam in familiam illum adscribat.

4. De Ep̄is.

37 Ut, quò spontè nos contendere studemus, eò etiam sanctis legibus, & cohortationibus, quasi stimulis incitati, adiutrice in primis Dei gratia, studiosus properemus, non solum in illis vitæ Episcopalis legibus, quas nobis in Concilio Prouinciali primo constituimus, insistere; sed longius in dies nos progredi oportet; cum ij scilicet nos simus, quibus proposita Christi Domini vita, nullus definitus sit progrediendi terminis. In hoc igitur Concilio Prouinciali quarto hæc etiam illis addenda censuimus.

Primò Episcopos sibi, & gregi attendentes, in omnibus, ut est Apostoli præceptum, laborent, ac ministerium suum impleant; cunctaque ad Dei

ad Dei voluntatem administrare vigilanter studeant, constanti virtutum Episcopali officio.

Sicut autem præstantibus virtutibus Christianis, populi, quorum curam gerunt, ab ipsis instituendi sunt, ita optimam illam, quæ in Episcopali animo castissimo, ad diuinasque suscipiendas illuminationes idoneo, inesse debet, vitæ institutionem, euangelicis litteris explicatam, non verbis solum declarent, sed sanctissimis factis, è charitatis fonte manantibus, comprobent, exemplisque virtutum suarum in omnem sanctæ, veræque Christianæ uitæ usum illos conformare diligenter curent.

38 In oratione, sanctisque meditationibus, cum eos frequentes esse oporteat, certam sibi horam quotidie sumant, quam in contemplationum diuinarum studio, exercitationeque attentissimis religiosæ mentis cogitationibus ponat. Qua oratione non sibi ipsis tantum diuini luminis illustrationem deponat, sed etiam pro fidelibus suæ curæ commissis, humiles preces fundant, eorum peccata deplorando, pioque gemitu, & religiosa supplicatione Deum orando, vt disiectis peccatorum nubibus, pluuiam, & rorem suæ diuinæ gratiæ, ac misericordiæ effundat in hereditatem, & agrum ecclesiæ suæ.

39 Domi item suæ orationis vespertinæ institutum introductum retinere studeant, ad quam ipsi, si modo aliquando impediti non sint, conueniant, tum planè familia omnis.

Misæ sacrificium, &c. usque ad §. Diuinas laudes. Vide in titu. de Missi sine cantu ab Episcopo celebran. nu. 2. & 5.

40 Diuinas laudes, precesque horarias piè, decorè, studiosè, deuotèque quantum eis Deus dederit, ac supplici mente recitent, ne uerò quicquam aliud agendo, debitum hoc munus obeant, id pro religionis studio ualdè caueant.

41 Dominicis uerò, festisque diebus ne Ecclesiæ desint, nisi infirmitate impediti, ad Concilii Aurelianensis præscriptum, atque alijs itè diebus, quò frequentius per alias quotidianæ pastoralis sollicitudinis occupationes licebit.

42 Quod si in Ecclesia non possunt, impediti, domi tamen diuinum officium non continenter, sed aptis, conuenientibusque horis recitare studeant. Si uerò ne illis quidem horis licebit aliquando per negotia, uideant, ut præueniendo potius, quam tardando diuinis laudibus satisfaciant.

43 Confessarium secularem, aut regularem deligant, adhibeantque, qui uir sit sacra scientia, prudentia, spectatis moribus, & uitæ sanctitate insignis: cuius etiam studio, & consilio, & precatonis spiritu in rerum grauiorum deliberationibus aliquando uti possint.

Ne

44 Ne omittant etiam sacrae Theologiae, sacrorumque canonum, aliarumque Ecclesiasticarum doctrinarum officio, muneriq; Episcopali propriè congruentium, studijs quotidie statis horis operam dare, quotidieque aliquid ex sacris biblijs, potissimum Episcopali fidei, religionique commissis studiosè legere; gentium autem libris, ut Cartaginensis Concilij canone vetitum est, ne operam dent.

45 Officij præterea sui esse putent, eos excipere, atque audire, qui ipsos, uel tamquam Iudices, uel tamquam parentes, uel consultores, aduatoresve aduent,

Itaque his peractis, quæ ad diuinum cultum, religionis officia, & ad animi, spiritusque pia studia spectant, omnibus aduentibus faciles, benignosq; præbeant, ita tamen, ut ne à grauitate recedant.

In adiutorio omnibus satisfacere studeant: ac ne infimos homines audire negligant, sed hos uel in primis, cum adsunt, ad se accersant.

Expediant statim, quæ rectè possunt: omnibus, uel re, uel consilio, uel consolando, prodesse studeant.

46 Quæ ipsi possunt, ac debent, ad spiritualem curationem, & gubernationem diuinumq; cultum spectantia, hæc per se in primis præstare studeant: cætera, quæ inferiora sunt, potius per Vicarios, ministrosve alios exequantur.

47 Auditorij negotijs postquam satis temporis dederint, tunc à prandio diem etiam distribuunt, ut reliquis conficiendis opera ponatur.

Quicquid autem temporis animi relaxationi aliquando ob ualitudinem dabitur; id omne, uel in spiritualium librorum lectione, studiove, uel in consuetudine, & colloquio piorum, & eruditorum hominum, spiritualisq; uitæ amantium ponere studeant.

6. De Episcopo, &c.

48 Pro ea, qua Episcopus abundare debet, præstanti cura, proque illa perfectionis Episcopalis ratione, ad quam omnes eius rationes referuntur, nihil uel minimum ei prætermittendum est, quo munus, quod multiplex, graueque gerit, non modo sustinere, sed explere salutariter possit, aliorum etiam subsidijs ad officij sui executionem comparatis. Quamobrem duos sibi sacerdotes pietatis zelo flagrantes, spiritualisq; usu peritos, ac prudentes pro conscientia suæ religione, secreto in Ciuitate deligat, quorum sacerdotum officium in primis sit, Episcopum assidue omni charitate, & humilitate, omniq; debita obseruantia officio priuatim sincerè admonere quicquid in eo, uel desiderare, uel opus esse uiderint, cum ad omnis disciplina, tum uerò ad fari Tridentini, nostrorumque Prouincialium Conciliorum perfectam, atque absolutam executionem.

49 Ob eam etiam causam aliquem Prouinciæ Episcopum item deligat, qui cum aliquando per litteras pastoralis administrationis sue rationes

tionem, consilia, omnemque Ecclesie sibi commissa bene gerenda modum, familiariter communicet, ita ut hoc subsidio sibi in omni deliberatione, atque actione opem, atque adiumentum patet.

Vicini quoque Episcopi ad muneris sui functiones recte progredientes, exemplis se in dies ad id excitent, ut uno, eodemque spiritu, pari que diligentia, immo vero sancta quadam, pastoralique pie emulationis contentione ipsi curae suae partes exequantur; cum haec accensi studij coniunctio ad constituendam, perpetuoque communiendam omnem disciplinam permulsum interfit.

50. Si autem fratrem Episcopum, cuius diocesis finitima est, aliquid vel in officij pastoralis partibus, vel in Tridentinis, Prouincialibusve decretis exequendis, vel in aliis officiis pastoralibus aliquid pretermittere animaduertit, cum eo fraternè agat, ut omni vigilantia, decretorum, munerisque Episcopalis executionem praestet, quae eorum cuique praescripta est.

51. Si quoniam autem ad Episcopum Prouinciae diuertet, cum eoque congregietur, illud sibi magnum, praecipuumque negotium propositum sit, ut cum eo Ecclesiae suae administrandae rationes conferat, constitutionesque ineat: id quod sanctissimos Episcopos fecisse memoria proditum est.

52. Nec vero has solum rationes ineat, sed etiam longè diligentiores, quo accuratius commissa officia exequantur.

53. Hospitio, mensae recipiendis et illustribus, & locupletibus hominibus, ne praescriptam Episcopalis frugalitatis normam deserat, ut exemplo suo ipsi quoque hospites incitentur ad frugalem uitae modum.

54. Eleemosynis dandis proptus ita sit, ut praeter illas, quas per eleemosynarium, aliosve largiri solet, ipse etiam, misericordiae visceribus indutus, manu sua in pauperes episcopali liberalitate conferat.

55. Quod de episcopo excipiendo Clemens Pontifex, & martyr, Apostolica quaedam Constitutione scribit, & B. Ambrosius studiosè seruauit, id episcopi prouinciae nostrae ad usum reuocare studeant, ut episcopum, qui aliunde uenerit, benignè hospitio accipiant; cum eoque agant, ut die festo, si permanserit, sermonem in primis habeat. Est enim inquit, idem Clemens hospitis hortatio grata, atque utilis. Hoc praeterea, etiam si ille renuat, facere cogant sancta quadam in charitatis, ut populo benedicat.

56. Si quoniam aliquem ex Coepiscopis nostris in belli, famis, pestis, aut alias eiusmodi necessitates, aut difficultates, quas Deus, pro sua pietate prohibeat, publicas, uel priuatas incidere contingat; reliqui Prouinciae nostrae episcopi opem illi afferre ne differant tum oratione, & publicis supplicationibus, tum eleemosynarum, ut quisque poterit, largitione.

Tum omnem etiam aliam rationem quisque ineat, qua fratris Episcopi,

4. De Episcopis, &c.

5. De Episcopi iuris, & foro.

6. de epi, &c.

scopi, ac eius etiam populi laborans calamitatibus: largè atque opportunè succurratur.

57 Quod Episcopus sanctè iuratus in sua consecratione promisit se singulis annis visitare limina Sanctorum Apostolorum, Petri, & Pauli, cum longè ab Vrbe Romè absit, nec propterea id personalis residentie munere adstrictus, quotannis facile prestare possit, certum saltem nunciū ex iusiurandi præscripto ad Urbem Romam mittat, qui id obedientie officium nomine suo præstet.

58 Is verò, quem miserit, constitueritve rectè instructus sit cognitione rerum ad Ecclesie suæ statum pertinentium, vt, & cleri sui disciplinam, & populi in via Domini progressionem; & omnis Ecclesie, dicecelsis que suæ rationes Pontifici, aut ijs, quibus ille mandarit, quàm rectissime exponat.

59 Metropolitanum, si quando febrī, morbove periculosè laborauerit, Decanus Episcopus Prouinciæ, alij que Episcopi duo Prouinciales, qui propius adsunt, de illius inualetudinis periculo à Vicario illius certiores facti, nulla mora interposita, inuisant, fraterna charitate consolentur, salutaribus que consilijs opportunè viuunt. Si verò illum obire contigerit, eius funus, exequias que itidem solenni cerimonia ritè concelebrent, ijs omnibus pie, rectèque seruatis, que hoc de genere constituta sunt: eo que accuratius, quò præstantior est Archiepiscopalis dignitas.

60 Si quando eo febrī, aliove morbo Episcopus laborat, egrotationis initio, ac deinceps aliquando, prout expedire censuerit, Cathedralis Ecclesie suæ Capitulum, cum quo de spiritualis, sancte que vite officijs, ac studijs colloquia salutaria inear, ad se conuocet. Quod verò à sanctissimis Episcopis huius Prouinciæ, præsertim Ambrosio, Eusebio Vercenti, Gaudētio Nouariensi, alijs que factum esse memorię proditum est, id proposito etiam ad imitationem illorū exemplo, Episcopus exequatur, vt cum periculosè egrotans propediem mortem obibat, Cathedralis Ecclesie Capitulum, clerumq; ante conuocet, cui cum pacem, charitatem; Sanctarum que virtutum disciplinam suadeat, eam que quasi hereditariam quandam disciplinam relinquat, tum & vniuersè, & sigillatim religiosi eorum precibus sanctis sacrificijs sese que intimè commendat.

61 Episcopus cum egrotans in lecto iacet, frequentissimè tamen sacra Euchariæ pabulo se salutariter reficiat, ac recreet, cui saltè cum primum, & cum pro viatico illam sumet, & semper denique, nisi cū ipse secus iusserit, uniuerso clero, & Capitulo cathedralis Ecclesie prosequente, Archipresbyter, aliusve deferat, & ministrat; qui secundum Episcopum primariam dignitatem sacerdotalem obtinet.

Si

62 Si quando Episcopus ad actionem solennem, quæ in alia Provincia Civitate, locove celebratur, accedit; itidem excipiat, ut eum excipi decretum est, cum ad Concilium Provinciale venit; ac præterea obviam ei procedat Episcopus, ad cuius Civitatem venit.

63 Episcopus, ad quem universi cleri sui cura, etiam paterna refertur, zelo charitatis accensus, si quem Ecclesiasticum hominem etiam minoris ordinis intra alicuius parochialis viciniæ fines egrotantem audiverit; ipse, aut alius, eius nomine inuisat, & consoletur paternis, & consilijs, & officijs, quæ si illi præstare debet, certè multò accuratius, atque adeò ardentiori dilectione exequatur erga eos, quos habet Basilicæ suæ Cathedralis ministros, & Parochos in animarum salute procuranda adiutores.

Quò verò cumulatius id præstet, pro sollicitudinis paternæ zelo id etiam curæ suscipiat, ut, cum in stans vrbis regionibus, tum in diocesis partibus distinctis, præter parochum, uel proprium, vel propinquorem, de quo in altero Concilio alias cautum est, certos etiam sacerdotes charitate flagrantes, vitæque spiritualis moribus, & vsu præditos decernat, quorum munus sit egrotantibus clericis cuiuscumque ordinis sint, præsertim ope destitutis, præcipuam operam, sollicitudinem, & curam nanare si qua opus esse viderint, cum in primis ad piæ, sanctæque iuvandam animæ salutem, tum ad corporis bene curandi rationem.

64 Episcopus, qui totis in Christo visceribus egentium curam gerere debet, cum cæteras rationes ineat, quibus in difficultate annonæ populi sibi commissi egestas subleuetur, tum verò quàm diligentissimè cæneat, ut in rei frumentariæ inopia Ecclesiastici homines frumentum, aliudve alimenti genus, quod ad subleuandam annonam pertineat, ne supprimant, abscondantve. At præterea eos omnes, & singulos penitus propositis, omniq; uiris remedio cogat, quicquid frumenti habent, siue proprium, siue alienum in priuatis, aut Ecclesiasticis ædibus reconditum, apud Ecclesiasticum hominem, quem, si ita expedire censuerit, eo nomine ipse constituat, sine dolo, & fraude scripto profiteri, eidemq; frumenti illius omnis numerum, & conditionem, rectè, sincerèque denunciare. Et verò, si quando annonæ grauitas, difficultasq; ita tulerit, id omne frumentum uenditioni exponi iubeat, ac vendi, quo pretio illius annonæ temporibus in foro frumentario vendi solet.

65 Episcopus, qui causis, iure permissis, subsidium charitativum ex-
acturus est, antequàm illud sibi persolui curet, clerum, eiusve procuratores, aut negotiorum gestores conuocet, eisq; cum causam exponat, quam obrem illud petere, atque exigere cogatur, tum humaniter eosdè cohortetur, ut sibi spontè subueniant. Ne verò, maiorem summam sibi solui curet, aut patiat, quam Benedicti XII. Constitutione, cuius
initium

2. ti. 3. dec. 19

initium est, vas electionis præscriptum est: idque nisi consuetudinis ratione aliud obseruatur. Qui contrà fecerit, hæc ei pœna sit, vt, & restituat quod perceperit, & aliam præterea pœnam, iure expressam, luat Superioris arbitrium.

De vita, & honestate clericorum, eorumq; studijs,
& spiritualibus occupationibus.

S Y M M A R I V M.

Vita clericorum, qualis. De Vita & hon. Episc. nu. 1.

- 1 Edictum ab Episcopo proponendum de clericali habitu deferendo, certa constituta pœna.
- 2 Quod edictum ubi adhuc propositum non sit, proponendum, & extendendum ad existentes extrâ prouinciam, & in gymnasijs publicis.
- 3 Habitum clericalem qui deferre non possint. 2.
Tonsura à quibus deferenda, & cuius forma.
- 4 Eiusdem præscripta forma, pro cuiusque ordinis ratione.
- 5 Coma, & Studiosè non nutrienda: eaque à superiori labro rescin-
denda.
- 6 Vestitus clericalis, qualis, cuiusque coloris.
- 7 Vestitus exterior, qualis.
Qualis item interior. 9.
Quando vti liceat habitu breuiori. 11. & 20.
- 8 Toga, } quale, quibus concedatur, & quibus probi-
Mantelletumve } beatur.
- 10 Pallium, seu Ferrarolum } quale, & quam ob causam concedatur.
Caligæ }
- 12 Calcei } quales.
Crepide }
- 13 Torques, } eisdem prohibentur.
Armille }
Monilia }
Annulus }
- 14 Annulus tamen quibus, & quam ob causam concedatur, & quando deponendus.
- 15 Quæ alia Episcopis præscripta, ad clericos quoscumque extendenda.
- 16 Vestes clericales, monachalesq; personati induentes, puniendi.
Vestibus

- 17 Vestitus clericalis domi, qualis, qualis item fons. 19.
- 18 Qualis in ecclesia.
- 20 Qualis in itinere. § 11.
- 21 Clericus vestis lugubris vetatur; alteriusve formæ, quæ à clericali differat.
- 22 Superpellicea eorum qualia, ex decreto Provinciali, & instruct. suppellectilibus Ecclesiæ, & quando adhibenda.
- 23 Qui illa habere debeant.
- 24 Eis indui, ubi non morentur.
- 25 Clericorum, qualis incessus, qualisq; mores. 69.
Sacerdotes simplices, quando celebrent, & quando curati. De Missa paroch. num. 1. Et de Missa sine cantu, num. 29.
- 26 Si suspensi fuerint, quando communicent.
Aliena diœcesis, qua ratione admittantur ad celebrandum. De Missis sine cantu. 30.
Diaconi, subdiaconi, & alij clerici, quando confiteantur, & cui; & quando Eucharistiam sumant. De Sacr. Eucharist. in Eccles. administr. nume. 33.
Ordinationis tempore alicui Ecclesiæ adhibentur. Quæ ad ordin. Sac. 89.
Parochum adiuvent in diuinis officijs celebrandis, & Missis decantandis. Ibidem. nu. 98. Et de parochijs. num. 52.
Et in docenda Christiana doctrina. De fidei initijs, num. 7.
Concionibus intersint, & quo habitu. De predicat. ver. Dei. 16.
- 27 Arma clericorum, quæ.
- 28 Arma offensiuæ, & defensiuæ, quæ clericis prohibentur.
- 29 Quando permittantur.
- 30 Quæ omninò interdiciuntur.
- 31 Clerici personati non incedent.
- 2 A choreis.
- 33 A venatione.
- 34 A fabulis, comædijs, &c. } abstinebunt.
- 35 A ludo aleæ, tesserarum, globi.
- 36 A ludentium spectatione.
- 37 Pile parue ludus, qua ratione concedatur.
- 38 Conuiujs, quibus non intersint. 40. in fi.
- 39 Conuiuas, quot, & qualis; secum adhibeant, quæ modesta frugalitas seruanda, quæ feracula paranda.
- 40 Nuptialibus in conuiujs, laicalibusve non canant.
- 41 Cauponas non adeant, ubi eas adire necesse sit et cum clericis rusticanis, mulieribus non discumbant.

- 42 Diuersorium in Vrbe parandum.
- 43 In eo, qui non recipiendi.
- 44 Improborum neci clerici non intersint.
- 45 *Negocia secularia quæ à clericis fugienda.*
- 64 *Aduocutionis officium in foro seculari, quibus ex causis permittitur.*
- 47 *Tabellionatus officium in profanis negotijs.*
- 48 *Ars medendi.*
- 49 *Negotiatio cuiuscumque generis.*
- 50 *Quæ tamen artes conceduntur.* } prohibentur.
- 51 *Conductio alienorum prædiorum.*
- 52 *Tutela, cura &c.*
- 53 *Fideiussio.* } vetantur.
- 54 *Procuratio negotiorum alterius.*
- 55 *Famulatus laicorum, absque Episcopi licentia, & faminarum associatio. 56.*
- 56 *Et quando ea licentia non concedatur. 67.*
- 57 *Ea ipsa secularia negotia exercendi facultatem habentes, illam exhibeant.*
- 58 *Decreta, ad vitam, & honestatem clericorum pertinentia, Episcopica ra obseruanda.*
- 59 *Clericus in eis peccans, vt castigandus.*
- 60 *Vt etiam Ep̄o maledicens punitur. De vita, & honest. Episcop. nu. 4.*
- 61 *Mulierum instructio in legendo, scribendo, canendo, &c.*
- 62 *Sacerdotes, vt se gerant in sacerdotali officio.*
- 63 *Vt ij à laicis venerentur Episcopi cura.*
- 64 *Vt que sacerdotalem dignitatem domi seruent.*
- 65 *Sacerdotes senes, & pauperes vbi sustentandi.*
- 66 *Vt clerus doctrina, & moribus præluceat, quæ cura Episcopi.*
- 67 *Clerici adolescentes in litterarum studijs exercendi.*
- 68 *Prouectiores, & parochi quibus studijs, & exercitationibus adscribendi.*
- 69 *A quibus conscientia casus illi percipiant. Lectionibus, & sacrarum litterarum interpretationibus intersint. De prædic. ver. Dei, num. 16.*
- 70 *Reliqui etate, & tarditate ingenij ineptiores in quibus occupentur, instruuntur.*
- 71 *Quorum opera ea instructio fiat.*
- 72 *Clerici imperitiores lectoribus, & docentibus commendentur.*
- 73 *Clericorum in litteris progressus, quando recognoscendus. 84. & 85. Recognitionis quæ forma. De examine eorum recognoscendæ doctrina, nume. 1.*

- 74 In ceremonijs, & ecclesiasticis ritibus probandi.
- 75 Sacerdotes deligendi, à quibus clerus vite Ecclesiasticæ moribus infittant.
- 76 Cleri conuocatio in singulos annos.
- 77 Conuocati in quibus probentur.
- 78 Eis sermo habendus de ordinis præstantia, officijs, & uirtutibus, quibus præualere debent.
- Idem fiat pridie diei, quo sacra ordinatio fiet, ipsoque die.
- 79 Liber status cleri studij causa absentibus, quæ condones præscribendæ.
- 80 Tempus, quomodo collocent diuinis officijs absolutis.
- 81 De hoc uisitationis tempore inquirendum.
- 82 Otiosi, ut occupandi.
- 83 Quorum consuetudine utantur.
- 84 & quorum familiaritate abstineant.
- 85 Peccantes, ut corripiant.
- 86 Testimonium de Sacramentorum usu, de functionibus prælitis, &c. quando afferant.
- 87 Confessionem peccatorum generalem, & spirituales exercitationes obeant.
- 88 Horæ Canonice à quibus clericis recitandæ. 94.
Et quo ritu. De diuinis off. num. 9.
Brenarij Romani noui ritui non utentes, quibus pænis afficiantur.
Ibidem.
- Infirmittatis causa, quando omitti possint. 94.
- 89 Beneficiati, eas omittentes quid amittant et ut cõtra eos procedatur.
Quid item pensionarij perdant. 93.
- 90 Quando ob id beneficijs item priuentur.
- 91 Priuatio ipsa, qualem omissionem requirit.
- 92 Non beneficiati omittentes, in quo puniantur.
- Bulla Pij V. contra non recitantes canonicas horas. De constit. nu. 4.
- 93 Clerici quatuordecim annorum, quos libros habeant.
- 94 Quos item parochi.
- 95 Libros obscenos, & profanos non habeant, nec legant.
- 96 Quæ nec loquantur.
- 97 Iusiurandum qua forma ab eis præstandum.
Si in foro seculari sint examinandi, quid curandum. De foro Episc.
Canonici, quibus in ædibus habitent. De Canonical. ædib. num. 1.
- 100 In quibus parochi, & qua noctis hora exire possint.
- 101 Mulieres secum non habeant.
- 102 Aedes ecclesiasticas laicis non locandæ, & quibus præcipuè.
- 103 Quando locari liceat.

- 104 In ijs facultate inhabitandi impetrata, non saltetur, neque specula agantur.
- 105 Ne item in illis hortis, & alijs locis, signa, & imagines obscenae habeantur.
- 106 Clericorum concubinariorum pœna. Beneficijs, qui beneficiati priuari possint, infra 106.
- 107 Fornicariorum, item quæ.
- 108 Clerici concubinarij, fornicarij ve notorij, quando Apostolica dispensatione egeant.
- 109 Clericus alienæ diœcesis delicti alicuius reus, quando ad proprium Episcopum mittendus.
- 110 Clericus, ex licentia absens, quando Episcopum de suo reditu certiore faciat.

Monitiones ad sacerdotalem, clericalemque disciplinam, officia, & partes attinentes in Synodo diœcesana legenda, & quæ. De monitionibus, & c. per totum.

1. de clericorum vestitu, & reliq. vitæ erat. Sess. 14. ca. 6.

Piscopi, & sacri Trident. Concilij auctoritate per edictum ad mensem ab eis proponendum, moneant oēs, & quascumq; ecclesiasticas personas, quæ aut sacris initiatæ sint, aut dignitatis, personatus, officia, beneficia ve qualiacumq; ecclesiastica, etiam simplicia obtineant, etiam si studij causa ab sint, & in gymnasijs publicis, aut vbius locorum sint; vt qui in prouincia manent, ad duos menses, qui vero extrâ prouinciæ fines, ij ad quatuor clericalem habitum sumant, ordinis suo, ac dignitati congruentem; hac constituta pœna, vt qui non paruerint, si in sacris ordinibus sunt, ab omni ordinis suorum munere sint suspensi, & beneficiorum suorum omnibus anni vnus fructibus iure ipso priuati sint: quos ep̄s pijs locis arbitrio suo attribuet. Sin aut beneficia ecclesiasticum nullum obtinent, aliàs pœnas luant, Episcopi iudicio.

Clem. 1. qm̄, de vi. & hon. cleric.

3. de ijs, quæ partim ad ordi. sac. & c.

Si qui aut post mensem transacto tempore in edicto ad clericalem habitum sumendum præscripto, eum, vel non suscepisse, vel susceptum abiectile conuicti fuerint, officijs, ac beneficijs ecclesiasticis priuentur, & feuerè præterea ab Episcopo puniantur.

2. Ep̄i, qui aut priuata monitione, aut edicto publicè proposito, vt ex Tridentini Concilij auctoritate à nobis prouinciali prima Synodo mandatum est, eos non monuerint, qui ecclesiastica quæuis beneficia obtinent, aut sacris ordinibus initiati sunt, vt clericalem habitum induerent mense post huius Concilij promulgationem, propositis edicto et publico pœnis, quæ ipsis Concilij sancitæ sunt, eos moneat, vt, etiam si extrâ prouinciam, & in gymnasijs publicis sint, mensis spatio,

spatio, clericales vestes, ordini suo congruentes decenter induant, ac deferant. Quos aut ad id tps non sumplisse, aut semel sumptas, deinde abieciisse cognouerint, illos penis in monitione expressis afficiat, eosq; iterum monitos, si in contumacia permanserint, beneficijs Ecclesiasticis, quæ obtinent, omnino priuent. Episcopi verò, qui iam eos beneficia Ecclesiastica obtinentes, semel, atque iterum monuerint, si ij præscripto tempore clericalem habitum non induerunt, vel iudutum deposuerunt, pœnam in monitione edictam, omnino exequantur, eosq; etiam beneficijs ecclesiasticis priuent, aut priuatos declarent.

Ne cuiquam, antequàm in prima tonsura is initiatur, clericalem habitum sumere liceat, sine Episcopi concessu, eoq; scripto dato.

3 Presbyteri, diaconi, subdiaconi, ceterique clerici, clericali tonsura sint insigniti, ad eam formam, quam ratio vnus cuiusq; ordinis, episcopi arbitrio postulat. Ita sint abrafo capillo, vt tonsura conspicua sit omnibus.

i. vt suprâ.

4 De tonsura clericali decretum in Concilio prouinciali primo fecimus; sed, vt, pro ordinis, quo quisq; initiatus est rone illâ magnitudine distinctâ, cõspicue ferat, certam, atq; præfinitâ illius formam hoc decreto describi placuit, quam omnes ita seruare iubemus, vt neque ea minorem, nec uerò etiam maiore quisquam omnino, Episcopo inferior gerat, quacumque dignitate ille præditus sit.

5. que ad cle. honest. attin.

Sacerdotalis igitur tonsuræ forma, in orbem ducta, latè, & amplè pateat vncijs quattuor.

Diaconalis vncia vna minor.

Subdiaconalis, aliquanto angustior, quàm diaconalis.

Minorum deniq; ordinum corona lata sit vndiq; vncijs duabus.

Vncia, aut mēsurā est ad p̄scriptū in instructionū fabricæ ecclesiasticæ.

5 Comam verò, & barbam, ne studiosè nutriant: capillis simplicem cultum adhibeant.

i. Clericorū vestitu, &c.

Barba ab superiore labro ita recidatur, ut pili in sacrificio Missæ, Christi Domini corpus, & sanguinem sumentem non impediant.

6 Ne in habitu clericali, aut studiosus exquisita cultus elegātia, aut nimis abiecta negligentia, & affectatæ sordes appareant.

In omni vestitu color tantum niger adhibeatur, nisi fortasse alium colorem requirat dignitatis gradus.

Omnem habitus, & ornamenti nouitatem clerici fugiant.

Ne serico vestimento, aut ornamento domi, aut foris vtantur.

Iubemus verò illos lancum, & ei ordini decorum vestimentum adhibere.

Reticulum, aut subbiretum, vt uocant, ne ferant; nisi ualitudinis causa, & sine redimiculis.

Camifas ad collum, & ad manus crispas, & rugofas, vel artificio elaboratas reijciant.

Collare, quod dicunt, simplex, ac modice latum, honestè reclinetur.

7 Externa Vestis simplex, ac talaris erit, quæ neque à cervicibus, in tergum reflectatur; sed apto ad collum modo decentissimè annexa sit.

8 Toga verò, quod mantelletū vocant, aut æquetur cum tunica longitudine, aut nemini permittatur: nisi sit ex numero Prælatorum, quibus ex dignitatis gradu, iudicio Episcopi debeatur.

2. n. 3. dec. 31

Vt quod de mantelleti vsu aliàs provinciali Synodo per nos decretum est, executionem habeat, decernimus; vt ne quiuvis alij, nisi Abbates, Referendarij, & Prothonotarij eo breuiori vtantur, quàm tunica talaris interior sit. Metropolitanæ autem nostræ, & aliarum huius Prouinciæ Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, Præpositis item, & alijs clericis, ecclesiastica, aut doctoratus dignitate præditis, exterioris tunicæ, seu mantelli vsum concedimus, quod tamen interiorē tunicam talarem longitudine adæquet. Reliquis autem clericis, qui hoc decreto nominatim expressi non sunt, mantelleti, & mantelli vsu interdiciamus.

1. vt supra.

9 Interior eiusdem generis ad talos demittatur, quam tamen pro hominum genere; proq; loci natura, ac conditione, Ordinariorum arbitrio, in aliquibus moderanda relinquimus.

10 Pallium, quod ferrarolum appellant, ne sumant nisi per plurias: tūm verò nec à collo plus duobus digitis emineat: neque eo sine talari toga, vel tunica vtantur.

11 Verū tamen, si iter faciendum sit, illis vti liceat habitu contractiore, & ad iter accommodato, sed simplici, & in quo honestas, & decorum ordinis eluceat.

12 Turgidis caligis, & dissectis abstineant.

Calceos, & crepidas ad elegantiam non incidant.

13 Torques, armillas, ac monilia respuant.

Annulum non induant, nisi quibus propter officij munus aut honoris gradum sit iure concessus: quo loco, & unico, nec magni precij contenti sint.

4. De vita, & hon. cler.

14 Nulli sacerdoti, clericove annulum, nisi ea dignitate prædito, in qua conferenda ille sibi traditur, gestare liceat: tuncque unum solum, & digito dextere manus quarto. Eum verò, dum Missæ sacrificium facit sacerdos, deponat.

1. vt supra.

15 Quæcumq; autem de epōrū mensa, eiusq; benedictione, & cibis, lectione, & gratiarū actione, suppellectili, auro, argento, & ferico, cubiculorum apparatu, ædificiorū magnificētia, superuacancis sumptibus, priuata

privata moderazione, templorum cultu, & ornamento, familiae cura, & institutione, eiusque vestibus, eorumve modo, colore, & ornamentis, equorum numero, & si quae alia decreta sunt, quae non sint Episcoporum tantum propria, eadem à clericis quibuscumque cuiusvis conditionis, ordinis, & dignitatis sint, accuratè servari iubemus; etiam si in alienis aedibus, aut cum propinquis habitent.

Meminerint autem in quibusdam, quae Episcopis permissa, ipsis commoda esse possunt, eo maiorem sibi moderacionem adhibendam esse, quo dignitatis gradu Episcopis sunt inferiores.

16 Si quis personatus, vestes clericales, aut monachales, vel ad eorum formam in ducit, & is, qui eas assumpserit, & is, qui accommodatit, graues poenas subeant.

17 Vestes, quas domi privatim clericalis ordinis homines inducunt, cuiusmodi sint, quae non colore, non ulla habitus specie à clericali modestia discrepent.

18.19. Cum in ecclesia versantur, quo tempore superpelliceum induere non debet, ne sint sine toga exteriori, praesertim horis, quibus divina celebrantur; aut populus ad ecclesiam accedere solet: nec verò absque ea, etiam in diocesanis locis prodeant, nisi cum eos pedibus iter facientes, viæ difficultas, & longitudo aliter cogit.

20 Si quò iter equo faciunt: ne absque viatoria veste exteriori æquitent, succinta interiori tunica, aut alia contractiori, decenter adhibita.

21 Clericus, qui amictu clericali indutus, incedit, ne in propinquo, ne parentum quidem, obitu, vestes lugubres more laicorum induat, gettetque, neque verò vestis formam, aut panni genus, quo clericum uniuersum uti moris est, commutet; sed pium erga propinquos mortuos charitatis studium, officiumque praeseferat omni alia ratione, quae cum clericalis ordinis decoro, dignitateque omninò conueniat.

Superpellicea latis sint manicis, non angustis, instar rocheti.

22 Superpelliceis, cum ministerij usus postulat, omnes vtantur, quae non lacerae sint, non fordida, non ita elaborata, ut artificij ornatus in humeris nimius appareat.

Superpelliceum è tela lini, aut cannabi puri sit, eaque non rudi, sed candida, non crassiori, sed tenui potius.

Manicis ita oblongis, vt crispatae vsque ad digitos summos pertingant, quae esse possunt cubitis circiter duobus, vel circa, latè autem patentibus in orbem cubitos circiter quattuor.

In ipso ore forma rotunda potius, quàm quadrata, latum pro capitis crassitudine.

A pectore nullo modo scissum, aut dissectum.

4. de vita, & hon. cler.

4. de vita, & hon. cler.

4. de vita, & hon. cler.

1. Cõia d'rar. diu. off.

4. vt suprã.

Instr. supp. eccl. lib. 2. De superpelliceo.

Longè ductum infra genua, atque adeò ferè vsque ad crura medi-
Latè pateat ab extremis oris in ambitum cubitis circiter tredecim
vel circa, absumens cubitis octo circiter; ita vt aptè confutum, &
crispatum decenter appareat, pro humerorum latitudine, corporisve
crassitudine.

A nulla parte, neq; nimis, neq; affectata artificiosi operis elegania
elaboratum, ab humeris præsertim, non specioso artificij ornatu.

4. vt suprâ.

23 Singuli autem præterea, præsertim, qui in aliquo minorum sal-
tem ordinum sunt, proprium superpelliceum habeant: quo, & in ec-
clesia, cui adscripti sunt, & alibi, cum ipsos suis fungi muneribus conti-
gerit, vt possint.

3. de iis, que
pertin. ad or-
di. Sacr. &c.

24 Ne sacerdos, neve clericus cuiusvis ordinis pro foribus Ecclesie
itet, aut officinas obeat, aut via incedat, aut extrâ ecclesiam exeat, su-
perpelliceo indutus, nisi cum processiones, aut aliud Ecclesiasticum
munus, & officium obit, quod superpelliceum requirat.

4. ibidem.

25 In omni item incessu, statu, gestu, vultu ordinem suum sacerdos, &
clericus profiteatur, omni clericalis vitæ actione, religiosi animi mores
exprimens: qui in ecclesiastici ordinis hominibus elucere debent.

26 Sacerdotes Missæ celebrandæ munere suspecti, impeditivè fre-
quenter, & verò præsertim diebus Dominicis, ac festis sacram Com-
munionem sumant.

1. De armis,
ludis, specta-
culi, & eius-
modi a cleri-
co vitandis.

27. 28 Clericorum arma sunt orationes, & lachrymæ. Idcirco edici-
mus ne clerici arma cuiusvis generis ad offensionem, vel etiam ad
defensionem ferant; exceptis cultellis ad domesticum vite usum ac-
commodatis: nisi forte extrâ ciuitatē suspectis locis iter eis faciendū sit.

29 Quod si Episcopus probabili, iustaq; de causa id eis permittendū sit
indicauerit, tunc, scripta impetrata venia, ipsis vt liceat, non tamen pu-
blicè, nisi rei, aut facti necessitas postulet.

30 Omnino balista, hastis, & sclopeto, telis, alijsque huius generis in-
strumentis ipsis interdiciamus.

31 Clerici personati non incedent.

32 Choras priuatas, aut publicas non agent, nec spectabunt.

33 A venatione abstinebunt.

34 Fabulis, comedijs, & hastiludijs, alijsve profanis, & inanib; specta-
culis non intererunt, ne aures, & oculi, sacris officijs addicti, ludicris, &
imputis actionibus, sermonibusque distincti polluantur.

6. eps, dif. 35,
cz. clerici, de
vi. & ho. cler.

35 Clericalis ordinis hominibus omni genere saltationis, & ludi, præ-
sertim uerò alex, & tellerarum, ac talorum interdiciamus.

Prohibemus etiam globos, qui malleis ligneis impelluntur: item fol-
lis ludum, idest, pilæ maioris.

36 Nec solum ludere vetamus, sed eos ludorum spectatores esse nolu-
mus:

mus: aut quemquam ludentem in ædibus suis permittere.

37 Si autem valetudinis interdum causa parua pila, aut alio non in decoro eiusmodi exercitationis genere uti contigerit, nec publicè id faciant; nec pecunia intercedat in ludo, nec quidquam, quod facillè pecunia æstimari possit.

38 Non in commellationibus, & ebrietatibus; sed ut sobriè uiuamus, prædicat Apostolus; deo clerici minus honestis conuiujs nè intersint: neue ad bibendum quemquam incitent.

c. a crapula & vita, & hon. cler.

Quod si interdum solennibus festis diebus, vel cum sacrorum, aut exequiarum causa in vnum congregantur, aliqui sint inuitandi, nè plures sex, & eos clericos, ad suam mensam adhibeant.

39 Quoniam superioris Concilii constitutione vetitum est quo tempore, vel sacrorum, vel funeris, exequiarumve causa in vnum clerici conueniunt, non plures ad mensam, quam sex, eosque clericos adhiberi, id multis locis facillè præstari non queat, propterea quod Ecclesiæ sapè longius inter se distent, graueque sit clericis de itinere festis, manè ad Ecclesiam suam reuerti; ideo liberum sit parochis, tot conuiujs habere, quot sanè in mensam adhibere par esse iudicauerit, & pro temporis ratione, laicum etiam hominem, quem christianæ pietatis studiosum, etiam sacerdotali conuictu, consuetudineque dignum norit, a mensa non excludere: modo eam seruentur, quæ in parochialibus conuentibus de frugali, clericaliue modestia nostris Constitutionibus præscripta sunt: tum sacra item lectio in mensa perpetuò adhibeatur.

2. tit. 2. dec. 33.

Quod verò de mensæ frugalitate, & ferculorum numero aliàs superiori Concilio decretum est, id omninò sic seruetur, ut etiam si vel vniuersitati, vel cuius alij, pacto, consuetudineve, aut vltima quauis voluntate certis quibusdam diebus cibum à Sacerdotibus parari oporteat; in eo ab illa Decreti ratione ne vllò modo discedat, nec sacra lectio in mensa desit.

40 Sacerdotem, clericumque cuiusuis ordinis in canticis, hymnis, psalmis, cæterisque Ecclesiasticis cultus officijs, religiosa modulatione concelebrandis, diuinisque laudibus sanctè concinendis ita uersari cõuenit, ut uoce sua, sacris dicata, abuti non debeat ad prophanas cationes, & modulationes, atque ad voluptarias, delitiosasque laicorum oblectationes. Quam ob rem caueat, nè in nuptialibus, laicalibusve conuiujs, aut mæsis canendo operam suam nauent, nè illo quidem, vel cognationis, vel amicitie, familiaritatis, obsequij, alteriusve rei causa, cum præsertim clericalem hominem inter epulas canere, veteri canone plane interdictum sit.

1. de uita, & hon. cler.

Omnis

Omnis etiam sacerdos, clericusve publica conuiuia, & commessationes eiusmodi uitet, quibus sæpè fit, ut contemptui sit ecclesiastici ministerii dignitas.

1. Ibidem.

Beliquar.

1. de vita, & hon. cler.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

41 Vt flagitii occasionem, quæ in cauponis, & tabernis deesse non solet, clericis adimamus, cauponarum aditu, & vsu eis omninò interdiciamus, nisi in itinere, necessitatis causa: quo loco cum mulieribus nè discumbant.

42 Monemus autem Episcopos, & vehementer hortamur, vt in singulis eorum ciuitatibus curent parandum vnum aut alterum publicum, & honestum diuersorium, quo suarum diocesium clericis rusticis necessitatis causa conuenire liceat.

43 Nec in eo hospitio improbis, aut nequam hominibus locus sit neve scæminis vlllo modo, sed tantum clerici, ac religiosi viri, si fieri possit, in eo recipiantur.

4. de vita, & hon. cler.

44 Nè, cum necesse, & cruciamenta, improbis hominibus magistratum iudicio illata multitudini spectanti proponuntur, vlllo modo ecclesiastici ordinis viri interfint, nisi eorū pia opera, consolandisq; officiū vsui futuram illis sit, qui ad supplicium ducuntur.

1. de negociis secularib. a clerico fug. c. 1. de postulando.

45 Qui Deo militat, implicare se negocijs secularibus prohibetur, idcirco edicimus.

c. peruenit 86. dist.

c. sicut ne clerici vel Monast.

46 Nè clericus sacris initiatus, aut ecclesiastico beneficio præditus, coram iudice seculari aduocati, aut procuratoris nomine causas agat: nisi ab alijs in iudicium vocatus, suam vel ecclesiæ suæ, propinquorumq; si necesse erit, & miserabilium personarum causas, ab Episcopo facultate prius scripto concessa, tueatur.

47 Nè in prophanis negocijs officium tabellionatus exerceat.

48 Nè artem medendi faciat.

49 Nè in negotiationibus, & mercataris se interpretem, & medium interponat.

Negotiationem etiam omnis generis omnino prohibemus.

50 Artes verò honestas concedimus, ut aliquid manibus suis lucretur, quo sibi, quæ ad victum necessaria sunt, comparare possit.

86. dist. per tot.

86. dist. peruenit.

c. peruenit & cap. constitutus d. fideius.

51 Nè aliena prædia, lucri causa, condat.

52 Nè aliorum tutelam, aut curam suscipiat.

53 Nè pro alijs fideiubeat.

54 Nè alicuius Principis, aut alterius negotiorum procurator sit, sine facultate, ab Episcopo prius per litteras impetrata, singulis annis renouanda.

Nève

55 Nève parum memor ordinis, ac dignitatis suæ; sit in famulatu laicorum, etiam Principum, eorumve, quibus suis alijs obsequiis, nisi cui ex causa, & ad officium, sacerdotali munere non indignum, Episcopus huius rei potestatem ante scripto fecerit.

c. sacerdotibus ne clerici, vel monachi, &c.

56 Huiusmodi autem licentiæ, scripto permissæ, quotannis renouentur; alioquin irritæ, ac nullæ sint.

57 Nève præcursor, aut affecla fœminarum, aut eis discumbentibus assistat, aut ancilletur.

58 Qui huiusmodi secularia negotia exercendi facultatem, seu dispensationem impetrarit, intra duos menses episcopo exhibeat.

Qui concessas ante Sacri Tridentini Concilii confirmationem auctoritate generalis Bullæ Sanctissimi Domini Nostri Pij II. Pont. Max. non admittat.

59 Quæcumque in hac vniuersa, quæ ad vitam, & honestatem clericorum pertinet, parte, variis titulis expressa, præcepta continentur efficiat Episcopus, vt ea omnia ab omnibus, ad quos spectat, diligenter, & intiolatè seruentur.

60 Qui verò clericus, cuius etiam gradus, ordinis, dignitatis, in aliqua re iis non obtemperarit, is aut saluari pœnitentia, aut pecunia, aut suspensione ab ordinum munere, & beneficiorum administratione, aut ipsis etiam beneficiis, aut carcere, aut exilio, aut pluribus simul ex iis pœnis, aut etiam grauioribus pro modo culpæ Episcopi arbitrato mulctetur.

Qui iterum in eadem re peccarit; duplicata is pœna pro ratione criminis ab eodem plectatur.

61 Que in Concilio provinciali primo ijs, qui sacris ordinibus, & Sacerdono initiati sunt, quique ecclesiasticum beneficium obtinent, de secularibus negotiis fugiendis constituta sunt, eadem pœnis iisdem, vel alijs, quas arbitrato suo Episcopus edixerit, irrogatiuè, illis præscribimus, qui minorum ordinum clerici sunt; etiam si nullum beneficium obtinent, si modo clericalem vestitum deferunt, cum præsertim iam inde vsque à teneris annis se religionis pietatisque institutis, & disciplina ecclesiasticæ moribus, imbuant, oportet, qui in sortem Domini vocati sunt.

5. quæ ad cler. hon. att.

Atque in iis, quidem, quæ illis vitanda sunt, hæc etiam cautio sit, nè sine Episcopi concessu, eoque litteris exarato laicis in seruitute, famulatuve operam nauent.

Nec verò cuiquam clerico etiam facultatem det Episcopus in aliqua re inseruendi, quæ clericalis vitæ rationibus, pietatisque officiis non admodum conueniat.

62 Clerici in eo officio nè se exercent, vt ullas mulieres etiam quauis digni-

2. tit. 2. decr. 32.

dignitate illustres, doceant legere, scribereve, aut canere, aliove cūm-
nis generis musico instrumento sonare nisi ii sint, quibus etate, morib-
& vita probatis, Episcopi iudicio id permillum est, facultate ab eodem
scriptis data.

Nè libris item, de musico cantu obfensè, vel parum pudicè scriptis,
illi vtantur.

3. de ijs, quæ
pert. ad ord.
Sacram. &c.

62 Qui in sacerdotio sancto constituti sunt ad offerendum illud Deo
acceptabile Corporis Domini Sacrificium, sicut eam functionem ger-
runt, qua nulla maior excogitari potest; ita in omni sacerdotalis vite
officio sic se gerant, ut morum etiam præstantia, & splendore a-
lios alliciant, atque excitent ad debitum sacerdotio honorem illis
prestandum.

Sef. 14. c. 5.

63 Episcopus autem, cuius in primis est sacerdotalem dignitatem
tueri, vt laici homines discant illos, tamquam parentes, ab ipsis vnice
in Christo diligi, & coli etiam debere, cū hoc sæpe, prout visu uenerit,
monendos fideles, sibi commillos, curet, tum efficiat, ut vbiicumque, vel
publico, vel priuato loco sint, semper illis à laicalibus ordinis uiris de-
bitus tribuatur locus, & honor.

64 Idem domi præterea suæ nè patiatur sacerdotem quemquam abie-
ctius se gerere, quam sacerdotis dignitas postulat.

65 Sacerdotes verò morbo, senectutisve incommodis affectos, qui
sacerdotale munus præstare nequeunt, inopiaque præmuntur, in locum
aliquè cogi curet, aut alio modo eis cõsulat, & prouideat: vbi uictus ex
fidelium eleemosynis, aliaue ratione suppeditetur, ne ostiatim miseri-
mè mendicent non sine sacri ordinis contumelia.

66 Magna, & salutatis populo fideli utilitas ex eo existit, cum clericus is
est, qui, & doctrina, & uite moribus præluceat.

Quare in præcipuis curis Episcopi cum hæc esse debeat, eius tum ad
studia, tum ad ecclesiasticæ disciplinæ cultum progressiones, omni pa-
terna sollicitudine ille adiuuare studeat.

67 Itaque Episcopus inferioris ordinis clericos adolescentes, qui spè
aliquam præbent, posse eos longius progredi ad doctrinarum eruditio-
nem, nè patiatur etatem, quæ ad discendum apta est, frustra consumeret
sed in iis litterarum i nituis, ac studiis tempus ponere iubeat, quibus ad-
tus eis, & progressio fiat, uel ad Theologiæ scientiæ, uel sacrorum cano-
num peritiã, ad ecclesiasticarumque rerum cognitionem.

68 Parochus uerò, & alios prouecta etate clericos, qui apti sint, ijs
studiis, atque exercitationibus adscribat, ut & in sacrosancti euangeli-
sentibus iis potissimum cognoscendis, ac percipiendis uersentur, qui
ad populum Christiana disciplina, moribusque informandum perti-
nent, & in comparanda etiam doctrina se exercent, quæ in expli-
candis

candis est conscientia casuum questionibus.

69 Iubeat Episcopus clericos frequenter audire magistros, qui casus conscientia in monasteriis, vel vbiuis, eius iussu interpretentur.

1. quæ pert.
ad sacr. pœn.
administr.
3. de iis, quæ
pert. ad ord.
sacr. &c.

70 Reliquos autem, de quibus aut ob ingrauescentem ætatem, aut ob ingenij tarditatem, ob aliamve causam, ad litteram doctrinam capescendam exigua progressionis spes est, in id saltem incumbere iubeat, vt in Romano, vel alio breuiori probati auctoris Catechismo, pro eorum ingenij captu, instruantur: ique si rudiores, iam olim sacerdotio, alicuiue sacro ordini adscripti sint, in sacrificij Missæ mysteriorum, & sacrorum rituum, statarumque caremoniarum cognitione, & in sanctioribus earum significationibus, atque in sui ordinis ecclesiasticarum functionum disciplina, breui aliqua institutionis ratione erudiantur.

71 Hanc autem diligentiam, & in vrbe, & in diœcesi Episcopus exequatur, tum omni, qua poterit, ratione, tum aut opera publicè docentium, theologorum ve, seu magistrorum, qui in singulis Cathedralibus, collegiatisque insignium oppidorum ecclesiis ex Tridentino Decreto iam instituti, instituende sunt; aut adiumento regularium, in monasterijs sacras litteras interpretantium, siue hoc ipsum munus bonarum artium diisciplinis clericos erudiendi suscipientium, aliqua illis studio suo erogata, attributave elemosyna, vel si opus erit, ab iisdem etiam Clericis, contributa, aut secularium sacerdotum, quos in sua vrbe, diœcesive peritiores probatioresque habuerit studio.

Ses. 5. c. 7.

72 Quorum sacerdotum charitati, ac diligentie clericos imperitiores, aut singulos, aut complures simul, litteris, & Clericalium virtutum disciplina instituendos commendabit.

73 Diligentie huius fructus quò vberior existat, is aliquando per annum, doctis adhibitis viris, illorum singulorum ad studia progressionis, prout expedire existimabit, recognoscat omni paterna sollicitudine, & diligenti ratione, institutis etiam per Sacerdotes hominis doctos pro studii ratione, disciplinarum, quibus se eorum quisque dedit, interrogationibus.

74 Cognoscat etiam aliquando progressum, quem in sacrarum ceremoniarum rituumque disciplina iidem fecerint, opera adhibita sacerdotum ecclesiasticarum ceremoniarum vsu peritorum, a quibus eos ex alterius prouinciali Synodi decreto instrui iusserit.

2. tit. 2. deacr.
29.

75 Episcopus sacerdotes aliquot vitæ integritate, & scientia probatos in vrbe deligat, a quibus Clerici inferioris ordinis sæpè conuocati, vitæ Ecclesiasticæ moribus instruantur.

76 Eos autem ipsos Clericos vniuersos, semel atque iterum saltem quotannis Episcopus ad se item conuenire iubeat; vt progressionem intelligat, quas quisque eorum ad litterarum cognitionem, tum ad vitæ spiritualis

tualis disciplinam fecerit.

3. Ibidem.

77 Deinde, ut non solum in litterarum studiis, atque exercitationibus, verum etiam in disciplinæ morum officiis, clerus se studiosius contineat, in diesque magis ad Clericales virtutes progrediatur, idem, & inferioris ordinis Clericos, ut altera prouinciali Synodo iussum est, & Sacerdotes præterea, modo vniuersos, modo partem eorum, modo certos aliquos singulos ad se aliquando conuocet, illorumque uniuscuiusque vitæ rationes, christianarum virtutū exercitationes, & progressus cognoscat adhibitis sacerdotibus, in vitæ spiritualis, clericaliumque virtutum disciplina exercitatis.

78 Conuocato præterea sæpè per annum, ut alias iussum est, ad se clero, aut ipse, aut sacerdos aliquis, vir doctus, in ecclesiasticaque disciplina versatus, eius nomine ad illum, remotis laicis, sermones, conciones, & habeat de ordinis eorum præstantia, & sanctissimis officijs, de virtutibus, quibus clericalis ordinis homines præluce debent, de vitis, quibus in populo offensionem præbere possunt, de omni denique Clericali morum disciplina, virtutumque perfectione.

Quod sequitur usque ad sequ. decretum videatur in titulo, quæ ad ordinis sacramentum, num. 86.

79 Cleri autem sui, & doctrinæ, & disciplinæ ratio, quo sibi explorari sit, singulorum tum sacerdotum, tum inferioris ordinis clericorum nomina, vitæ rationem, studia, exercitationes, progressiones, statum omnè denique certo libro notari mandet.

4. de vita, & hon. cler.

80 Illud autem vnusquisque Clericus sæpè repetat, se non ad inertiam atque ignauiam, sed ad spiritualis, & Ecclesiasticæ militiæ labores vocatum esse.

Sciat propterea id in officio suo positum esse, ut cum vel in officijs diuinis obeundis, vel in frequentandis Ecclesijs, quod debet, tempus consumpserit, si quid sibi reliquum est, id omnè non in rerum secularium colloquijs, prophanisque actionibus, sed in diuinarum litterarum studijs, & in cælestium rerum contemplationibus, & sanctis, piisque officijs traducat.

81 Quare vnusquisque huius prouinciæ Episcopus, & alij item, qui illius nomine, atque auctoritate visitationis munus obibunt, videant, atque inquirent diligenter, quibus in rebus tempus Clerici, ad in iis positissimum, quæ ab illis agi, curatique debent, qui in Dei cultum se dederunt.

82 Quod si Clericos aliquos otiosos esse compererint, inita aliqua ratione, salutaribus eos occupationibus, & Ecclesiastico homine dignis incumbere procurent, ac prouideant omninò, nè illi ad suæ salutis discrimen, & aliorum offensionem otio abutantur.

Omnes

83 Omnes præterea, & singulos clericalis ordinis homines hoc decreto monitos esse volumus, ut ad eos se crebrò conferant, qui in sacerdotio constituti, in spiritualis vitæ studiis, exercitationibus versati, atque eiusmodi sunt, de quorum Consilio vitam ad omnes sanctè, religiosèq; agendi rationes instituant.

84 Ab illorum autem, qui in vitiorum luto volutati, se maleficijs pascunt, familiaritate abstinere, cum eos omnes iubemus, tum præcipuè minorum ordinum clericos, qui nondum ætate confirmata sint, neque firmo virtutum robore muniti, procliuius ad vitia prolabantur.

85 Ad illud non modo prohibemus, sed diuina contestatione obsecramus ecclesiastici ordinis homines, eos præsertim, qui in Sacerdotii gradu constituti sunt, quiue animarum curam gerunt, ut quos in vitiorum fœce versari animaduernerint, cautè, & sapienter studeant a peccatis, flagitijsque deterrere, & ad virtutem cohortari; eisdemque in scelerum gurgite laborantibus opem ferre, verbis, consilijs, exemplis, atque ita quidem, ut dum illos iuuare conantur, nè se familiaritate inquinent.

86 Quo diligentius cleri in omni ecclesiastica disciplina progressus constet, vnuiquisque sacerdos, & cuiusuis ordinis clericus, de frequentati sacramentorum vsu, de functionibus in Ecclesia præstitis, de lectionibus, studiorumque progressionem, de cæteris exercitationibus, sibi præscriptis, testimonium ab iis singulis, quibus ex præscripto accipere oportuerit, singulis mensibus, uel alio statò tempore per Episcopum statuendo, afferant, idque ad constitutam rationem.

87 A Sacerdotibus, ab iisque etiam, qui prouectiori ætate sunt, hoc si nunquam per ipsos antè præstitum est, omnino præstari peroptamus, ut cum omnis antea vitæ suæ peccata diligenter, ritèque confiteantur, tum spiritualium exercitationum, prout iis, qui subdiaconatum, vel diaconatum, uel sacerdotium suscepturi sunt, præscriptum est, studium aliquando suscipiant, quo diligentius in via salutis sibi prospiciant.

88 Malitiæ, ac negligentie Clericorum, qui, quas debent, Canonicas horas dicere ommittunt, occurrere cupientes, ex decreto Leonis X. in Lateranensi Concilio mandamus, vt clericus quicumque Curatum, vel sine cura Ecclesiasticum obtinens beneficium, si post sex menses ab eo die, quo illud obtinuerit, sine iusti impedimenti causa diuinum officium non dixerit, beneficiorum fructus suos non faciat, sed eos, tamquam iniuste perceptos, in eius ecclesiæ fabricam, vel pauperum elemosynas erogare debeat.

89.90 Si verò, canonicè admonitus eadem negligentia, ac malitiâ perstiterit, beneficio priuetur.

91 Officium autem amittere, ut beneficio priuati possit, is iare dicatur,

r. de Canonis
cis horis nō
intermitt.

tur, qui quindecim dierum spatio bis illud omiserit.

Quæ pœna ab iis, qui plura obtinent beneficia, toties repetenda est, quoties huius delicti conuicti fuerint: quamquam illud granius est, & eos omitti officii rationem Deo reddere oportet.

92 Qui uerò, sacris initiati, beneficiū Ecclesiasticū non habent, si diuinum prætermiserint officium, præter graue peccatum, quod committunt, grauius etiam ab Episcopis in eos animaduertatur.

3. de iis, quæ
pert. ad ord.
sacr. & c.

93 Quod ex Concilio lateranensi ultimo a nobis prouinciali prima Synodo contra Clericos iustum est, qui Ecclesiastica beneficia obtinētes, Canoniarum horarum officium intermiserint, id ex Pii etiam V. Pœ. Max. constitutione, qua hoc diligentius cautum est, contra eosdem Episcopus agat.

Ad cuius etiam constitutionis præscriptum eum item mulctet, qui pensionem habens Canoniarum horarum officium de Beata Maria Virgine dicere omiserit.

4. Ibidem.

94 Sacerdos, clericusue sacris initiatus, aut ecclesiasticum beneficium obtinens, horarum Canoniarum officio cum adstrictus sit, meminerit se febris, morbove aliquo, uel aduersa ualitudine leuiter aliquando laborantem, non iustam propterea excusationem habere, quamobrem illud intermittat, omittatue.

Itaque si quando corporis infirmi affectus est, ipse pro sua conscientia rectè videat, qui prætare possit, ac nè ommittendo grauius peccet, & beneficii, si quod habet, fructus suos non faciat.

1. qui libri
potissimū a
clericis legen
di.

95 Clerici, postquam decimum quartum annum attigerint, ut legem Domini, in cuius sorte sunt, dies, noctesque meditari possint, habeant sacrorum librorum, si non copiam, certè necessarium delectum; omnino uerò Testamentum uetus, & nouum, Catechismus Romæ edendū, cum primum in lucem prodierit, Sacrum Tridentinum Concilium, Constitutiones has nostras, & Diœcesanas proprii Episcopi, Calendarium festorum dierum, quod Episcopi in sua Diœcesi singulis annis edendū curabunt.

4. de vita &
honest. cler.

96 Parochi uerò, ut ecclesiasticos ritus cognoscere, rectèque curam animarum ministrare possint, præter eos libros, quos supra diximus, sibi etiam comparent Homiliarium, ab Episcopo eligendum, summam Antoninam, uel aliam ab Episcopo delectam, & quos præterea ab eis legi Episcopus iusserit.

Hortamur autem, ut in lectione Pastoralis Sancti Gregorii, & sancti Ioannis Chrysostomi de Sacerdotio assiduè versentur.

97 Ne clerici apud se libros habeant, aut legant, quorum lectione bene agendi studium, morum disciplina, & timor, charitasque Dei languescere possit; quales libri sunt, qui res, uel inanes uel uocosas, uel incuriales,

riles, ridiculae, vel impuras continent.

98 Rerum nouarum curiositates fugiant: tum nē, quae ridicula sunt, unde Cachinni, risusque solutiores existant, loquantur.

99 Reliqui autem Ecclesiastici homines, utpotē clerici inferiorum ordinum, Subdiaconi, Diaconi, & Præsbyteri, si iurare necesse habent, id tactis sacris literis agant.

5. quae ad clerici discipl. attinent.

In caulis porrò leuibus, ubi opus est, iurent, manu scilicet pectori admota, si modo superior praesens non adest, quo praesente, contactis scripturis iusiurandum praesentent.

100 Rectores parochialium, seu Curatarum Ecclesiarum, quicumque sint, in earum aedibus tantum habitent, ibique cibum, & somnum capiant: nisi aliud Episcopus censuerit ex causa necessaria.

1. de clericali aedibus.

Clerici, nē de nocte post primam horam, nisi est iusta causa, & cum lumine, domo exeant.

101 Quoniam non solum malum cauere, uerū etiam omnem mali suspicionem fugere oportet, nē in cuiusque offensionem incurramus, in aedibus ad Canonicorum, aliorumve Clericorum domicilium, & uilium aedificatis, aut aliis, in quibus ipsi habitant, foeminas quascumque, etiam quouis sanguinis cognationis, aut affinitatis uinculo eis cōiunctas habitare prohibemus: nisi Episcopus in alicuius uigenti necessitate, aliter faciendum esse uixerit, cuius conscientiam in hoc ualde oneramus.

102 Nē parochi, aut omninō clerici, quauis etiam dignitate praediti, Ecclesiae, etiam si commendata sit, aedes, aut earum partes in urbe, aut in oppidis positas, in quibus ipsi habitare soleant, aut debeant, ullo modo Laico locent: nisi Ecclesia magna praematur inopia, & ea domus comōdē Episcopi iudicio diuidi possit.

103 Si uerō aedes extra urbem, & oppida ruri sitae sint, locandi facultatem habeant, modo earum diuisio eiuſdem Episcopi iudicio rectē, & comōdē fieri possit.

Cauet etiam Episcopus, nē in urbe, aut extra, huiusmodi aedēs, vel aliae ab Ecclesia se iunctae, vel etiam si patrimonii sint, ac propriae, locentur iis, quorum fidem, uitam, moreſue suspectos esse iudicauerit.

2. tit. 2. de cr. 24.

104 In quibus Ecclesiarum aedibus ad Rectoris usum, & domiciliū constitutis, & laici praeterea, facultate impetrata habitant, in iis, nē propter nuptias quidem saluetur, nēve comediae, aut spectacula agantur.

105 In oris, aedibus, aliisue Ecclesiarum, aut Ecclesiasticorum hominū locis, si signa, imagines, aut picturae sunt, quae procaces, vel ullo alio modo aliquam obscenitatis, turpitudinisue speciem praese ferunt, ita reconcineantur, ut offensionem oculis nē praebere possint, aut tollantur,

3. de ijs, quae parum ad ordinis sacram. &c.

deleantur, ex omni loco, ubicumque extant, neq; in posterum eiusmodi aliquo modo effingantur, aut pingantur.

5. quæ ad clerici disciplinam.

106 Si quem cuiusvis ordinis Clericum Episcopus concubinam, mulieremve eo nomine suspectam habere, aut illius consuetudine, commerciove uti, compererit, in eum pœnis à sacris Canonibus, vel statutis Ecclesiæ suæ impostis animadvertat: quod si monitis speciali monitione secundo deliquisse repertus fuerit, tertia pars fructuum, prout tuumque suorum beneficiorum, quo ipso facto priuatus existit, iuxta Decretum Sacri Tridentini Concilii fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi applicetur.

Ses. 25. c. 14.

Ses. 21. ca. 6. de Refor.

Si autem in eodem delicto perseverans secundæ monitioni nõ paruerit, omnibus suorum beneficiorum fructibus priuatus, prædictis locis similiter applicandis, ab ipsorum etiam administratione eiusdem Episcopi arbitrio suspendatur, & distributiones quoque quotidianas, quas alioquin interessendo diuinis perciperet, amittat:

Et si ita suspensus nihilo magis resipuerit, in eum Episcopus pro contumacia pertinacis ratione, culpæve gravitate sententiam priuationis omnium beneficiorum proferat, & indignus, atque inhabilis ad quæcumque beneficia, & officia declaretur, & præter prædictas pœnas excommunicatione, & aliis, ad præscriptum eiusdem Concilii, & proprius Episcopi arbitrio plectatur.

Liberum autem erit Episcopo, monitiones has facere, tum in Visitatione, tum aliis etiam temporibus, inter vnā, & aliā monitionē, tempus, quod sibi videbitur, interponendo, procedatque ex denunciatione, vel ex Inquisitione, vel ex officio, vel alio quouis modo: & prædictā executionem nulla exemptio, aut appellatio, siue ante, siue post diffinitiuam sententiam ullo casu suspendat.

Ses. 21. ca. 21. cap. 20.

107 Hæc eadem, quæ de concubinato, uel aliis impudicitie sordibus Clericorum statuta sunt, seruanda erunt, etiam si quis clericus modo cum vna, modo cum alia impudica muliere deliquisse comprehendatur.

108 Quoniam clerici in fornicationem prolapsi, quorum peccatum eiusmodi notorium est, per sententiam, seu per confessionem factam in iure, aut per euidentiam rei, quæ tergiversatione aliqua celari non possit, aliquando tamen ante, & sæpè numero post pœnitentiam actam, ordinis, quo initiati sunt, proprium munus sine dispensatione obeunt: quippe cum fortasse non animaduertant, neque Dei offensionem, neque Canonicum impedimentum, quo ob tale crimen sese deuincunt: idcirco Clerum cum sæpissimè, omnique studio, periculi huius Episcopi commonefaciant, tum hoc etiam diligenter curent, ut ii ipsi Clerici, vsque adeo manifesta concubinatus, fornicationisve labe contami-

naui

nati pœnitentiam verè peragant, & ordinis sui muneris, a quo suspensi sunt, fungendi facultatem, dispensationemve ante obtineant, quàm illud ipsi obeant: alioqui meminertit ii, qui in malè agendi consuetudine perseverantes, antequam pœnitentiam præstiterint, & cuiuscumque vel peccati, vel offensionis publicè occasionem præciderint, ordinis sui functionem, ministeriumve Episcopo invito executi sint, se præterea irregularitatis maculam, quæ a solo Summo Pontifice deleri potest, suscipere. Si verò præstita etiam pœnitentia, & peccati, offensionisque publicè remota, præcisæque occasione, id ipsum egerint, nulla saltem impetrata ab episcopo dispensatione, qui eam concedere potest, norint se peccato mortali illigari.

109 Episcopus Clericum alienum, qui in propria diœcesi deliquerit, & ad suam diœcesim confugerit, proprio illius episcopo petentem, & sibi de clerico, qui deliquit, citatione, & contumacia, aut condemnatione fidem mittente, comprehendi, & ad illum mitti curet, idque sumptibus potentis.

110 Qui, impetrata ab ecclesia discedendi facultate, aliquandiu absuerit, mens saltem spatium, postquam redierit, episcopum de suo ad ecclesiam reditu certiore faciat, quod si neglexerit, perinde censeatur, ac si non legitime absuerit.

Cetera ad parochos Sacerdotes, & alios Clericos pertinentia, videantur in tit. de Parochijs, de Canonicalibus, & parochialibus, & copiosius in Indice, verbo, Parochus, Sacerdotes, Diaconi, Subdiaconi, Clerici.

Finis Libri Tertij.

